
ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

J E L E N T É S

a színházak állami támogatásának és gazdálkodásának
ellenőrzéséről

1039

2010. december

---

2. Államháztartás Központi Szintjét Ellenőrző Igazgatóság

2.1 Teljesítmény Ellenőrzési Főcsoport

Iktatószám: V-2003-113/2010.

Témaszám: 0974

Vizsgálat-azonosító szám: V0504

Az ellenőrzést felügyelte:

Dr. Becker Pál

főigazgató

Az ellenőrzés végrehajtásáért felelős:

Dr. Zöldréti Attila

főcsoportfőnök

Az ellenőrzést vezette:

Horváthné Herbáth Mária

osztályvezető főtanácsos

A számvevői jelentések feldolgozásában és a jelentés összeállításában közreműködtek:

Horváthné Herbáth Mária

osztályvezető főtanácsos

Deák Tamásné

számvevő tanácsos, főtanácsadó

Luhály Matild

számvevő

Samu István

számvevő tanácsos

Az ellenőrzést végezték:

Csényi István

számvevő tanácsos

Deák Tamásné

számvevő tanácsos,
főtanácsadó

Eötvös Magdolna

számvevő tanácsos,
tanácsadó

Kámán Edina

számvevő

Komlósiné Bogár Éva

számvevő tanácsos

Luhály Matild

számvevő

Dr. Novák Zsuzsanna

Csilla
számvevő tanácsos,
tanácsadó

Samu István

számvevő tanácsos

Tóth Péter

számvevő

Dr. Szűcs Zoltán

számvevő tanácsos

Vértényi Gábor Jenő

számvevő

A témához kapcsolódó eddig készített számvevőszéki jelentések:

címe

sorszáma

Jelentés a Nemzeti Színház beruházás ellenőrzéséről

0405

Jelentés a Nemzeti Kulturális Alap működésének ellenőrzéséről

1002

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	7
I. ÖSSZEGZŐ MEGÁLLAPÍTÁSOK, KÖVETKEZTETÉSEK, JAVASLATOK	13
II. RÉSZLETES MEGÁLLAPÍTÁSOK	25
1. A színházak állami támogatási rendszere és ágazati szabályozása	25
1.1. A színházak költségvetési támogatási rendszerének működése, hozzájárulása a kulturális célok teljesüléséhez	25
1.1.1. A színház-támogatási rendszer céljai, elvei, összhangja a kulturális ágazati célokkal	25
1.1.2. A színházak központi költségvetési támogatásának új szabályozása	27
1.2. Az előadó-művészeti szervezetekkel kapcsolatos jogkörök ellátásának értékelése	31
1.3. A központi és önkormányzati források hasznosulása	33
1.3.1. Az Emtv-ben kitűzött célok megvalósítása	33
1.3.2. A támogatások hasznosulása	35
2. A színházak működéséhez a fenntartók által biztosított feltételek és felügyelet értékelése	37
2.1. A fenntartó által a színházak részére meghatározott elvárások értékelése	37
2.1.1. Az egyes színházak profiljának és a színházakkal szembeni fenntartói elvárások, teljesítménykövetelmények meghatározása	37
2.2. A fenntartó által a színházak működéséhez szükséges feltételek biztosításának értékelése	40
2.2.1. A fenntartók és a színházak közötti döntési és felelősségi hatáskörök megosztása	40
2.2.2. A színházépületek felújítása, rekonstrukciója	40
2.2.3. A fenntartói támogatás mértékének meghatározása, a színházak közötti elosztásának elvei, szempontjai	42
2.3. Az állami és az önkormányzati fenntartók/támogatók által végzett szakmai és gazdálkodási tevékenység ellenőrzése és értékelése	44
2.3.1. A fenntartói monitoring és kontrolling rendszer kialakítása, működtetése	44
2.3.2. A fenntartó által végzett szakmai és pénzügyi ellenőrzések	45
2.3.3. A támogatások hasznosulásának fenntartói értékelése	46
3. A rendelkezésre álló erőforrások felhasználása	47

3.1. A művészeti tevékenység ellátásához szükséges feltételek	47
3.1.1. A szervezeti forma hatása a színházak működésére, a működési feltételek értékelése	47
3.1.2. Az állami támogatás alakulása	50
3.2. A bevételek növelésére, az erőforrások kihasználására tett intézkedések	51
3.2.1. A saját bevételek és a nézőszám alakulása	51
3.2.2. A bemutatók számának alakulása	53
3.2.3. A személyi erőforrások kihasználása	55
3.2.4. A működtetési költségek csökkentésére tett intézkedések	56
3.3. A szakmai és gazdasági tevékenység értékelése, ellenőrzése	58
3.4. A független színházi műhelyek, a szabadtéri és nemzetiségi színházak pályázati támogatása	59
3.4.1. Pályázati feltételek	59
3.4.2. A pályázati támogatások felhasználása	60

MELLÉKLETEK

- 1. sz. melléklet: Észrevétel
- 2/a. sz. melléklet: A színházi ágazat állami támogatási rendszerének ábrája
- 2/b. sz. melléklet: A kulturális ágazatért felelős minisztérium színházi pályázati rendszerének ábrája
- 3. sz. melléklet: Ellenőrzésbe vont szervezetek jegyzéke
- 4. sz. melléklet: Összesítő táblázatok a színházi intézmények statisztikai és tanúsítványi adataiból
- 5. sz. melléklet: Diagramok a színházak állami támogatásának és gazdálkodásának ellenőrzéséhez
- 6. sz. melléklet: Kérdések, kritériumok, adatforrások a színházak állami támogatásának és gazdálkodásának ellenőrzéséhez

---

RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

áfa	általános forgalmi adó
Áht.	Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény
Ámr.	Az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet
ÁSZ	Állami Számvevőszék
ÁSZKUT	Állami Számvevőszék Kutató Intézete
E Ft	ezer forint
Ekho	Egyszerűsített közteherviselési hozzájárulás
EMT	Előadó-művészeti Tanács
Emtv.	Az előadó-művészeti szervezetek támogatásáról és sajátos foglalkoztatási szabályairól szóló 2008. évi XCIX. törvény
EU	Európai Unió
GDP	Bruttó Hazai Termék
FB	Felügyelő Bizottság
Fővárosi Önkormányzat	Budapest Főváros Önkormányzata
Iroda	Film- és Előadó-művészeti Iroda
Kbt.	A közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény
Kft.	Korlátolt Felelősségű Társaság
Kht.	Közhasznú Társaság
Kjt.	A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény
KÖH	Kulturális Örökségvédelmi Hivatal
KSH	Központi Statisztikai Hivatal
M Ft	millió forint
MÁK	Magyar Államkincstár
MJV	Megyei Jogú Város Önkormányzata
MNV Zrt.	Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.
MÖK	Megyei Önkormányzat
Mrd Ft	milliárd forint
NEFMI	Nemzeti Erőforrás Minisztérium
NKA	Nemzeti Kulturális Alap
NKÖM	Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma
OKM	Oktatási és Kulturális Minisztérium
SzMSz	Szervezeti Működési Szabályzat
Új Ámr.	Az államháztartás működési rendjéről szóló 292/2009. (XII. 19.) Korm. rendelet
Zrt.	Zártkörűen működő részvénytársaság

ÉRTELMEZŐ SZÓTÁR

Állami színház:	Előadások bemutatására alkalmas, állandó épülettel, játszóhellyel rendelkező, állam által fenntartott színház. A tulajdonosi jogokat a kultúráért felelős minisztérium, illetve a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. gyakorolja.
Bábszínház:	Báb- és gyermekelőadásokat bemutató, alaptevékenysége szerint elsősorban a gyermek- és ifjúsági korosztálynak játszó, saját játszóhellyel rendelkező színház.
Befogadó színház:	Előadások bemutatására alkalmas játszóhellyel rendelkező, társulat nélküli színház.
Bemutató:	Az előadó-művészeti szervezet által létrehozott olyan előadás, amelyet az adott személyi összetételben (így különösen a főbb szereplőket, a rendezőt, a koreográfust, a díszlet- és a jelmeztervezőt tekintve) első alkalommal mutatnak be a nyilvánosságnak.
Előadó-művészeti szervezet:	Az önálló jogi személyiségű színház, balett- vagy táncegyüttes, szimfonikus zenekar, énekkar, kamaraszimfonikus zenekar, kamarazenekar, amely alaptevékenységeként előadó-művészeti színház-, tánc- vagy zeneművészeti tevékenységet lát el.
Évad:	Az előadó-művészeti szervezetek tevékenységének a naptári évtől eltérő időegysége.
Fenntartó:	Bármely természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiség nélküli gazdasági társaság, amely az előadó-művészeti szervezet felett felügyeleti vagy tulajdonosi jogokat gyakorol.
Fenntartói támogatás:	A fenntartó által nyújtott működési támogatás, amelybe nem számít bele a központi költségvetési támogatás. Az állami színházak esetében a fenntartói és a központi költségvetési támogatás nem válik el egymástól.
Fenntartói ösztönző részhozzájárulás:	Központi költségvetési támogatás, amely a fenntartó önkormányzat költségvetési rendeletében meghatározott, a tárgyévvel megelőző évi támogatásával arányos. Az I-II. kategóriába besorolt színházak, bábszínházak fenntartóját illeti meg.
Fizető nézőszám:	Azoknak a magánszemélyeknek a száma, akik az előadásra, vagy hangversenyre az előadó-művészeti szervezettől, vagy annak megbízottjától belépőjegyet vásároltak; ide értve azokat a magánszemélyeket is, akik részére harmadik személy vásárolt belépőjegyet, továbbá azok, akik az előadó-művészeti szervezet előadására vagy hangversenyére olyan harmadik személytől vásároltak belépőjegyet, aki az előadó-művészeti szervezet előadásának vagy hangversenyének értékesítési jogát pénzügyi szolgáltatás ellenében megszerezte, és az általa értékesített belépőjegyek számáról az előadó-művészeti szervezetnek adatot szolgáltat.

Fogadott előadás:	A prózai, zenés, táncos színpadi művek személyes előadóművészi teljesítménnyel, közönség jelenlétében történő nyilvános bemutatása, nem tekinthető fogadott előadásnak különösen a komoly- vagy könnyűzenei hangverseny, lemezbemutató, vetélkedő, show- és beszélgető műsor, divatbemutató, versenytánc-program, iskolai- és műkedvelő bemutatóvizsga.
Független színház:	Állami vagy önkormányzati fenntartó nélkül működő színház, balett- vagy táncegyüttes.
Gyermek- és ifjúsági előadás:	A gyermek- és ifjúsági korosztálynak szóló, az általánostól eltérő, kedvezményes helyárral játszott előadások.
Játszóhely:	Színházi előadás nyilvános bemutatására technikailag alkalmas, a vonatkozó jogszabály feltételeinek megfelelő épület, épületrész vagy szabadtéri színpad.
Jegyár:	A belépőjegy nyilvánosságra hozott teljes vagy kedvezményes ára.
Jegybevétel:	A színház saját bevételeinek jelentősebb része, amelynek nagyságát a nézőszám és a jegyár meghatározza.
Kortárs magyar, illetve magyarországi dráma:	Magyar állampolgár vagy önmagát magyarnak valló, élő vagy 15 évnél nem régebben elhunyt művész magyarul vagy nemzeti kisebbségi nyelven írt alkotása.
Kortárs magyar zenemű:	Magyar állampolgár vagy önmagát magyarnak valló élő vagy 30 évnél nem régebben elhunyt művész alkotása.
Kőszínház:	Az állam vagy az önkormányzat által fenntartott, előadások bemutatására alkalmas, állandó épülettel, játszóhellyel rendelkező színház.
Közszolgáltatási szerződés:	A közszolgáltatás nyújtására irányuló, legalább három évre szóló szerződés, amely az állam vagy az önkormányzat és a közszolgáltatást végző előadó-művészeti szervezet kapcsolatát szabályozza, tartalmazza a teljesítendő előadás- vagy hangversenyszámot, a szolgáltatás nyújtásának időtartamát, helyét és a teljesítésért járó díjazást.
Mecénás:	Aki úgy támogatja pénzzel vagy természetbeni dolgokkal egy előadó-művészeti intézmény működését, vagy egy művészeti produkció létrejöttét, hogy támogatása ellenében nem kér semmiféle nyilvános ellenszolgáltatást.
Művészeti ösztönző részhozzájárulás:	A tárgyévet megelőző második év fizető nézőinek száma arányában megállapított központi költségvetési támogatás, amely az I-II. kategóriába besorolt színházak, báb-színházak fenntartóját illeti meg.
Nemzeti és etnikai kisebbségi színház:	Az országos kisebbségi önkormányzat nyilatkozatával elismert, nemzeti kisebbségi nyelven játszó színház vagy magyar nyelven játszó színház, melynek az adott kisebbséghez kötődő alkotóközösségei által létrehozott előadásai alapvetően e kisebbségi közösség anyanyelvű művelődési igényeinek kielégítését szolgálják és kötődnek a kisebbségi közösség szocio-kulturális hátteréhez, hagyományaihoz.
Produkciós színház:	Állandó játszóhellyel nem rendelkező, társulattal saját

---

Saját előadás:	előadásait játszó színház. Olyan színházi alkotás, amelynek előadásához szükséges szerzői jogokkal a felhasználási szerződés alapján meghatározott időre, vagy előadásszámra a színház rendelkezik, az előadás a színház által szerződötetett alkotó- és előadó-művészek művészi tevékenységével jön létre, és a színház szervezésével, a színház költségvetéséből kerül a nyilvánosság elé.
Stúdió-előadás:	A száz főnél kisebb befogadóképességű játszóhelyen tartott előadás.
Szabadtéri színház:	Állandó – jellemzően természeti vagy építészeti örökséghez kötődő – játszóhellyel rendelkező, a nyári évadban (jellemzően május 1-jétől szeptember 30-ig) játszó színház.
Színház:	Prózai, zenés, táncos színpadi művek előadásával foglalkozó előadó-művészeti szervezet, ide értve (az Operaházat) a bábszínházat, befogadó színházat, produkciós színházat, független színházat, szabadtéri színházat, nemzeti és etnikai kisebbségi színházat.
Szponzor:	Mindazon természetes és jogi személy, aki marketing céljai megvalósítása érdekében a színház imázsát igénybe veszi, és ennek ellenértékeként pénzt vagy természetbeni juttatást ad a színháznak.
Tájéloadás:	Az előadó-művészeti szervezet alapító okiratában megjelölt székhely településen kívül játszott előadás.
Társasági adókedvezmény igénybevételeire jogosító támogatás:	Az adóévben az előadó-művészeti szervezet tevékenységéhez visszafizetési kötelezettség nélkül nyújtott támogatás, juttatás, véglegesen átadott pénzeszköz és térítés nélkül átadott eszköz könyv szerinti értéke, a térítés nélkül nyújtott szolgáltatás bekerülési értéke.
Társulat:	Művészek olyan csoportja, akik munkaviszony, közalkalmazotti jogviszony, vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony alapján egy vagy több évadon keresztül folyamatosan kapcsolódnak egy előadó-művészeti szervezethez.
Töbtagozatos színház:	Próza, opera/operett és/vagy balett, táncjátékokat repertoáron tartó, állandó társulattal rendelkező színházi együttes.

Felhasznált források:

- Az előadó-művészeti szervezetek támogatásáról és a sajátos foglalkoztatási szabályairól szóló 2008. évi XCIX. törvény 44. §-a
- Az előadó-művészeti szervezetek működésével kapcsolatos hatósági eljárások részletes szabályairól továbbá a zenekarok és énekkarok tevékenységéhez szükséges tárgyi feltételekről, valamint a fizető nézőszám alsó határáról szóló 7/2009. (III. 4.) OKM rendelet módosításáról szóló 3/2010. (I. 14) OKM rendelet 7. §-a.
- <http://szinigazdasag.hu/Kisszótár>

JELENTÉS

a színházak állami támogatásának és gazdálkodásának ellenőrzéséről

BEVEZETÉS

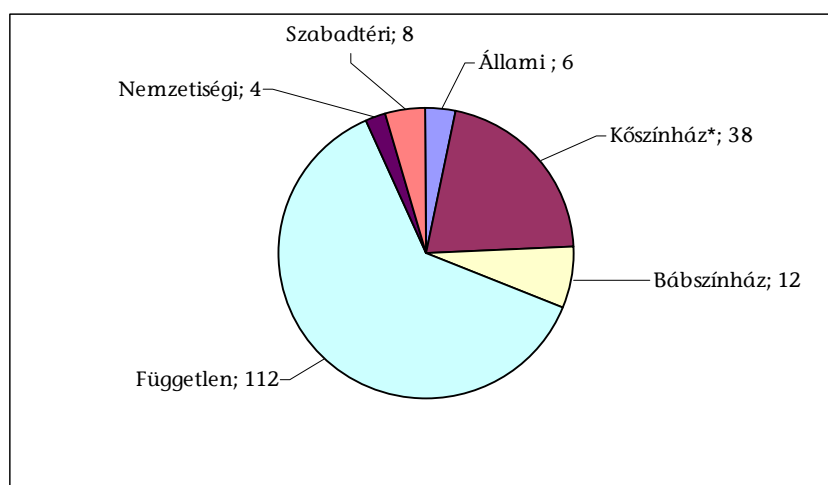
Az állam az Alkotmányban foglalt művelődéshez való jog érvényre juttatása érdekében előadó-művészeti szervezeteket, köztük színházakat tart fenn, vagy támogat.

Magyarországon a színházi struktúrát az állandó társulatokon alapuló repertoárjátászás jellemzi. 1990 után a korábbi szigorú kötöttségek megszűnése, a nagyobb szabadság új színházi műhelyek megjelenését és sikerét, valamint a korábbi formák egy részének változását eredményezte.

Magyarországon kiemelt státuszú állami színházak, önkormányzatok által fenntartott, állandó épülettel, játszóhellyel rendelkező kőszínházak, nemzetiségi, báb- és szabadtéri színházak, valamint állami/önkormányzati fenntartó nélküli ún. független színházak működnek. Az Előadó-művészeti Iroda 2010 márciusában 180 színházi tevékenységet folytató szervezetet tartott nyilván.

1. sz. diagram

**Az Előadó-művészeti Iroda által
2010. évben nyilvántartott színházak száma (db)**

*Önkormányzati fenntartású kőszínházak

Forrás: Előadó-művészeti Iroda adatai

Az ellenőrzött időszakban 54-ről 56-ra emelkedett az állami és önkormányzati fenntartású kő-, és bábszínházak száma, amelyek a 2006. évben 32 848 férőhelyen fogadták a látogatókat, 15 950 előadást tartva, 2009-ben 32 358 férőhelyen működtek és 16 311 előadást játszottak. Az előadásokat a jelzett években 4,5-4,6 millió látogató tekintette meg (10. sz. táblázat).

A színházak és a színházlátogatók számát tekintve – a 2007-re¹ vonatkozó nemzetközi kitekintés alapján – hazánk több európai országot is megelőz.

1. sz. táblázat

Nemzetközi kitekintés a színházak és színházlátogatók számáról 2007. év

Sorsz.	Országok	Állami * színházak száma	Népesség	Színház-látogatók száma	100 lakosra jutó színház-látogatók száma	1 millió lakosra jutó állami színházak száma
		db	ezer fő	ezer fő	fő	db
1.	Svájc	28	7593,5	1610,9	21	3,7
2.	Litvánia	n.a.	n.a.	n.a.	31	n.a.
3.	Németország	143	82 217,8	28 842,0	35	1,7
4.	Csehország	45	10 381,1	3812,8	37	4,3
5.	Lettország	9	2281,3	860,0	38	3,9
6.	Norvégia	n.a.	4681,1	1792,4	38	n.a.
7.	Magyarország	56	10 076,6	4521,8	45	5,6
8.	Finnország **	n.a.	5300,5	2222,0	42	n.a.
9.	Dánia ***	108	5451,8	3096,8	57	19,8
10.	Észtország	30	1342,4	1022,1	76	22,3

* állami, önkormányzati, tartományi színház

** drámai színházak adatai, a színházlátogatók száma az eladott jegyek alapján

*** színházlátogatók száma a 2007/2008-as évad alapján

n.a.: nincs adat

Forrás: Az egyes országok statisztikai hivatalainak adatai

Jelenleg az ország „felnőtt lakosságának kb. egyharmada lakik olyan településen, ahol állandó színház van, további egymillió ember pedig olyan településen, ahol meg lehetne teremteni a rendszeres színjátszás feltételeit. A fennmaradó lakosság túlnyomó része 60-80 km távolságon belül talál állandóan játszó színházat.”²

A hazai költségvetési intézményként, vagy nonprofit társasági formában működő színházak saját bevételei nem fedezik a folyamatos működés ráfordításait, fennmaradásuk csak rendszeres támogatással biztosítható. A színházak támogatása különböző csatornákon keresztül – központi költségvetési támogatásból, fenntartói saját forrásból, valamint pályázati úton – történik. Közvetett állami támogatást jelent a művészeti területen dolgozók kedvezményes adózása-

¹ Összehasonlítható nemzetközi adatok 2007. évre vonatkozóan állnak rendelkezésre.

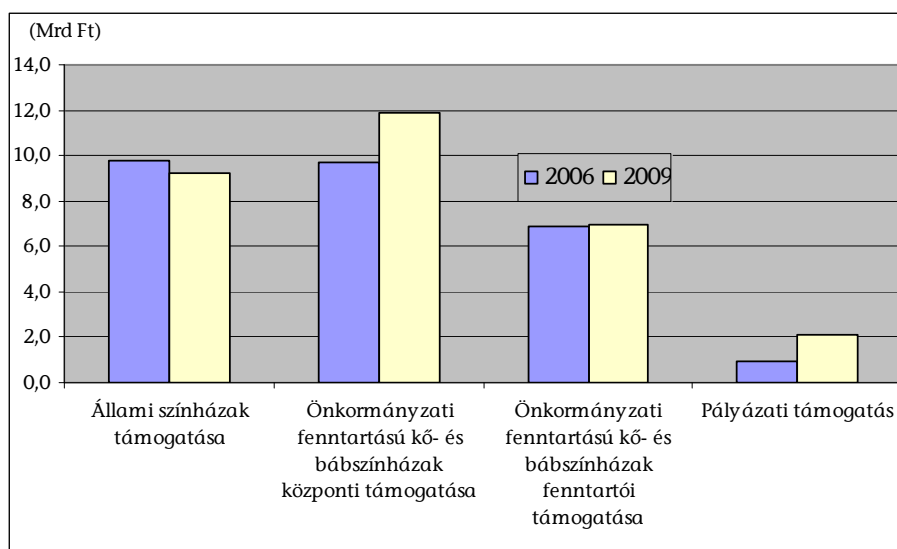
² A kulturális szolgáltatások közfinanszírozása – ÁSZKUT tanulmány, 2010.

sa ekho formájában, valamint 2009-től az előadó-művészeti szervezetek számára nyújtható – a támogató vállalkozásnál társasági adókedvezménnyel járó – támogatás.

Az állami színházak támogatása a kultúráért felelős minisztérium költségvetésében jelenik meg. Az önkormányzatok – saját fenntartói támogatásuk mellé – központi költségvetési támogatást is kapnak színházaik működtetéséhez. Egyes színházi intézmények (önkormányzati szabadtéri színpadok és nemzeti-ségi színházak, színházi vállalkozások) központi költségvetési támogatást pályázati úton kapnak.

2. sz. diagram

A színházi támogatás alakulása

Forrás: 3-6. sz. táblázatok

Az állami színházak költségvetési támogatásának összege 2006-ban 9,8 Mrd Ft, 2009-ben pedig 9,2 Mrd Ft volt. Az önkormányzati fenntartású kő- és bábszínházak a központi költségvetésből 2006-ban 9,7 Mrd Ft, 2009-ben 11,9 Mrd Ft támogatást kaptak. Az önkormányzatok saját forrásból 2006-ban 6,9 Mrd Ft, 2009-ben 7,0 Mrd Ft-tal járultak hozzá színházaik fenntartásához. A szabadtéri, nemzetiségi és független színházak 2006-ban 0,9 Mrd Ft, 2009-ben 2,1 Mrd Ft pályázati támogatásban részesültek.

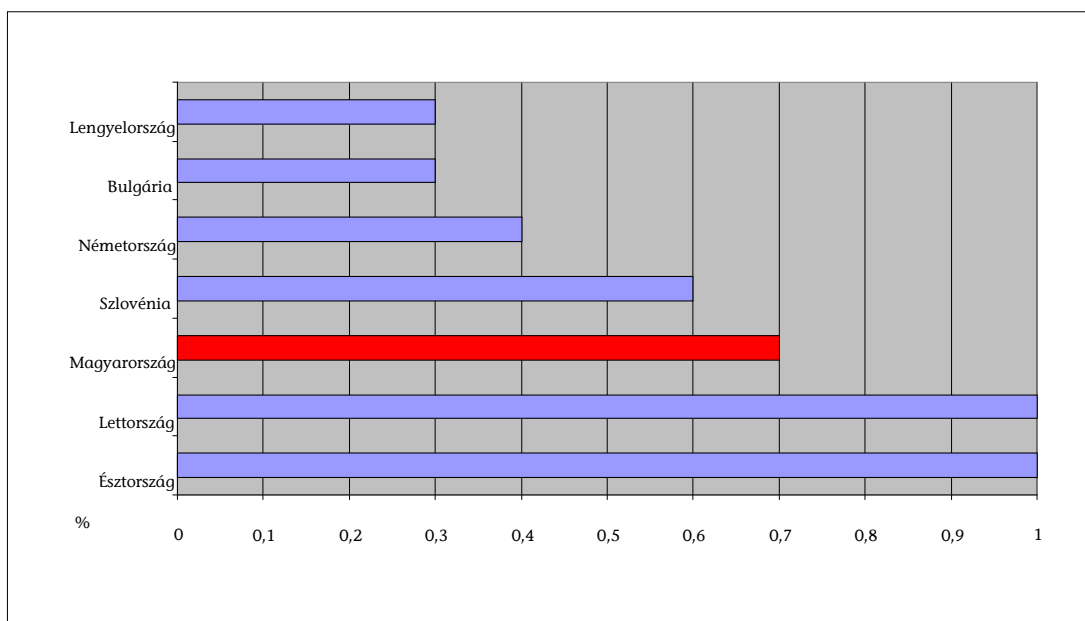
A színházak ezen felül a Nemzeti Kulturális Alap (NKA) révén is kaphattak pályázati támogatást, ennek összege azonban nem volt jelentős. Az NKA 2006-ban 0,56 Mrd Ft, 2009-ben 0,57 Mrd Ft, míg 2010. évben a helyszíni ellenőrzés befejezéséig 0,46 Mrd Ft támogatást nyújtott a színházaknak.

A költségvetés kulturális kiadásai az ellenőrzött években átlagosan a GDP 0,7%-át tették ki. A 2006-2007. évi nemzetközi adatok szerint Magyarország a

költségvetés kulturális kiadásainak egy lakosra jutó összege alapján a középmezőnybe tartozik³.

3. sz. diagram

**A költségvetés kulturális kiadásai a GDP %-ában,
nemzetközi összehasonlításban (2007)**

Forrás: Eurostat, culturapolicies.net

Az Állami Számvevőszék a színházak állami támogatásának rendszerét és gazdálkodását még nem vizsgálta. A terület ellenőrzését az ellátott kulturális feladat fontossága és a támogatásra fordított kiadások nagyságrendje egyaránt indokolta. Az ellenőrzés aktualitásához hozzájárul az a tény is, hogy 2009. március 1-jén hatályba lépett az előadó-művészeti szervezetek támogatásáról és sajátos foglalkoztatási szabályairól szóló 2008. évi XCIX. törvény⁴ (továbbiakban Emtv.). A törvény meghatározza az előadó-művészeti szervezetek központi költségvetési támogatásának szabályait, e szervezetekkel kapcsolatos hatósági és állami feladatokat, a sajátos munkajogi szabályokat.

A jelen **ellenőrzés célja** annak vizsgálata volt, hogy a színházak állami támogatási rendszere és ágazati szabályozása biztosította-e a közpénzfelhasználás eredményességét, hatékonyságát, megfelelő feltételeket teremtett-e a színházak működéséhez. Ennek során értékeltük, hogy:

³ A költségvetés egy lakosra jutó kulturális kiadása Bulgáriában 20,91 euro; Észtországban 158,00; Görögországban 32,04; Magyarországon 68,92; Írországban 41,02; Máltán 37,39; Hollandiában 183,00; Lengyelországban 35,65; Szlovákiában 41,52; Szlovéniában 127,90 euro volt 2006-ban.

⁴ Módosította a 2010. évi LXX. törvény.

- a színházak állami támogatásának rendszere a közpénzek felhasználásával eredményesen járult-e hozzá a kultúrpolitikai célkitűzések megvalósításához;
- a fenntartók biztosították-e a feltételeket és felügyeletet a színházak eredményes működéséhez;
- a támogatások felhasználásával a színházak eredményes, gazdaságos és hatékony gazdálkodást folytattak-e.

Az ellenőrzés a 2006. és 2009. évek közötti időszakot fogta át, a helyszíni ellenőrzés befejezéséig – a 2010. évi tendenciákat is figyelembe véve – az Emtv. színházak támogatására, gazdálkodására gyakorolt hatásának vizsgálata érdekében.

Az ellenőrzés kiterjedt az előadó-művészeti szervezetekkel kapcsolatos jogköröket ellátó állami szervezetekre (kulturális ágazatért felelős minisztérium, Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. (MNV Zrt.), Előadó-művészeti Tanács (EMT), Előadó-művészeti Iroda), az állami színházakra, a helyi önkormányzatok irányítása alatt működő kő- és bábszínházakra, a szabadtéri, a nemzetiségi színházakra, azok fenntartói, illetve tulajdonosi jogait gyakorló szervezetekre, valamint a független színházi műhelyekre.

Az állami és a helyi önkormányzatok irányítása alá tartozó kő- és bábszínházakat (összesen 56 szervezetet), valamint azok fenntartóit teljes körben ellenőriztük. A szabadtéri, a nemzetiségi színházak és a független színházi műhelyek 2008. évben támogatott 113 játszóhelyéből kockázatelemzés alapján rétegzett mintavétellel 36 szervezetet választottunk ki. A minta nagyságát – a 2008. évi adatok figyelembe vételével – az állami támogatás és a színházak számának 50-50%-os megoszlása alapján határoztuk meg. A kérdőíves felmérésbe és tanúsítványi adatszolgáltatásba vont 92 szervezet közül 16-nál végeztünk helyszíni ellenőrzést. A 2008. évi központi költségvetési támogatás és a színházak számának – 50-50%-os – megoszlása alapján 8 önkormányzati fenntartású kőszínházat, 1 bábszínházat, 2 állami színházat és 5 független színházi műhelyt választottunk ki. A mintába került 16 intézmény az ellenőrzésbe vont szervezetek teljes központi költségvetési támogatásának 22,3%-át képviselte. A helyszíni ellenőrzés érintette a kiválasztott állami és önkormányzati színházak fenntartóit is⁵.

Az ellenőrzés szempontrendszerét előtanulmánnyal alapoztuk meg, amelynek készítése során figyelembe vettük „A kulturális szolgáltatások közfinanszírozása” című ÁSZKUT által készített tanulmány megállapításait is.

Az ellenőrzést a teljesítményellenőrzés módszerével hajtottuk végre, amelynek során az értékelés középpontjában az eredményesség állt, a kitűzött ágazati és intézményi célok egybevetése az elért eredményekkel, hatásokkal⁶. A hatékony-

---

⁵ Az ellenőrzésbe vont szervezetek jegyzéke a 3. sz. mellékletben szerepel.

⁶ A teljesítményellenőrzési kérdéseket, kritériumokat, adatforrásokat az 6. sz. melléklet tartalmazza.

ság értékelése során a színház-szakmai tevékenység személyi, tárgyi, pénzügyi és egyéb erőforrásait, valamint az azok felhasználásával elért teljesítmények viszonyát elemeztük.

Megállapításainkat a helyszíni ellenőrzés tapasztalatai mellett az ellenőrzésbe vont színházak, illetve azok fenntartói által – tanúsítványi formában – szolgáltatott adatok összehasonlító elemzésével, kérdőíves felméréssel, helyszíni interjúkkal, valamint az érintett szervezetek vezető beosztású képviselőivel folytatott fókuszcsoporthoz értekezleten elhangzottakkal alapoztuk meg.

Az ellenőrzés végrehajtásának jogszabályi alapját az Állami Számvevőszékről szóló 1989. évi XXXVIII. törvény 2. § (3), (5) valamint a 17. § (3) bekezdéseiben foglaltak képezik.

A jelentés-tervezetet megküldtük egyeztetésre a nemzeti erőforrás miniszternek, aki nem tett észrevételt. (Levele másolatát az 1. sz. melléklet tartalmazza.)

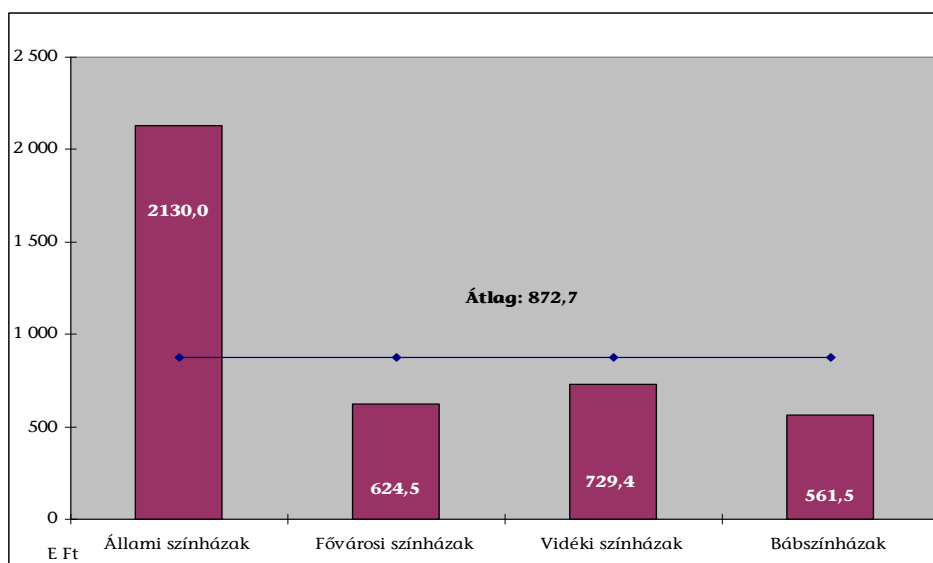
I. ÖSSZEGZŐ MEGÁLLAPÍTÁSOK, KÖVETKEZTETÉSEK, JAVASLATOK

Magyarországon a színházak évente 27,9-30,8 Mrd Ft állami támogatásban részesültek a 2006-2009 közötti időszakban. Az ágazatban a közpénzfelhasználás eredményességét és hatékonyságát azonban hátráltatta, hogy **nem kapcsolódott hozzá az elérni kívánt kulturális, társadalmi, gazdasági hatások, célok meghatározása, valamint ezek elérését elősegítő finanszírozási elvek, módszerek kidolgozása.**

A **kiemelt finanszírozású állami intézmények** köréről, feladatairól, támogatásának elveiről sem készült jogszabály, annak ellenére, hogy az ellenőrzött időszakot érintő kormányprogramok és a kulturális ágazati célokat tartalmazó munkaanyagok egyaránt szükségesnek tartották.

4. sz. diagram

**Az egy férőhelyre jutó támogatás* összege
2009-ben**

*Fenntartói és központi költségvetési támogatás együttesen

Forrás: 8. sz. táblázat

Az állami színházaknál a fajlagos támogatás összege magasan az átlag feletti, a fővárosi és vidéki színházak támogatásának háromszorosa volt. Az ellenőrzési időszakban folytak egyeztetések az OKM és a Fővárosi Önkormányzat között három állami színház önkormányzati fenntartásba történő átadásáról, megálapodás azonban nem jött létre.

Az ellenőrzéssel érintett időszak kormányprogramjai átfogóan és általánosan rögzítették a kultúra szerepét, feladatait, de a színházi ágazatot nevesítve érin-

tő, a színház-finanszírozás eszközeivel kiemelten támogatandó feladatokat, célokat nem határoztak meg.

A kulturális ágazatot irányító minisztérium önálló színházi stratégiát nem dolgozott ki. A 2006-2010 közötti időszakra vonatkozóan a kulturális területet érintően két szakmai munkaanyag⁷ készült, amelyek stratégiaként történő elfogadásáról nem született kormány-, illetve országgyűlési határozat. A tervezetek célul tűzték ki többek között a kulturális javakhoz való hozzáférés kiterjesztését, új kulturális értékek létrehozásának elősegítését, új finanszírozási struktúrák létrehozását, hatékony kulturális intézményrendszer kialakítását, ehhez kapcsolódóan az állami szerepvállalás mértékének és módjának, a tárca által közvetlenül fenntartott intézmények körének meghatározását. A megvalósításhoz cselekvési tervek nem készültek, határidőket és felelősöket nem jelöltek meg. Ennek következtében a „munkaanyagokban javasolt”, de a minisztérium által érvényesnek tekintett célok csak részben valósultak meg.

Az intézmények fenntartói kulturális stratégiában, koncepcióban, önkormányzati rendeletben, illetve az alapító okiratokban általánosan fogalmazták meg a színházak feladatait. Ezekben a dokumentumokban azonban nem rögzítették, hogy milyen kulturális, gazdasági, turisztikai vagy egyéb célok elérése érdekében finanszírozzák a színházakat. Jellemzően a korábbi hagyományoknak megfelelően működtették azokat. A költségvetési szervként működő színházak irányában – dokumentált módon – semmilyen fenntartói elvárást, teljesítménykövetelményt nem határoztak meg, ilyeneket csak a gazdasági társaságként működő színházak közszolgáltatási szerződésai tartalmaztak. A különböző szervezeti formában működő színházak vezetőinek érdekeltségi rendszere is eltérő volt, annak ellenére, hogy a nonprofit gazdasági társaságok szakmai teljesítménye nem különbözött lényegesen a költségvetési intézményekétől.

Az Emtv. hatálybalépése előtti időszak színház-támogatási rendszerében az elosztás elveinek és a támogatás összegének kialakítása nem volt átlátható. A finanszírozás egy 1996-ban kidolgozott modellre épült, amelyben kezdetben elkülönült a központi költségvetés épületműködtetést támogató és a fenntartó önkormányzat művészeti programfinanszírozó szerepe. Ez a támogatási rendszer – amely a központi és önkormányzati támogatások folyamatos, legalább inflációkövető emelkedését feltételezte – 2006-ra teljes mértékben elveszítette eredeti funkcióját. A többszörös támogatási rendszer különböző elemeinek – központi költségvetési, fenntartói és pályázati támogatás – célja, szerepe nem volt egyértelműen, differenciáltan meghatározva.

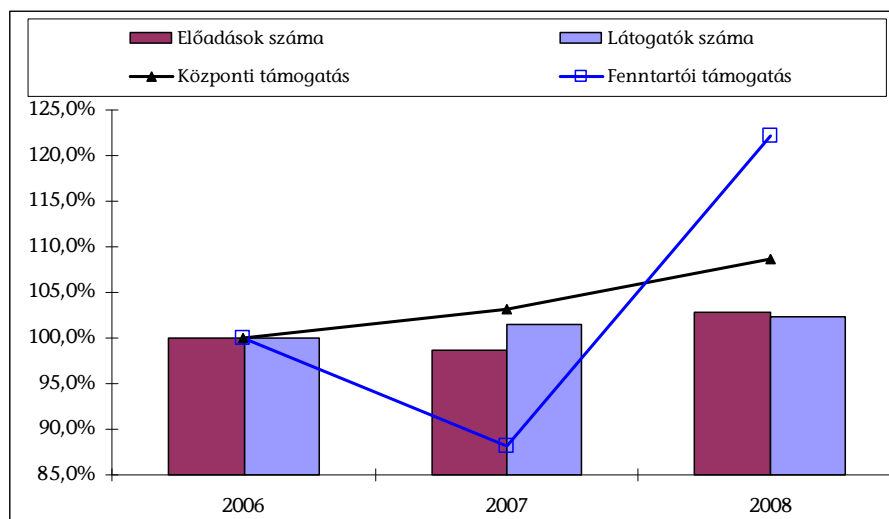
A központi támogatási rendszer jellemzően bázisalapú volt. Nem igazodott sem a színházfenntartás, sem a művészeti tevékenység költségeinek változásához, nem vette figyelembe a fenntartói támogatás mértékét és a színházak művészeti teljesítményét sem, amint azt az alábbi diagram szemlélteti.

---

⁷ A szabadság kultúrája – Magyar Kulturális Stratégia 2006-2020. (Tervezet 2006. január). A kulturális modernizáció irányai. (Tervezet 2006. december 13.).

5. sz. diagram

Az önkormányzati fenntartású kő- és bábszínházak jellemző adatai 2006-2008 között (2006=100%)

Forrás: 3-5. és 9-10. sz. táblázatok

A központi színház-támogatási keret helyi önkormányzatok közötti elosztásának szempontjait nem alakították ki, az önkormányzatok – 5 fenntartó kivételével – ugyanolyan összegű központi működtetési hozzájárulásban részesültek 2008-ban, mint a 2006. évben.

Az Emtv. elfogadása jelentős változást eredményezett a színházak állami támogatásának rendszerében. A finanszírozás szempontjából 2009. átmeneti év volt, az Emtv. alapján nyújtható központi költségvetési támogatások első alkalommal 2010-ben vehetők igénybe.

Az új támogatási rendszer nem számol az infrastruktúra állapotával, a színházfenntartás intézményenként eltérő költségeivel, de a kategóriába sorolás, valamint a művészeti ösztönző részhozzájárulás megállapítása során már részben figyelembe veszi a színházak teljesítményét (előadás-, bemutató- és nézőszám), a művészeti tevékenység eltérő ráfordításait. Problémát jelent azonban a fizető nézőszámra vonatkozó adatszolgáltatás jogszabályi meghatározásának pontatlansága. A minőségi színjátszás ösztönzésére a pályázati rendszer keretein belül van lehetőség.

Az új szabályozással a színházak központi költségvetési támogatásának elosztási elvei átláthatóbbá váltak, a támogatásra vonatkozó adatok nyilvánosak, megismerhetők. A támogatási rendszer egyes elemeinek alakulása a törvényben pontosan rögzített tényezők – fenntartói saját támogatás, nézőszám, jegybevétel – függvénye, ösztönözve a fenntartókat színházaik saját forrású támogatásának növelésére, a színházakat pedig a magasabb kategória feltételeinek való megfelelésre, a nézőszám és a jegybevétel növelésére.

A központi költségvetési támogatás különböző kategóriák közötti elosztására vonatkozó elveket az Emtv. nem határozta meg, az elosztás az EMT Színházi

Kollégiumának javaslata alapján történt. A támogatási összeg nagyságát a költségvetési helyzet, emellett a művészeti és fenntartói támogatás arányainak, valamint a súlyszámok évenkénti alakulása egyaránt befolyásolja. Ez utóbbiak éves költségvetési törvényekben történő meghatározása lehetőséget ad a támogatás kulturális célokhoz igazodó rugalmas változtatására, de a fenntartók és az intézmények számára nem biztosítja a finanszírozás kiszámíthatóságát.

Az Emtv-ben rögzített támogatási rendszerben a kiemelt művészeti célú pályázatoknál és a független színházak támogatásánál érvényesült a szektorsemlegesség, azonban nem valósult meg a nemzeti intézmények finanszírozása során. Az Emtv. támogatási szabályai az állami színházakra nem vonatkoznak.

A kulturális ágazatot irányító minisztérium színházakat támogató pályázati forrásainak eredményes és hatékony felhasználását több tényező akadályozta az ellenőrzött időszakban. A minisztérium pályázati rendszerében szervezetenként és folyamatban is elkülönült a pályázati kiírás, illetve döntés, valamint a szerződéskötés, folyósítás, beszámoltatás és ellenőrzés (2/b. sz. melléklet).

A minisztérium által kiírt és közzétett pályázatokról a szakmai kuratórium javaslata alapján a miniszter döntött. A pályázatok alapvetően a független előadó-művészeti szervezetek működését támogatták. Kifejezetten produkciók megvalósulását korábban jellemzően az NKA pályázatai, 2009-től a kiemelt művészeti célok támogatására kiírt minisztériumi pályázatok segítették.

A kiírásokban – különösen az ellenőrzött időszak első két évében – hiányzott a pályázati célok és feltételek pontos meghatározása. A támogatás felhasználásának lehetőségei széleskörűek, nagyvonalúak voltak, nem mindig igazodtak a pályázati célhoz, az adott szervezet lehetőségeihez, működési sajátosságaihoz. A támogatás odaítélésének szempontrendszerét csak a 2008. évi időszaktól kezdődően rögzítették a pályázati kiírásokban. A döntések indoklást nem tartalmaztak, nyilvánosságuk azonban biztosított volt. A pályázatok lebonyolításának hosszú átfutási ideje – különösen a független szervezeteknél – megnehezítette a működést, a tervszerű gazdálkodást.

A pályázati keretösszegeket a 2006-2009 közötti időszakban a költségvetési törvények a „Helyi Önkormányzatok támogatásai” fejezete tartalmazta. A pályázatokot a helyi önkormányzatokhoz kellett benyújtani, akik szerződést, illetve megállapodást kötöttek a nyertesekkel. A szerződések – amelyek tartalmáról a pályázatot kiíró minisztérium nem rendelkezett információval – eltérő részletességűek voltak, a helyszínen ellenőrzött szervezetek egyharmadánál nem tartalmaztak a teljesítésre, a pénzügyi elszámolás módjára, a szerződésszegés következményeire vonatkozó megfelelő rendelkezéseket. A támogatások szabályszerű felhasználásának rendszeres ellenőrzése, számonkérése teljes körűen nem volt biztosított. A kedvezményezett szervezetek pénzügyi elszámolásait az önkormányzatok ellenőrizték, ezek eredményéről, az esetleges szankciókról a minisztérium nem kapott tájékoztatást. Az intézmények szakmai beszámolóit az önkormányzatok megküldték a minisztériumnak, azok tartalma – egységes szempontrendszer híján – egyenetlen, heterogén volt. A minisztérium, a szakmai beszámolók alapján összegzést nem készített, a pályázati támogatások hasznosulását nem értékelte.

A 2010. évben a pályázatok elbírálásáról július 30-án született döntés. A 2010. évi költségvetéssel összefüggő egyes feladatokról szóló 1132/2010. (VI. 18.) Korm. határozatban elrendelt zárolás miatt a megítélt támogatás közel kétharmadának megfelelő összeg kerülhet kiutalásra. A pályázatok⁸ lebonyolítását 2010-től az NKA Igazgatósága végzi, azonban a helyszíni ellenőrzés lezárásáig nem született meg erre vonatkozóan a kulturális tárca és az NKA között a megállapodás.

A pályázatok bírálata során egy szakmai szűrő jelenik meg a minőségi színjátszás ösztönzésére. A pályázati célok és a támogatási összeg felhasználási lehetőségének nagyvonalú meghatározása, a kiírás és a folyósítás ütemezése, a beszámoltatás, az ellenőrzés és az értékelés hiányosságai a 0,9-2,4 Mrd Ft éves keretösszegű pályázati források eredményes és hatékony felhasználását korlátozták az ellenőrzött időszakban.

Az új finanszírozási rendszerben hátrányos helyzetbe került színházakat a minisztérium 2010-ben a „Kiemelt művészeti célok megvalósítása” pályázati keret terhére átmeneti támogatással segítette. A támogatás feltétele a hátrányos helyzet csökkentésére irányuló intézkedések terveinek bemutatása volt. Az ún. kompenzációs pályázat közel 50%-kal csökkentette a kiemelt művészeti célok megvalósítására fordítható összeget.

Az állami támogatás indirekt eszköze az előadó-művészeti szervezetek részére az üzleti szféra által – társasági adókedvezmény igénybevétele mellett – nyújtható támogatás, amelyet a színházak nettó jegybevételeik 80,0%-a mértékéig vehetnek igénybe. A támogatás e formáját – a jogszabály és a hozzá kapcsolódó értelmező állásfoglalás késői megjelenése miatt – 2009-ben mindössze 47 színházi szervezet tudta érvényesíteni, a maximális összeg 40,5%-ának megfelelő mértékben. Több színház közvetítő segítségével jutott a támogatáshoz 9-15%-os díjfizetés ellenében. Ez a támogatási forma a színházak szempontjából eredményes, többletforráshoz juttatja a színházi ágazatot, nemzetgazdasági szinten azonban – a vele járó adózási kedvezmények és a közvetítői díjak többletköltsége miatt – a közvetlen állami támogatáshoz képest, ahol ilyen költségek nem jelentkeznek nem gazdaságos megoldás.

Az Emtv. hozta létre az Előadó-művészet Tanácsot (EMT), amely a törvényben rögzített jogainak és kötelezettségeinek eleget tett. A testület javaslatait a központi költségvetési támogatás felosztásánál, a pályázatok kiírása és a pályázati támogatások elosztása során egyaránt figyelembe vették.

Az Emtv-ben meghatározott célkitűzések megvalósulását a kulturális kiadásokra fordítható összeg mellett a támogatási rendszer működése is befolyásolta.

A kulturális javakhoz történő hozzáférés kiterjesztése az Emtv-ben kiemelt célként jelenik meg. A kulturális esélyegyenlőség javítása érdekében a mozgó

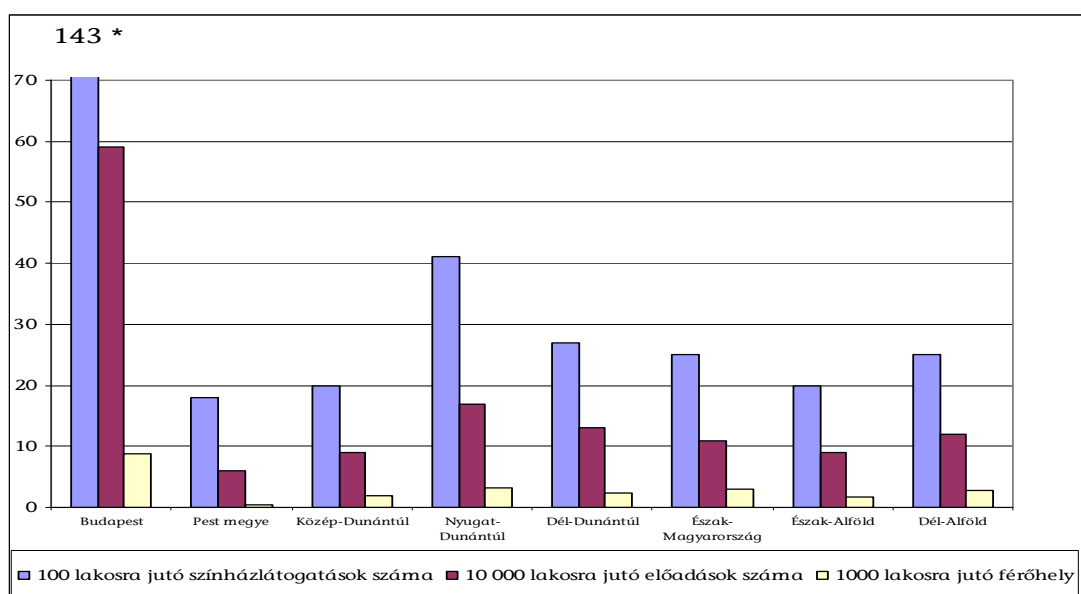
⁸ 2010-től kezdődően a kiemelt művészeti célok és a VI. kategóriába sorolt független színházak pályázati keretösszege az OKM/NEFMI fejezeti kezelésű előirányzatai között szerepel.

színházak, alkalmi játszóhelyek, tájelőadások kiterjesztése nem valósult meg. Kifejezetten a mobilitás ösztönzését célzó támogatás lehetősége csak a 2010. évi pályázati kiírásokban jelent meg.

Magyarország regionális színházi ellátottsága egyenetlen. A színházak több mint fele Budapesten, illetve a főváros közelében található. Az ellátottság – a férőhelyek, a színházlátogatás és az előadásszám lakosságszámhoz viszonyított fajlagos mutatóit tekintve – a Közép-magyarországi régióban a legjobb, ezt Nyugat-Dunántúl követi. Észak-Magyarországon és az alföldi régiókban alacsonyabbak az ellátottsági mutatók. A régiók többségében az ellenőrzött időszakban javult a színházi ellátottság. A színházlátogatás társadalmi kiterjesztése, az ellátatlan területek felzárkózása nem történt meg, ennek megvalósulását a támogatási rendszer nem ösztönözte az ellenőrzött időszakban. Az ország különböző területei között lényeges különbség van a színházi élményhez való hozzáférés tekintetében, amelyet a következő diagram mutat be.

6. sz. diagram

Regionális adatok 2009-ben

*Budapesten a 100 lakosra jutó színházlátogatások száma 143 volt 2009-ben

Forrás: 2. sz. táblázat

Az új finanszírozási rendszer több eleme is támogatja a gyermek- és ifjúsági előadások ösztönzését, mint az Emtv-ben jogszabályi szintre emelt ágazati célt. A minisztérium által a kiemelt művészeti célok pályázati kiírásai ösztönzik a fiatal generáció számára készülő előadások színre állítását, továbbjártását. A művészeti ösztönző részhozzájárulás kiszámítása során a gyermek- és ifjúsági előadások nézői 1,4 súlyszámmal, ugyanakkor a bábelőadások nézői 0,5-ös szorzóval vehetők figyelembe. A gyermek- és ifjúsági korosztály színházi előadásokhoz való hozzáférési lehetősége az ellenőrzött időszakban kiegyensúlyozott volt, de a célokkal ellentétben lényeges javulást nem lehetett megállapítani. A gyermek- és ifjúsági előadások száma 6,4%-kal emelkedett 2006 és 2009

között, az összes előadásszámon belül ezen előadások aránya 26,6%-ról 27,7%-ra nőtt.

A hazai társulatok nemzetközi jelenlétének fokozására vonatkozó törvényi cél nem teljesült. Ezt támasztják alá az ellenőrzött időszakban a nézőszám 44,1%-os, az előadásszám 15,2%-os csökkenésére vonatkozó adatok. A kedvezőtlen tendenciához hozzájárult az utazási és egyéb költségek növekedése, de az okok elemzése színház-szakmai szempontból nem történt meg.

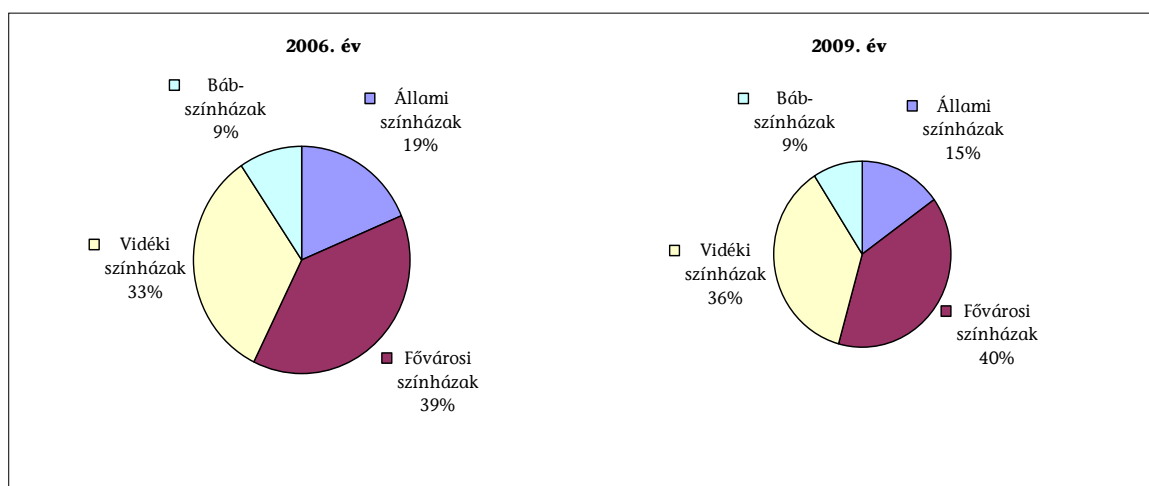
Az Emtv. szerinti új támogatási rendszer bevezetése óta még nem telt el egy teljes költségvetési év, a 2010. első félévéig ismert **hatásai** értékelhetők.

A fenntartói ösztönző részhozzájárulás bevezetése az önkormányzati fenntartókat nem ösztönözte a saját forrásból nyújtott támogatás 2009. évi növelésére, a 2010. évi előirányzatoknál azonban már a fenntartói saját támogatás részarányának növekedése figyelhető meg. Ugyanakkor az önkormányzatok közel fele működési forráshiánya miatt a 2010. évre is csökkentette a színházainak – saját forrásból – juttatott támogatás összegét, így nem tudja kihasználni a magasabb központi támogatás igénybevételeinek lehetőségét.

Az új támogatási rendszer érdekeltté tette a színházakat a fizető nézőszám növelésében, az intézmények hoztak is intézkedéseket ennek érdekében. A KSH adatai szerint a kulturális területek iránti érdeklődés csökkenése egyedül a színházaknál nem tapasztalható. 2010. első hat hónapjában a fizető nézők száma az előző teljes évi adat 59,0%-a volt.

7. sz. diagram

A fizető nézőszám megoszlása a színházcsoportok között

Forrás: 11. sz. táblázat

A fenntartó önkormányzatok, a színházak éves támogatásának meghatározásánál, elsősorban a működőképesség fenntartására összpontosítottak. Forráshiány következtében jellemzően nem, vagy csak részben érvényesültek az intézményi igények. A több színházat fenntartó önkormányzatok nem alakítottak

ták ki a központi költségvetési és a fenntartói saját támogatás színházak közötti elosztásának elveit, szempontjait. A támogatás elosztása során nem vették figyelembe sem a színházak szakmai teljesítményét, sem az épületfenntartás, működtetés költségeinek változását.

A 2010-ben bevezetett fenntartói ösztönző részhozzájárulást jellemzően az előző évi támogatások arányában osztották el az önkormányzatok. A Fővárosi Önkormányzat a fenntartói ösztönző részhozzájárulás egy részéből (51,7%) céltartalékot képzett, amelyet differenciáltan osztott fel a színházak között.

A kiemelt finanszírozású állami színházak támogatási elveit a minisztérium nem alakította ki. A keretösszeg intézmények közötti elosztásának számításokkal alátámasztott dokumentumai nem álltak rendelkezésre. Az intézményvezetők pályázati kiírásában a támogatási összeg szinten tartását három gazdálkodási évre rögzítették. A finanszírozás mértéke nem az intézmények művészeti céljaihoz igazodott, a fenntartó a vezetők feladataként jelölte meg a támogatáshoz illeszkedő célok kitűzését.

Teljesítménykövetelménnyel alátámasztott vezetői prémiumrendszert az önkormányzatok alig egynegyede alkalmazott. A Fővárosi Önkormányzat ilyen vezetői érdekeltségi rendszert csak a gazdasági társaságként működő színházak ügyvezető igazgatói számára dolgozott ki, a költségvetési szervként működő színházak vezetői számára nem. A prémiumfeltételek azonban – a színházak alapvető működtetésének biztosításán felül – nem tartalmaztak többlet elvárásokat.

A színházépületek fejlesztésére az önkormányzatok által nyújtott fenntartói támogatás az ellenőrzött időszakban átlagosan 32,0%-kal csökkent. A kő- és bábszínházak beruházási, felújítási kiadásaira az állami és a 26 önkormányzati fenntartó saját forrásból a 2006-2009. években összesen 4,3 Mrd Ft-ot fordított. Ezen belül 2,3 Mrd Ft-ot tett ki egy színháznak az ellenőrzött időszakra áthúzódó rekonstrukciója. Központi forrásból a korábbi időszakban még elérhető címzett támogatások nem álltak rendelkezésre, az önkormányzati fenntartók saját forrásai nem voltak elegendők, ezért nem történtek meg a tervezett felújítások, átalakítások. Az elmaradt rekonstrukciók rontották a látogatók komfortérzetét, akadályozták a korszerű színpadtechnikai megoldásokat és a gazdaságos üzemeltetést. A színházépületek felújításának elmaradása az állami színházak esetében is komoly problémát jelentett. A minisztérium 324,2 M Ft-ot biztosított beruházásokhoz, felújításokhoz. A színházak a kapott támogatási összegekből csak a legszükségesebb munkákat tudták elvégeztetni.

A központi színház-támogatás jelenlegi rendszere nem veszi figyelembe az ingatlanfenntartás és fejlesztés pénzügyi igényeit. Ezzel hátrányos helyzetbe kerültek az elavult infrastruktúrával, továbbá forráshiányos fenntartóval rendelkező színházak, mivel alacsonyabb összegű fenntartói hozzájárulás esetén a központi forrásból is kevesebbet kapnak. Az előadó-művészeti szervezetek központi költségvetési támogatáshoz kapcsolódó beszámolójáról és az elszámolható költségekről szóló miniszteri rendelet szerint a központi támogatás ingatlanon végzett felújítás, beruházás költségeire, az ingatlanon elszámolt értékcsökkenés fedezetére nem számolható el. A fenntartói saját forrásból nyújtott támogatásokra vonatkozóan – beleértve az állami színházak fenntartói támoga-

tását is – ilyen tiltás nincs. A korábban központi költségvetésből biztosított címzett támogatások szerepét azonban a fenntartói támogatások nem töltik be. A rekonstrukcióra szoruló színházépületek felújítására a fenntartók által biztosított források nem elégséges mértékűek.

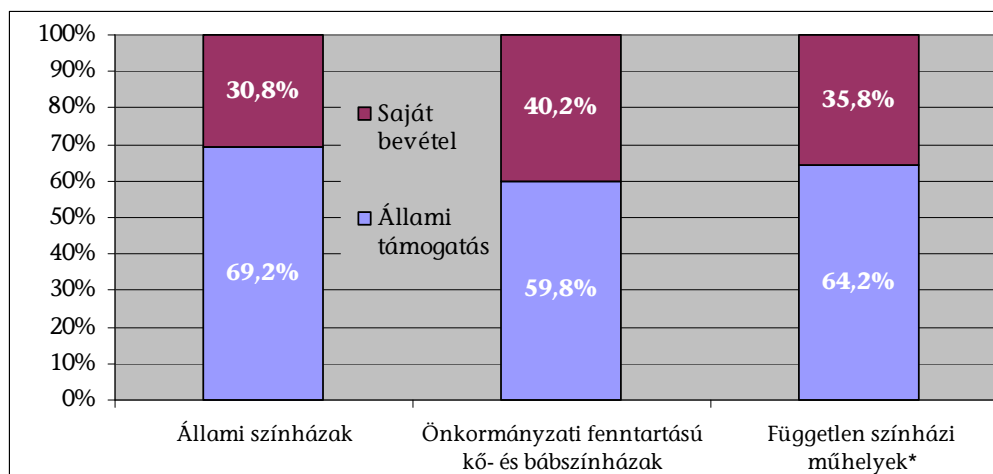
A fenntartók a színházak működésével kapcsolatos utasításaik nyomon követési és ellenőrzési rendszerét elsősorban a gazdálkodással összefüggő feladatokra vonatkozóan alakították ki. A monitoring rendszer az intézményi gazdálkodás felügyeletére, a szükséges intézkedések, beavatkozások végrehajtására alkalmas volt.

A színházfenntartók rendszeres felügyeleti ellenőrzése alapvetően a színházak pénzügyi, gazdálkodási feladatainak értékelésére terjedt ki, szakmai felügyeleti ellenőrzést jellemzően nem végeztek. A színházi ágazatban a támogatások hasznosulásának értékeléséhez eredményszemléletű szempontokat nem dolgoztak ki, ilyen jellegű elemzést nem végeztek.

A színházak gazdálkodásában az állami támogatás – fenntartótól függetlenül – meghatározó nagyságrendű volt. Bár annak részaránya 2006 és 2009 között átlagosan 5,2 százalékponttal, reálértéke 10,4%-kal csökkent, a bevételek közel kétharmadát tette ki.

8. sz. diagram

A színházcsoportok bevételeinek megoszlása 2009-ben

* Az ellenőrzésbe vont 26 független színházi műhely adatai alapján

Forrás: 14., 17-19. sz. táblázatok

A színházak bevételeiben az állami támogatás mértéke meghatározó arányt képvisel. A független színházi műhelyek állami, illetve önkormányzati fenntartó nélkül működő szervezetek, ennek ellenére állami támogatásuk mértéke a kőszínházakéhoz volt hasonló.

A saját bevételek összege az állami, valamint az önkormányzati fenntartású kő- és bábszínházaknál nominálisan 35,1%-kal, reálértéken 13,2%-kal emel-

kedett az ellenőrzött időszakban. A saját bevételek között a jegy-, bérlet-, valamint áfa-bevételek mellett szponzorációs, illetve egyéb külső források nem voltak meghatározóak.

Az önkormányzati színházaknál a saját bevételek emelkedése esetén a fenntartói támogatás csökkentése volt jellemző, ami nem ösztönözte az intézményeket a saját bevételek növelésére.

A jegy- és bérletbevételek aránya a saját bevételeken belül átlagosan 51,5%-ról 43,0%-ra csökkent. Az állami színházaknál 2006-ban a jegy- és bérletbevétel az összes saját bevételnek 47,8%-a, 2009-ben 39,9%-a volt. Az önkormányzati fenntartású kő- és bábszínházaknál ugyanez az arány 2006-ban 52,8%, 2009-ben 43,9%-ot tett ki.

A jegy- és bérletbevételek alakulását jelentősen meghatározó fizető nézők száma a színházak összességében alig változott. Míg a fővárosi kőszínházakat 2,5%-kal, a vidékieket 10,0%-kal több fizető néző látogatta, a bábszínházak nézőszáma 1,3%-kal, az állami színházaké 18,3%-kal csökkent (ez utóbbiban közrejátszott az Erkel Színház bezárása is). A független színházaknál a tevékenység jellegéből adódóan nem mindegyik szervezetnél keletkezett jegybevétel. Ezért a látogató, illetve fizetőnéző-számról nem álltak rendelkezésre teljes körű, megbízható adatok.

A nézőszám változatlansága mellett a játszott produkciók, azon belül az új bemutatók száma is emelkedett az ellenőrzött időszakban. Egyes produkciók továbbjátszását, a színházlátogatás társadalmi kiterjesztését célzó tájelőadások és külföldön megtartott előadások száma azonban csökkent.

A színházak kiadásainak közel kétharmadát a foglalkoztatáshoz kapcsolódó ráfordítások tették ki, miközben a foglalkoztatás eltolódott a személyes teljesítéshez kötődő megbízási és vállalkozási szerződések irányába. A személyi ráfordítások csökkentése érdekében a kiszervezett tevékenységek száma 21,2%-kal emelkedett, ezekhez azonban előzetesen gazdasági számításokat nem végeztek. A helyszínen ellenőrzött szervezetek közül két színháznál előfordult egyes tevékenységek kiszervezésének megszüntetése, mivel az utólagos ellenőrzés annak gazdaságtalanságát igazolta.

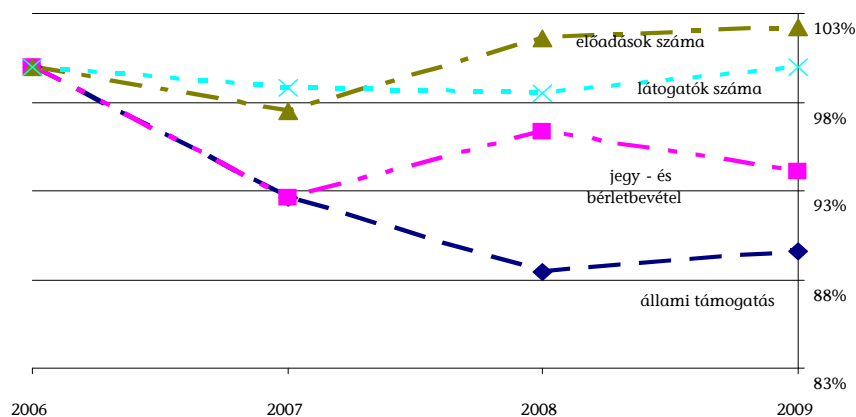
A díszletek és jelmezek bekerülési értékükhöz viszonyított többszöri felhasználással, színházak közötti cserével biztosítható gazdaságosabb kihasználását a jogdíjak, a rendezői és tervezői, művészi elképzelések akadályozták.

Összegezve megállapítható, a színházak állami támogatásával elérendő, preferálandó célokat és ezek elérésére irányuló eszközrendszert sem ágazati, sem fenntartói szinten nem határoztak meg. Az Emtv. hatályba lépése előtt a támogatási rendszer nem volt átlátható, kiszámítható és motiváló hatású. Az Emtv. bevezetésével a támogatási rendszer a korábbinál átláthatóbbá vált, kiszámíthatósága azonban jelenleg nem biztosított, ami megnehezíti a színházak tervszerű működését. Az új támogatási rendszer a színházakat teljesítményeik, a fenntartókat a saját támogatás növelésére ösztönzi. A fenntartói saját forrás arányához kötött központi támogatás egyúttal a színházi kiadások növelését is motiválja. A színházakban az erőforrások felhasználásának gazdasá-

gossága az elavult infrastruktúra valamint a díszletek, jelmezek többszöri felhasználásának – jogvédelmi, rendezői és tervezői elképzelésekből adódó – korlátai következtében csak részben valósult meg.

9. sz. diagram

**Az állami és az önkormányzati fenntartású
kő- és bábszínházak jellemző adatai* 2006-2009 között,
2006-hoz viszonyítva**

A jegy- és bérletbevételek és az állami támogatás reálértéken

Forrás: 9-10., 13 sz. táblázatok

Az ellenőrzött időszakban az előadások száma növekedett, a nézőszám nem változott, a reálértékben csökkenő támogatások felhasználásával a színházak eredményességében nem történt visszaesés.

A helyszíni ellenőrzés megállapításainak hasznosítása mellett **javasoljuk:**

a kultúráért felelős miniszternek

1. Készítse el a színházi ágazat eredményszemléletű céljait is magában foglaló kulturális stratégiát, annak megvalósítása érdekében gondoskodjék cselekvési terv kidolgozásáról, amely meghatározza a célok elérésének támogatási, szervezeti, intézkedési eszközeit, felelőseit és határidőit.
2. Készítse elő a nemzeti kulturális/művészeti intézmények köréről, feladatairól és támogatási elveiről szóló jogi szabályozást, egyidejűleg kezdeményezze a nemzeti intézményi státuszba nem tartozó állami színházak önkormányzati fenntartásba kerülését.
3. Intézkedjen a színházak számára kiírt pályázati támogatások felhasználhatóságának a kulturális ágazati célokhoz igazodó pontosításáról, a kifizetések cél szerinti ütemezéséről, a számonkérésről, a szabályszerű felhasználás ellenőrzéséről és a hasznosulás rendszeres értékeléséről.

4. Értékelje egy teljes költségvetési évet követően, az előadó-művészeti törvényben meghatározott célok teljesülését, a törvényi szabályozás hozzájárulását a célok megvalósulásához. Vizsgálja felül a minőségi színjátszás ösztönzését, a fizetőnéző-szám meghatározását, az ingatlanokon végzett felújítás, beruházás forrásainak szabályozását –, valamint az eltérő szervezeti formában működő színházak érdekeltégi rendszerét.

II. RÉSZLETES MEGÁLLAPÍTÁSOK

1. A SZÍNHÁZAK ÁLLAMI TÁMOGATÁSI RENDSZERE ÉS ÁGAZATI SZABÁLYOZÁSA

1.1. A színházak költségvetési támogatási rendszerének működése, hozzájárulása a kulturális célok teljesüléséhez

1.1.1. A színház-támogatási rendszer céljai, elvei, összhangja a kulturális ágazati célokkal

A 2002-2006, valamint a 2006-2010 közötti időszakra készített kormányprogramok átfogóan, ugyanakkor általánosságban határozták meg a kultúra szerepét és feladatát.

Mindkét kormányprogram rövid bekezdésekben foglalkozott a kultúrafinanszírozás rendszerével, a költségvetési források biztosításával, illetve a költségvetési eszközökkel való eredményesebb gazdálkodás érdekében a finanszírozási rendszer felülvizsgálatának szükségességével. A 2006-2010. évek kormányprogramja mindezek mellett előirányozta a nemzeti kulturális intézmények körének és feladatainak meghatározását/újraszabályozását, amelyek fenntartásáért teljes körűen az állam vállal felelősséget.

A minisztérium önálló színházi stratégiát nem dolgozott ki. Az ellenőrzött időszakban az OKM **a 2006. decemberben készített szakmai munkaanyagot⁹ tekintette kulturális stratégiának, annak ellenére, hogy azt a Kormány, illetve az Országgyűlés nem vitatta meg, elfogadásáról nem született határozat.**

Eszerint a kulturális politikának választ kell adnia arra, hogy a kultúra területén melyek az aktuális és stratégiai feladatok, hol húzódnak az állami szerepvállalás határai, melyek a konkrét feladatai, miként valósítható meg a kulturális esélyegyenlőség, miként teremthetők meg a kultúra finanszírozásának, a kulturális fejlesztéseknek európai uniós és magánforrásai.

Megvalósítandó célkitűzésként sorolta fel a munkaanyag többek között a kulturális javakhoz történő hozzáférés kiterjesztését, a kultúra akadálymentes elérésének biztosítását, új kulturális értékek létrehozásának elősegítését, hatékony, korszerű kulturális intézményrendszer kialakítását, új finanszírozási struktúrák létrehozását.

A célok megvalósításához cselekvési tervek nem készültek, határidőket, felelősöket nem határoztak meg.

---

⁹ A kulturális modernizáció irányai (2006. december 13.).

A 2006-2008. években a kőszínházak és bábszínházak számára központi költségvetési forrásból csak működtetési támogatás állt a fenntartó önkormányzatok rendelkezésére.

A kőszínházak működtetési támogatása 2006-ban és 2007-ben változatlan összegű (9479,7 M Ft), 2008-ban 9679,7 M Ft volt. A bábszínházakat fenntartó önkormányzatok 2006-2008 között 387,3 M Ft működtetési hozzájárulásban részesültek évente¹⁰.

A színházak támogatása különböző csatornákon valósult meg: központi költségvetési támogatás, fenntartói saját támogatás formájában és pályázatok útján. **A 2006-2008 közötti időszakban a központi támogatás rendszere alapvetően a színházak folyamatos működéséhez járult hozzá, de nem vette figyelembe a fenntartási költségek változását, a fenntartói saját támogatás mértékét, az előadás- vagy nézőszám, illetve egyéb művészeti mutatók alakulását. A központi színház-támogatási keret helyi önkormányzatok közötti elosztásának szempontjait nem alakították ki.**

A 2009. évtől ismét megjelent a finanszírozási struktúrában a működtetési hozzájárulás mellett a 2005-ben megszűnt művészeti hozzájárulás.

2009-ben a művészeti hozzájárulás összegét az önkormányzatok költségvetési rendeletében elfogadott színház-támogatási előirányzat és a színházak előző évi fizető nézőinek száma alapján állapították meg. A kőszínházak esetében a hozzájárulás összesen 1700,0 M Ft volt, a bábszínházak fenntartói összesen 190,0 M Ft-ban részesültek.

A pályázati támogatások célja elsősorban a szabadtéri és nemzetiségi színházak, színházi vállalkozások, alternatív/független színházi műhelyek, befogadó színházak támogatása, amely alapvetően a működési költségekhez való hozzájárulást biztosította¹¹.

A minisztérium pályázati rendszerében a pályáztatással kapcsolatos feladatok OKM és a helyi önkormányzatok közötti megosztása, illetve azok összehangolása nem volt megfelelő.

A pályázati felhívásokat a minisztérium tette közzé, a pályázati keretösszeg elosztásáról a miniszter döntött. **A pályázati kiírások tartalmát 2006-2009. között azonos módon, általánosságban fogalmazták meg, amelyet a kiíró 2007. évtől részletezett, de a támogatás felhasználhatóságának körét, feltételeit továbbra sem pontosították.**

A támogatás odaítélésének szempontrendszerét konkrét meghatározással (művészi jelleg és színvonal; szakmai kritériumok; társadalmi hatás; gazdasági mutatók) először a 2008. évi kiírásban határozták meg. A pályá-

---

¹⁰ A 2006-2008. évek zárszámadási törvényeinek 5. sz. melléklete alapján.

¹¹ Az OKM fejezeti kezelésű előirányzata volt a forrása ebben az időszakban 25,0-50,0 M Ft összegű produkciós pályázatoknak (pl. Katona József produkciós pályázat, Weöres Sándor bábprodukciós pályázat).

zati kiírások és a döntések nyilvánossága biztosított volt, de a döntések indokolásáról nem adtak tájékoztatást a pályázónak és nem hozták nyilvánosságra.

Az ellenőrzött időszakban a pályázati kiírásokat a minisztérium a költségvetési törvény elfogadása után, a következő év január-március hónapokban készítette el és jelentette meg nyilvánosan. A lebonyolítás ütemezése, a bíráló és a döntés, majd a szerződéskötés – jó esetben – május végére, június elejére történt meg, így a támogatást legkorábban július-augusztus hónapban utalták a nyertes pályázónak. A pályázat kiírásától az elnyert támogatás utalásáig 6-7 hónap telt el, ez a pályázati célok megvalósítását hátrányosan érintette.

A pályázati keretösszegeket az éves költségvetési törvények 7. számú melléklete, „A helyi önkormányzatok színházi támogatása” tartalmazta. A megítélt támogatásokat az önkormányzatoknak utalták.

A pályázatokat 2006-2009 között a helyi önkormányzatokhoz kellett benyújtani, akik támogatási szerződést kötöttek a nyertes pályázókkal, emellett a pénzügyi elszámoltatás is az ő feladatuk és felelőségük volt. A szerződések egymástól eltérő tartalmúak és szerkezetűek voltak. A helyszínen ellenőrzött szervezetek egyharmadánál nem tartalmaztak a teljesítésre, a pénzügyi elszámolás módjára és az esetleges szankcionálásra vonatkozó rendelkezéseket.

A pályázatot kiíró minisztérium nem rendelkezett információval a támogatási szerződések tartalmáról, a teljesítésre, a pénzügyi elszámolás módjára és határidejére vonatkozó rendelkezésekről, a nem megfelelő teljesítés szankcionálásáról.

A kedvezményezett pályázók a megvalósításról szóló szakmai beszámolót és a pénzügyi elszámolást az önkormányzatoknak küldték meg. A pénzügyi **elszámolások ellenőrzése az önkormányzatok feladata volt**, de a MÁK Regionális Igazgatóságai is jogosultak voltak az ellenőrzésre. **A pénzügyi ellenőrzések dokumentumait a minisztérium nem kapta meg.**

A szakmai beszámolókat az önkormányzatok megküldték a kulturális tárcának. A beszámolók elkészítéséhez **a minisztérium nem alakított ki egységes szempontrendszert, azok tartalma heterogén, egyenetlen színvonalú volt.**

A minisztérium a támogatások hasznosulását nem összegezte. Az értékelést a szakmai főosztály egyes pályázatokra külön-külön elvégezte, de átfogó értékelést nem készítettek.

1.1.2. **A színházak központi költségvetési támogatásának új szabályozása**

Az Emtv. megalkotásával és elfogadásával új alapokra helyezték az állam és az előadó-művészeti szervezetek, illetve azok fenntartói közötti viszonyt, a szervezetek állami támogatását.

A törvény indoklása szerint a jogszabály megalkotását az tette szükségessé, hogy nem volt az előadó-művészeti területre vonatkozó ágazati szintű szabályozás, az előadó-művészeti szervezetek finanszírozásának formái nem követték az időközben bekövetkezett jogszabályi, gazdasági változásokat.

A törvényjavaslat előkészítése 2007. óta a társadalmi párbeszéd folyamatos fenntartásával történt.

A törvényi célok összhangban vannak a kulturális ágazati célkitűzésekkel.

A kulturális ágazati és törvényi célkitűzések között egyaránt szerepelt az esélyegyenlőség, azon belül kiemelten a gyermek- és ifjúsági korosztály hozzáférési esélyeinek megteremtése az előadó-művészeti alkotások megismeréséhez, az ellátatlan területek kulturális felzárkózásának ösztönzése, a hazai kultúra nemzetközi megjelenésének, a nemzeti és etnikai kisebbségek kulturális életének támogatása, valamint a közpénzek hatékony és átlátható felhasználásának biztosítása.

Az Emtv. átrendezte a támogatási struktúrát, az előadó-művészeti szervezeteket hat kategóriába sorolta, az állami színházak kivételével.

A kategóriák megállapítása során nem vették figyelembe a színházfenntartás és a művészeti tevékenység színházanként eltérő költségigényét, a színjátszás minőségét, valamint – az előadásszám és az új bemutatók kivételével – a színházak teljesítményét.

Az I-II. kategóriába tartoznak az önkormányzati fenntartású kőszínházak, bábszínházak produkciós és befogadó színházak az Emtv. 10. §-ában megadott feltételek elérése esetén. Ezek fenntartóit fenntartói ösztönző részhozzájárulásból és művészeti ösztönző részhozzájárulásból álló központi költségvetési támogatás illeti meg.

A III-IV. kategóriába sorolt előadó-művészeti szervezeteket a központi költségvetésből a tárgyévet megelőző évi fenntartói támogatással arányos támogatást kapnak. A III. kategória balett- vagy táncegyüttesekből áll, a IV kategóriába pedig azok a kő- és bábszínházak produkciós és befogadó színházak tartoznak, amelyek az első két kategóriába sorolás feltételeit nem érik el.

Az V. és VI. kategóriába tartozó színházak támogatása pályázati úton történik. Az V. kategória a szabadtéri színházakból, valamint a máshova nem sorolt nemzeti és etnikai kisebbségi színházakból áll. A VI. kategóriába pedig a független színházak kerültek.

A fenntartói ösztönző részhozzájárulással a törvényalkotó **ösztönözni kívánja a fenntartókat színházaik saját forrású támogatásának növelésére**, mivel ennek összege a fenntartó saját támogatásával arányos.

A színházakat az új támogatási rendszer motiválja a magasabb kategória feltételeinek való megfelelésre, mivel alacsonyabb központi támogatásra számíthatnak, ha nem teljesítik a törvényben – kategóriánként – meghatározott kritériumokat. A művészeti ösztönző részhozzájárulás **a nézőszám, valamint a magasabb súlyszámokkal preferált műfajok előadásszámának növelésére ösztönöz.** A művészeti ösztönző részhozzájárulás részben már a mű-

vészeti tevékenység költségigényét és a színházak teljesítményét is figyelembe veszi.

A művészeti ösztönző hozzájárulás megállapítását érintő probléma, **hogy a fizető nézőszámra vonatkozó adatszolgáltatás jogszabályi szintű meghatározása hiányos.** Ez rontja a színházak által szolgáltatott adatok megbízhatóságát. Nincs egyértelműen rögzítve a táj-, illetve fogadott előadások fizető nézőszámának meghatározása, az átfedések kizárása nem történt meg. Nincs szabályozva a színházban történő egyösszegű értékesítés fizető nézőszámának jelentési módja, a jegyértékesítésnél adható kedvezmények mértéke.

A művészeti ösztönző részhozzájárulás szorzószámainál a bábszínházak vezetői a kőszínházak gyermek- és ifjúsági előadásokra vonatkozó 1,4-es szorzóját és a bábszínházi előadások 0,5-es szorzója közötti különbséget nem tartják indokoltnak.

A 2009. és 2010. évek pályázati keretösszeg előirányzata jelentősen megnőtt az Emtv. 24. § (2) bekezdés szabályozása alapján¹².

Erre a célra 2006-2008 között azonos összeg, 943,0 M Ft, 2009-ben 1161,0 M Ft állt rendelkezésre, a 2010. évi előirányzat 1278,9 M Ft volt. A szabadtéri és nemzetiségi színházak támogatására 2009-ben 523,8 M Ft-ot, 2010-ben 330,0 M Ft-ot biztosítottak.

A szabadtéri, nemzetiségi és független színházak támogatása mellett **a kiemelt művészeti célok megvalósulásának segítése is pályázati úton történik.** E célra 2009-ben 400,0 M Ft-ot, 2010-ben 800,0 M Ft pályázati forrást irányzott elő a központi költségvetés. A kiemelt művészeti célok pályázati támogatásának kiírása a kulturális ágazati célokkal és az Emtv. törvényi céljával egyaránt összhangban van.

A 2010. évben a kiemelt művészeti célok, valamint a VI. kategória pályázati keretösszegét az OKM fejezeti kezelésű előirányzatában biztosították. **A pályázatokat 2010. évtől a Nemzeti Kulturális Alap Igazgatóságához (NKA) kell benyújtani, aki támogatási szerződést köt a nyertes pályázókkal.** A pályázatlehozatalára a kulturális ágazatért felelős minisztérium együttműködési megállapodást köt az NKA Igazgatósággal.

Az V. kategóriába besorolt szabadtéri színházak, nemzeti és etnikai kisebbségi színházak pályázati támogatását **2010-ben** is a költségvetési törvény 7. számú melléklete, „A helyi önkormányzatok által fenntartott, illetve támogatott előadó-művészeti szervezetek támogatása” tartalmazza, így az erre a keretre pályázóknak **a pályázati anyagot továbbra is az önkormányzathoz kellett benyújtani.**

---

¹² Emtv. 24. § (2) bekezdés szerint „Az előadó-művészetben jelentkező újító törekvések támogatása és a magánszféra versenyképességének erősítése érdekében a VI. kategóriába sorolt színházak pályázati úton elosztható támogatásának aránya az I-VI. kategóriába sorolt színházak, balett- vagy táncgyűttek központi költségvetési támogatása keretösszegének legalább 10%-a.”

A 2010. évi pályázatok közül a szabadtéri színházakra, a nemzeti és etnikai kisebbségi színházakra vonatkozó kiírása február 1-jén megtörtént, a döntést a miniszter március 31-én meghozta, ezt követően pályázati célok megvalósításához a támogatási összeg rendelkezésre állt.

Az Önkormányzati Minisztérium április 18-án utalványozta az elnyert összegeket az önkormányzatok számlájára április végén érkezett meg a támogatás.

A VI. kategóriára, valamint a kiemelt művészeti célok megvalósítására a kiírás lényegesen később (március 16-án) jelent meg, ennek következtében a lebonyolítás, bírálat a pályázatokra vonatkozó előírás miatt elhúzódott.

Az EMT a felosztásra szóló javaslatot 2010. június 17-én elfogadta, majd azt követően a kulturális ágazatért felelős miniszter részére átadta. **A döntést a miniszter 2010. július 30-án hozta meg**, a NEFMI honlapján 2010. augusztus 2-án nyilvánosan is megjelent. „A 2010. évi költségvetéssel összefüggő egyes feladatokról szóló 1132/2010. (VI. 18.) Korm. határozat tárcánként meghatározott összegű zárolást rendelt el a fejezeti kezelésű előirányzatokból. Ennek értelmében a pályázaton megítélt támogatási összegek 34%-a zárolásra kerül, a szerződéskötést követően a megítélt összegek 66%-a kerülhet utalásra.” A NEFMI adatszolgáltatása alapján a VI. kategóriába nyilvántartásba vett színházaknak 1214,9 M Ft támogatást ítéltek meg, ennek a 66%-a 801,8 M Ft.

A szerződés megkötése, a támogatás utalása ezután történik, **a jelentős késedelem a pályázati célok megvalósulását, illetve az pályázó előadó-művészeti szervezetek működését veszélyezteti.** A 2010. évi pályázati kiírás jogorvoslati lehetőséget biztosított a döntéssel szemben.

A 2010. évi pénzügyi és szakmai beszámolót valamennyi színháznak „az előadó-művészeti szervezetek beszámolójának formai és tartalmi követelményeiről, a benyújtásával és elfogadásával kapcsolatos részletes szabályokról, továbbá az elszámolható költségekről” szóló 6/2010. (II. 4.) OKM rendelet melléklete szerint kell elkészíteni és 2011-ben benyújtani. Ez egy statisztikai, információs rendszert biztosít a döntéshozó számára.

Az Emtv. új elemként bevezette **a társasági adókedvezménnyel igénybe vehető támogatást**, mint közvetett támogatási formát. Az Emtv. 48. §-a módosította a társasági adóról és osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény (Tao. tv.) 4., 8. és 22. §-át, ezzel megteremtette annak lehetőségét, hogy az előadó-művészeti szervezeteket támogató vállalkozások társasági adókedvezményben részesüljenek jogszabályban meghatározott feltételek megléte esetén.

Az Európai Bizottság N 464/2009. számú, a magyar előadó-művészeti szervezetek támogatási rendszerét jóváhagyó határozatával, valamint az oktatási és kulturális miniszter által kiadott 1/2009. (XI. 12.) OKM határozattal az Emtv-nek, továbbá a Tao. tv-nek az előadó-művészeti szervezetek támogatóit megillető társasági adókedvezményre vonatkozó előírásai 2009. november 12-én hatályba léptek.

A támogatás alapjául szolgáló jegy- és bérletbevételre az OKM a következő álláspontot alakította ki: „Az előadó-művészeti szervezetek tárgyévi jegybevétele 2009-ben

a nyilvántartásba vételük dátumától 2009. december 31-ig tartó időszakra vonatkozik. Ezen időszak jegybevételének a 80%-a képezi az adókedvezményre jogosító támogatási igazolások kiállításának összességű korlátozását.”

A 2009. március 1-jétől hatályos Emtv. célként tűzte ki az átlátható és kiszámítható finanszírozási rendszer biztosítását az előadó-művészeti szervezetek működésében érdekelt valamennyi szereplő számára.

A finanszírozás kiszámíthatóságára vonatkozó törvényi cél megvalósulását akadályozza, hogy a központi költségvetési támogatás nagysága a mindenkori költségvetési helyzet függvénye. A művészeti és fenntartói hozzájárulás arányának, valamint a súlyszámoknak az éves költségvetési törvényekben történő meghatározása lehetőséget ad az állami támogatási célok rugalmas módosítására, ugyanakkor megnehezíti a kiszámíthatóságot a fenntartók és az intézmények számára.

A támogatási rendszer átláthatósága, nyilvánossága és megismerhetősége biztosított, a támogatás módjának és nagyságrendjének meghatározása az Emtv-ben rögzített paraméterektől függ, a szervezetek központi költségvetési támogatásra vonatkozó adatai az Előadó-művészeti Iroda honlapján bárki számára hozzáférhetőek¹³.

A szektorsemlegesség a VI. kategóriába sorolt független színházak finanszírozásánál és a kiemelt művészeti célokat támogató pályázatok esetében érvényesül, az állami színházak finanszírozása során azonban nem érvényesül. Az állami színházakra az Emtv-ben meghatározott támogatási elvek nem vonatkoznak.

A kormányprogramok mellett a kulturális ágazati célokat tartalmazó munkaanyag is megfogalmazta a nemzeti kulturális intézmények körének, feladatainak jogszabályi meghatározásának szükségességét, ennek ellenére az ellenőrzött időszakban a nemzeti kulturális/művészeti intézmények köréről, feladatairól, támogatásának elveiről nem készült jogszabály.

1.2. Az előadó-művészeti szervezetekkel kapcsolatos jogkörök ellátásának értékelése

A 2009. március 1-jétől hatályos Emtv. II. fejezet 4-6. §-a részletezi, mely személyek és szervezetek milyen speciális jogkörökkel rendelkeznek az előadó-művészeti tevékenység ágazati feladatainak ellátása területén.

Az ellenőrzött időszakban a kulturális ágazatért felelős miniszter a színházi ágazati feladatokat a feladat- és hatásköréről szóló 167/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 7. § (1) bekezdésben meghatározott feladatkörében eljárva látta el.

A kultúráért felelős miniszter jogköreit az Emtv. 4. §-a sorolja fel, amelyeket – az előadó-művészeti területet érintő jogalkotás kivételével – feladatellátása során gyakorolt.

---

¹³ Emtv. 15. § (6) bekezdés.

A kultúráért felelős miniszter előkészítette és megalkotta az Emtv. végrehajtásához szükséges jogszabályokat,¹⁴ kialakította a színházak beszámolójának egységes szempontrendszerét¹⁵.

Előkészítette a szakmai próbajátékról, illetve próbaéneklésről szóló OKM rendelet részletes szabályait, ugyancsak előkészítette az egyes művészi és művészeti munkakörök, valamint a betöltésükhöz szükséges képesítési és egyéb feltételekről szóló Korm. rendelet részletes szabályait, de ezek közigazgatási egyeztetése nem történt meg.

A miniszter az Emtv. 4. § d) pont¹⁶ szabályozása alapján még nem kötött közszolgáltatási szerződést.

Az Előadó-művészeti Tanács (EMT) az előadó-művészeti területen az első, törvényi szinten szabályozott – jogokkal és kötelezettséggel rendelkező – 22 tagú szakmai fórum, a kultúráért felelős miniszter javaslattevő, véleményező és döntés-előkészítő feladatot ellátó testülete.

Az EMT a megalakulása óta (2009. július 23.) eltelt időszakban a törvényben meghatározott jogkörében eljárva, segítette a finanszírozási különbségek mérséklését, hozzájárult a művészeti célok megvalósulásához, valamint az előadó-művészeti szervezetek működéséhez.

Az EMT elfogadta az egyes kategóriák támogatási főösszegére, az I-II. kategóriában a fenntartói ösztönző részhozzájárulás és a művészeti ösztönző részhozzájárulás 50-50%-os arányára, valamint az egyes műfajokban a fizetőnézők számának súlyozására – a Színház és Tánc Kollégium által tett – javaslatot.

Az EMT foglalkozott az új finanszírozási rendszerre való átállás problémájával és ennek kezelését is indítványozta. Javaslatot tett az Emtv. módosítására, a 2010. évi pályázati támogatások felosztására a döntéshozó miniszter részére, tagokat delegált a kiírt igazgatói pályázatokat véleményező szakmai bizottságokba.

Az Emtv. 6. §-a rendelkezik az előadó-művészeti államigazgatási szerv létrehozásáról és feladatairól. **A Film- és Előadó-művészeti Iroda (Iroda), mint elsőfokú hatóság a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal (KÖH) szervezeti egysége, 2009. március 1-jétől működik.**

---

¹⁴ 6/2009. (II. 25.) OKM rendelet a helyi önkormányzatok által fenntartott kőszínházak, bábszínházak 2009. évi támogatásáról; 7/2009. (III. 4.) OKM rendelet az előadó-művészeti szervezetek működésével kapcsolatos hatósági eljárások részletes szabályairól, továbbá a zenekarok és énekkarok tevékenységéhez szükséges tárgyi feltételekről, valamint a fizető nézőszám alsó határáról; 11/2009. (III. 6.) OKM rendelet az előadó-művészeti szervezetek nyilvántartásba vételi és besorolási eljárásért fizetendő igazgatási szolgáltatási díjról.

¹⁵ 6/2010. (II. 4.) OKM rendelet az előadó-művészeti szervezetek beszámolójának formai és tartalmi követelményeiről, a benyújtásával és elfogadásával kapcsolatos részletes szabályokról, továbbá az elszámolható költségekről.

¹⁶ Emtv. 4. § d) pont szerint „*legfeljebb öt évre szóló, többször megújítható közszolgáltatási szerződést köt meghatározott művészeti feladatokra kivételesen magas színvonalú művészi teljesítményt felmutató, hazai és nemzetközi szinten kiemelten elismert, állami vagy önkormányzati fenntartóval nem rendelkező előadó-művészeti szervezettel.*”

Az Előadó-művészeti Iroda a jogkörébe tartozó hatósági és szolgáltatási feladatokat megfelelően ellátta.

Az Iroda nyilvántartásba vette azokat a költségvetési vagy közhasznúvá minősített szervezetként működő előadó-művészeti szervezeteket, amelyek nyilvántartásba vételi és besorolási kérelmet nyújtottak be. A nyilvántartásba vételről és a besorolásról határozatot hozott.

A 2009. évben 218 szervezet nyilvántartásba vételi és besorolási kérelmét bírálta el, ebből 173 db érkezett színházi, balett és táncművészeti szervezettől. A 173 db kérelemből 2 db-ot elutasított, mivel 2 kérelmező az Emtv. által meghatározott feltételeknek nem felelt meg. Az elutasító határozatok megalapozottak voltak.

A 2010. évben a már nyilvántartott és besorolt 216 színház-, zene-, táncművészeti szervezet mellett 49 db új szervezet kérte nyilvántartásba vételét és kategóriába történő besorolását.

Az Iroda nyilvántartja a színházaknak az üzleti szféra által társasági adókedvezményel nyújtott támogatások adatait.

Az Iroda adatszolgáltatása szerint a társasági adókedvezményel nyújtott támogatást 47 színházi szervezet összesen 867,4 M Ft összegben vette igénybe, az Iroda 124 db támogatási igazolást adott ki.

1.3. A központi és önkormányzati források hasznosulása

1.3.1. Az Emtv-ben kitűzött célok megvalósítása

A 2006. decemberi szakmai munkaanyagban kulturális ágazati irányként megfogalmazott és az Emtv-ben jogszabályi szintre emelt célkitűzések elérése hosszabb távon következik be.

A megvalósulásban nagy szerepe van a mindenkori költségvetés teherbíró képességének, illetve annak, hogy mennyit hajlandó áldozni az ország a kulturális kiadásokra. Emellett meghatározó szerepe van az előadó-művészetek (színház, zene, tánc) társadalmi elismertségének, az intézmények színvonalas műsorrendjének, a lakosság színházba járási hajlandóságának, a művészetekre/színházra nevelésnek.

Célként fogalmazódott meg **a kulturális javakhoz való hozzáférés** és az esélyegyenlőség biztosítása, az ellátatlan területek kulturális felzárkózásának elősegítése.

A régiók színházi ellátása javult, de az ellátatlan területek felzárkóztatása nem történt meg. A kulturális esélyegyenlőség javítása érdekében a mozgó színházak, alkalmi játszóhelyek, tájelőadások kiterjesztése nem valósult meg. A mozgó színházak, alkalmi játszóhelyek, tájelőadások kiterjesztését a támogatási rendszer a 2009. év végéig nem ösztönözte. Kifejezetten a mobilitás ösztönzését célzó támogatás csak a 2010. évi pályázati kiírásokban jelent meg az ellenőrzött időszakban.

A tanúsítványi adatok alapján legjobb ellátottsággal Közép-Magyarország, azon belül Budapest rendelkezik, itt a 100 lakosra jutó színházlátogatások száma

2006-ban 145, 2009-ben 143 db volt, míg a többi régióban – kivéve Nyugat-Dunántúl – ez jellemzően 20 és 27 között volt 2006., illetve 2009. évben. A Nyugat-dunántúli régióban 2006-ban 35, 2009-ben 41 db színházlátogatás jutott 100 lakosra. Országos átlagot tekintve a 100 lakosra jutó színházlátogatások száma 2006-ban 42, 2009-ben 45 db volt.

A legtöbb színházi előadás is a Közép-magyarországi régióban, elsődlegesen Budapesten volt.

A 2006. évben 7563, ebből Budapesten 7343, 2009-ben 10 813, ebből Budapesten 10 034 db előadás volt. A többi régióban az előadások száma 2006-ban 961 és 1418 db között, 2009-ben 1002 és 1735 db között volt.

A színházak saját társulattal Magyarországon tartott előadásainak látogatói kismértékben növekedtek. 2006-ban összesen 4 223 000 néző, 2009-ben 4 487 000 néző látogatta az előadásokat (2. sz. táblázat). A KSH adatai szerint a kulturális terület iránti érdeklődés egyedül a színházaknál nem esett vissza, miközben a múzeum-, és mozi látogatások, valamint a kiadott könyvek példányszáma csökkent¹⁷ 2006-2009 között.

A tanúsítványi adatok alapján **a gyermek- és ifjúsági korosztály hozzáférési lehetősége a színházi előadásokhoz** kiegyensúlyozott volt, de **javulást** – amely törvényi célként fogalmazódott meg – a nézőszám alapján **előre nem lehetett megállapítani.**

A 2006. évben 4246 gyermek- és ifjúsági előadást tartottak, amelyet 959 688 néző látott, 2007-ben volt a legalacsonyabb az előadásszám és nézőszám: a 4036 előadást 907 390 néző látta. A 2008. évben 4355 előadást 961 088 néző tekintette meg, 2009-ben az előadások száma 4518-ra emelkedett, ugyanakkor a nézőszám lecsökkent 941 901-re. A 2010. I. félévi adat szerint 2637 előadást tartottak és ezt 477 830 néző tekintette meg.

A hazai színházi társulatok nemzetközi jelenléte – a tanúsítványi összesített adatok szerint – 2006-2009 között jelentősen csökkent, amely az előadások és a nézők számában egyaránt megmutatkozik.

A 2006. évben a külföldön megtartott 217 előadást 93 142 néző látta; 2007-ben 233 előadást 117 727 néző látott; 2008-ban 254 előadásra 85 733 néző ült be; a 2009. év volt a mélypont, 184 előadást tartottak és mindösszesen 52 025 néző tekintette meg. A 2010. I. félévi adatok szerint 83 előadásra 11 584 néző volt.

A kedvezőtlen tendenciához hozzájárult az utazási és egyéb költségek növekedése, de az okok elemzése színház-szakmai szempontból nem történt meg.

---

¹⁷ A KSH adatai szerint a múzeumlátogatások száma 18,1%-kal, a mozilátogatók száma 8,0%-kal, a kiadott könyvek példányszáma pedig 6,0%-kal csökken 2006 és 2009 között.

1.3.2. A támogatások hasznosulása

A színházak Emtv. szerinti új támogatási rendszerét 2010. január 1-jétől vezették be. Az ellenőrzésnek nem állt rendelkezésre egy teljes költségvetési év tapasztalata.

Annak megítélése, hogy az önkormányzatokat nagyobb összegű támogatás nyújtására motiválta-e az új finanszírozási struktúra, csak a 2010. évi költségvetési adatok összegzése után állapítható meg.

A tanúsítványi adatok szerint a vidéki önkormányzati fenntartóknál 2008-ról 2009-re a saját forrású támogatás összege 2,1%-kal, részaránya átlagosan 5,3 százalékponttal csökkent. Budapesten, a Fővárosi és kerületi önkormányzatoknál 6,1%-os, illetve 3,9 százalékpontos volt a csökkenés. A 2010. évi előirányzatokban a vidéki önkormányzatok átlagában a támogatás összegének 6,3%-os, részarányának 5 százalékpontos növekedése látható előző évihez képest. Budapesten a fenntartói támogatás részaránya 2,1 százalékponttal nőtt a támogatási előirányzat összegének 1,7%-os csökkenése mellett.

Az önkormányzatok összesített adatai csekély növekedést jeleznek. Részleteiben vizsgálva azonban **a fenntartóknak közel fele nem tudta kihasználni a fenntartói ösztönző részhozzájárulás ösztönző hatását**, ezeknél a 2010. évi fenntartói saját támogatás módosított előirányzatának összege alacsonyabb a 2009. évben saját forrásból nyújtott támogatás mértékénél.

Az ellenőrzött adatok szerint Budapest Főváros Önkormányzata, valamint a fővárosi kerületi önkormányzatok az általuk fenntartott kő- és bábszínházak működtetésére saját forrásból 2008-ban összesen 1950,5 M Ft-ot, 2009-ben 1970,6 M Ft-ot fordítottak. A 2010. évi előirányzat összege 1936,2 M Ft, amely a 2008. évi támogatásnak 92,3, a 2009. évinek 98,3%-a.

A tanúsítványi adatszolgáltatás alapján **megállapítható, hogy a fenntartói ösztönző részhozzájárulás az önkormányzatokat nagyobb támogatás nyújtására ösztönző hatása az eddig eltelt időszakban nem érvényesült.**

A társasági adókedvezménnyel járó támogatást 2009-ben 47 színházi szervezet tudta igénybe venni 867,4 M Ft összegben. A támogatást igénybevevő színházak jegybevétele 2675,0 M Ft volt, amelynek 80%-a 2140,0 M Ft. A kapott támogatás az igénybe vehető maximális összegnek csak 40,5%-a volt (7. sz. táblázat).

A kulturális tárca, a színházi szakma többsége és az EMT a jegybevétel arányában igénybe vehető, társasági adókedvezménnyel járó támogatást eredményes támogatási eszköznek minősítette.

A támogatás eredményességét csökkentette a támogatás igénybevételét lehetővé tevő jogszabályhely késői hatályba lépése, az OKM állásfoglalás késői időpontban történt kiadása. **Több színház a támogatás elnyeréséhez közvetítőt vett igénybe közvetítői díj ellenében.** A támogatási forma a színházak szempontjából eredményes, többletforráshoz juttatja a színházi ágazatot. Nemzetgazdasági szinten azonban – a támogató gazdasági társaság ál-

tal érvényesíthető, társasági adófizetéshez kapcsolódó kedvezmények, valamint a közvetítői díjak többletköltsége miatt – a közvetlen állami támogatáshoz képest nem gazdaságos megoldás.

A színházaknál problémát okozott, hogy az OKM a 2009. december 18-i szakmapolitikai értekezletet követően alakította ki az álláspontját, hogy az előadó-művészeti szervezetek nyilvántartásukba vételük napjától év végéig tartó időszak jegybevételének 80%-ig szerezhetnek támogatást. Az Előadó-művészeti Iroda 2009. december 19-én tette közzé a honlapján az erről szóló értesítést.

A helyszínen ellenőrzött intézmények közül a Székesfehérvári Vörösmarty Színház nem fizetett közvetítői jutalékot. A 2009. évben a Miskolci Nemzeti Színház és a Miskolci Csodamalom Bábszínház 15%-os, a József Attila Színház, a Játékszín, a Nemzeti Színház, a Veszprémi Petőfi Színház 10%-os (utóbbi két intézmény a 2010. évre 7%-ban állapodott meg), a Győri Nemzeti Színház 9%-os (2010-re 8%-os) díjat fizetett a közvetítő szervezet útján igénybe vett támogatás után.

A színházak egy részét az új támogatási rendszer bevezetése kedvezőtlenül érintette. **Az új finanszírozási rendszerben hátrányos helyzetbe kerülő színházak átmeneti támogatását a kulturális ágazatért felelős tárca a „Kiemelt művészeti célok megvalósítása” pályázati keretből segítette.**

A tárca meghívásos színházi kompenzációs pályázatot írt ki, amelynek célja az *„új színház-finanszírozási rendszerhez való alkalmazkodás átmeneti nehézségeinek orvoslása, a kiemelkedő művészi program megvalósításának elősegítésevel.”*

A támogatásra fordítható keretösszeg 399 M Ft volt, a pályázatra 13 színház kapott meghívást.

A pályázatokban ismertetni kellett a közönségkapcsolatok fejlesztésére vonatkozó elképzeléseket, amelyek a fizető nézőszám növelését eredményezik, emellett a pályázónak és a fenntartónak be kellett mutatni, hogy milyen intézkedéseket tervez a színház támogatásának növelésére.

A pályázatokot elbíráló szakmai testület a 2008. évhez képest jelentkező csökkenés mértékét figyelembe véve tett javaslatot a támogatásra, a bírálat során mérlegelve a színházak szakmai munkáját, a 2010. évi önkormányzati támogatás, illetve a nézőszám pozitív változását is.

A 1132/2010. (VI. 18.) Korm. határozat alapján a pályázati keretösszeg 66%-a került jóváhagyásra.

A színházak új támogatási rendszerének bevezetése óta nem telt el egy teljes költségvetési év. Tapasztalatait a kulturális ágazatért felelős tárca még nem összegezte, elemző értékelést nem végzett.

2. A SZÍNHÁZAK MŰKÖDÉSÉHEZ A FENNTARTÓK ÁLTAL BIZTOSÍTOTT FELTÉTELEK ÉS FELÜGYELET ÉRTÉKELÉSE

2.1. A fenntartó által a színházak részére meghatározott elvárások értékelése

2.1.1. Az egyes színházak profiljának és a színházakkal szembeni fenntartói elvárások, teljesítménykövetelmények meghatározása

Egy kivétellel a helyszíni ellenőrzésbe vont **önkormányzatok mindegyike általánosságban fogalmazta meg a fenntartott színházakkal kapcsolatos stratégiai elképzeléseit.**

Három önkormányzat kulturális stratégiában (Kaposvár MJV, Miskolc MJV, Győr MJV), 2-2 fenntartó kulturális koncepcióban (Veszprém MÖK, Fővárosi Önkormányzat), illetve önkormányzati rendeletben (Székesfehérvár MJV, Debrecen MJV) rögzítette a – többnyire – hagyományokon alapuló művészeti céljait, elvárásait.

Az állami és önkormányzati színházak fenntartói a jogszabályi előírásoknak megfelelően **az alapító okiratokban határozták meg** az általuk fenntartott **színházak közfeladatait.**

A helyszíni ellenőrzésbe vont, egynél több színházat fenntartó önkormányzatok (Fővárosi Önkormányzat, Debrecen MJV, Miskolc MJV, Győr MJV, Veszprém MÖK) szintén az alapító okiratokban rögzítették az általuk fenntartott intézmények közfeladatait.

Az állami és önkormányzati színházak **fenntartói** – a személyi és tárgyi feltételek figyelembevételével – **dokumentáltan nem határozták meg a színházak profilját, műfaji irányultságát.** Jellemzően a korábbi hagyományoknak megfelelően működtették az intézményeket.

A színház-fenntartók **nem készítették olyan dokumentumot, amely szakmai szempontból értékeli,** hogy **az** intézmények használatában levő **épületek adottságai** milyen profilú előadó-művészeti tevékenység megvalósítására adnak lehetőséget. Négy önkormányzat (Miskolc MJV, Kaposvár MJV, Székesfehérvár MJV, Veszprém MÖK) a színházi épületek rekonstrukciója érdekében címzett támogatásra pályázott, amelynek benyújtásához pontos és szakemberi értékelést kellett készíttetni az épületek állapotáról, lehetőségeiről, a szükséges átalakításokról, felújításról.

A helyszíni ellenőrzés megállapítása szerint két vidéki önkormányzatnál (Debrecen MJV, Győr MJV) és a fővárosnál a feltételekhez igazították a művészeti tevékenységet, a műfaji irányultság újradefiniálásával, megváltoztatásával nem foglalkoztak.

A fenntartók a költségvetési szervezeti formában működő színházakkal kapcsolatosan konkrét célokat, **elvárásokat** jellemzően **nem fogalmaztak meg.** **A gazdasági társasági formában működő színház-**

zakkkal szembeni konkrét elvárásokat – egy kivétellel – a közszolgáltatási szerződésekben rögzítették.

Kaposvár MJV a fenntartásában lévő Csiky Gergely Színházat megszüntette és közgyűlési határozattal hozzájárult ahhoz, hogy a színház nonprofit kft-ként működjön tovább. A megkötött közszolgáltatási szerződésben azonban konkrét elvárásokat nem fogalmazott meg.

A fenntartók (állami és önkormányzati) – felmérés hiányában – jellemzően a látogatottság adataiból értesültek a közönség igényeiről, azonban ennek alapján a színházak felé nem fogalmaztak meg követelményeket.

Az OKM fenntartóként nem készített felmérést a kiemelt nemzeti intézményekkel szembeni közönség igényekről, ennek a feladatnak az elvégzését a színházakra bízta.

A helyszíni ellenőrzésbe vont önkormányzatok **kevesebb, mint felénél** (Kaposvár MJV, Győr MJV, Debrecen MJV) **készült lakossági felmérés, az adott színház** meglévő, illetve potenciális **látogatóinak igényeiről** a színházba járási szokásairól, **ennek tapasztalatait** azonban egy kivétellel **nem hasznosították.**

Győr MJV a 2006. évben végzett közvélemény-kutatást a színházzal kapcsolatos véleményekről, szokásokról. A felmérés eredményeit a színházzal kapcsolatos elvárások megfogalmazása során nem hasznosították.

Debrecen MJV a 2009. év második felében végeztetett közvélemény-kutatást az előadások és koncertek látogatói körében. A felmérés eredményét a 2010/2011. évadterv készítésénél, elfogadásánál figyelembe vették. A 2010. év második felében terv szerint megismétlik a közvélemény-kutatást.

A minisztérium nem vizsgálta meg a fenntartásába lévő színházak feladatellátását, és nem rögzítette azt sem, hogy mely intézmények látnak el kiemelt szintű feladatokat. Az ellenőrzési időszakban folytak egyeztetések az OKM és a Fővárosi Önkormányzat között három állami színház önkormányzati fenntartásba történő átadásáról, megállapodás azonban nem jött létre. **Az OKM konkrét célokat, teljesítmény-követelményekben kifejezett elvárásokat dokumentáltan nem határozott meg a nemzeti intézmények számára.** Ugyanez volt tapasztalható a helyszíni ellenőrzésbe vont vidéki **önkormányzatok többségénél** (Debrecen MJV, Miskolc MJV, Veszprém MJV, Győr MJV, Kaposvár MJV) is.

Székesfehérvár MJV, mint fenntartó költségvetési szervként működő színháza számára évente teljesítendő konkrét célokat, teljesítménykövetelményekben kifejezett elvárásokat fogalmazott meg a közgyűlés bizottsága által elfogadott színházi munkatervekben. A célok és elvárások meghatározása egyértelmű és végrehajtható, annak teljesítése a színháztól számon kérhető volt.

Balatonfüred Város Önkormányzata az általa támogatott színház évente elvégzendő konkrét feladatainak meghatározását, valamint a hozzá kapcsolódó éves támogatási összeget a közszolgáltatási szerződés évente felülvizsgálendő mellékletében rögzítette.

A Fővárosi Önkormányzat **jellemzően csak a gazdasági társaságként működő színházaival szemben fogalmazott meg** a közszolgálati szerződésben rögzített módon teljesítménykövetelményeket (nézőszám, előadásszám). **A költségvetési szervként működő színházakkal szemben dokumentált módon számszerűsített követelményeket nem rögzítettek.**

Az ellenőrzött időszakban az OKM és a helyszíni ellenőrzésbe vont önkormányzatok által kiírt igazgatói pályázatok **a jogszabályi előírásoknak megfelelő tartalmúak voltak, a pályázatok nyilvánossága minden esetben biztosított volt.**

A jogszabályi előírásokon felül, egyéb speciális – gazdálkodásra, művészeti programra vonatkozó – elvárásokat öt önkormányzat (Fővárosi Önkormányzat, Kaposvár MJV, Győr MJV, Veszprém MÖK, Debrecen MJV) fogalmazott meg közzétett pályázataiban. Ezek a fenntartók a pályázattal során kifejezésre juttatták a színház vezetésével szemben támasztott követelményeiket, és a kiválasztásnál érvényesítették is azokat.

Az **Emtv. hatályba lépését követően közzétett pályázati felhívások mindegyike részletesen tartalmazta a** szakmai és a működéssel kapcsolatos **feladatokat, elvárásokat**, valamint a pályázat tartalmára vonatkozó szempontokat.

Az állami színházak vezetői számára a fenntartó által **kialakított érdekeltiségi** (vezetői prémium) **rendszer feltételei nem töltötték be ösztönző szerepüket**, többletfeladatot nem jelentettek.

A Fővárosi Önkormányzat – dokumentált formában – **csak a gazdasági társaságként működő színházak ügyvezető igazgatói számára dolgozott ki teljesítménykövetelménnyel alátámasztott vezetői érdekeltiségi rendszert.** A meghatározott prémium feltételek jellemzően nem tartalmaztak többletelvárásokat, feladatként az adott színház alapvető művészeti, gazdasági tevékenységének biztosítását fogalmazták meg. A költségvetési szervek vezetői részére a fenntartó nem írt elő teljesítménykövetelményeket. A vezetők jutalmazásban részesültek, amelynek mértéke a gazdasági társaságokhoz képest alacsonyabb volt.

A gazdasági társaságok ügyvezető igazgatói éves bérük összegének 100%-át kapták meg prémiumként, ezzel szemben a költségvetési szervek igazgatói számára kifizetett jutalmak összege 2006-2008. években 3-4 havi illetménynek megfelelő összeg volt. A Kjt. 2009. évtől érvényes szabályozása szerint a jutalom kifizetése az adott naptári évi illetmény 10%-át, a kinevezés szerinti havi illetménye tizenkétszeresének 30%-át nem haladhatja meg.

A színházakat fenntartó vidéki önkormányzatok nem dolgoztak ki, és nem is alkalmaztak teljesítménykövetelménnyel alátámasztott **vezetői prémiumrendszert.**

2.2. A fenntartó által a színházak működéséhez szükséges feltételek biztosításának értékelése

2.2.1. A fenntartók és a színházak közötti döntési és felelősségi hatáskörök megosztása

Az **állami színházakat fenntartó minisztérium és a helyszíni ellenőrzésbe vont fenntartó önkormányzatok egyértelműen szabályozták a fenntartó és a színház között a hatásköröket, a feladatok és a felelősség megosztását.**

A költségvetési szervként működő színházak vezetőinek hatáskörét, illetve feladatait valamennyi fenntartó az intézményi Szervezeti és Működési Szabályzatokban (SzMSz), valamint a munkaköri leírásokban rögzítette. Az SzMSz-ekben rögzítettek alapján **az igazgatók döntési joga és felelőssége teljes körű** volt az intézmények működésével kapcsolatban.

A Fővárosi Önkormányzat **a gazdasági társaságok** ügyvezető igazgatóinak **jogait és kötelezettségeit a közszolgáltatási szerződésekben és a Fővárosi Önkormányzat rendeleteiben rögzítette.**

Kaposvár MJV a 2009. évben gazdasági társasággá alakult színháza vezetésével, működésével kapcsolatos hatásköröket, nem közszolgáltatási szerződésben, hanem az önkormányzati SzMSz-ben határozta meg.

A színházak használatába adott **vagyon feletti rendelkezési jogokat az állami és önkormányzati fenntartók** egyaránt az **alapító okiratokban rögzítették.** Az **igazgatók kinevezésének és munkáltatójának a meghatározását** az önkormányzati SzMSz-ek tartalmazták.

2.2.2. A színházépületek felújítása, rekonstrukciója

Az ellenőrzött időszakban **egyik vizsgált fenntartó sem tervezte új színházépület építését.**¹⁸

Az állami színházak közül az épület állagára, műszaki állapotára tekintettel öt színház részesült beruházási és felújítási támogatásban. **Az ellenőrzött időszakban a fenntartó a nemzeti intézmények részére összesen 324,2 M Ft összegű épület beruházási, felújítási kiadás fedezetét biztosította a legszükségesebb munkák végrehajtására.**

---

¹⁸ A helyszíni ellenőrzés időszaka alatt a NEFMI indítványozta az Új Erkel Színház felépítését célzó pályázat előkészítéséről és lebonyolításáról, és az Operaház rekonstrukciójának előkészítésével kapcsolatos kérdésekről szóló 1172/2009. (X. 16.) Korm. határozat Erkel Színházra vonatkozó részének hatályon kívül helyezését. A határozat 6/b-c) pontjai szerint „a szerződés futamideje a kivitelezési szakasszal együtt nem haladhatja meg a 28 évet, az éves bérleti díj nem haladhatja meg 3113 millió forintot, kizárólag forintban fizetendő, és csak az infláció és a közüzemi díjak változásait követheti.”

A tanúsítványi adatszolgáltatás szerint **Budapest Fővárosi Önkormányzat és a fővárosi kerületi önkormányzatok (V., VIII., IX.) által fenntartott színházak épület beruházására és felújítására 2006-2009 közötti időszakban összesen 1,3 Mrd Ft-ot fordítottak.** Ezen belül központi forrásból az ellenőrzött négy év során csak a kerületi önkormányzatok részesültek, minimális összegben (17 M Ft). A beruházások és felújítások együttes összegének 41,5%-át fenntartói saját forrásból, 57,2%-át intézményi forrásból finanszírozták.

A vidéki önkormányzatok által fenntartott színházak épület beruházására és felújítására együttesen az ellenőrzött időszakban összesen 6,4 Mrd Ft kiadást fordítottak, amelynek forrása átlagosan 38,0%-ban központi és **53,5%-ban fenntartói saját forrás volt.** Az intézményi ráfordítás aránya 8,5% volt.

Debrecen MJV Európa Kulturális Fővárosa 2010. pályázatának elnyerése érdekében színházi funkcióra alkalmas ingatlant (épületet) vásárolt a 2009. évben, nettó 3,2 Mrd Ft értékben önkormányzati saját forrásból. Anyagi fedezet hiányában azonban az önkormányzat a belső építészeti és színház-technológiai munkákat nem tudta elvégeztetni, így az ingatlant céljának megfelelően nem tudja hasznosítani.

Három önkormányzat (Kaposvár MJV, Győr MJV, Veszprém MÖK) színházának felújítása, rekonstrukciója érdekében benyújtott címzett támogatási igényét elutasították, saját forrás hiányában a tervezett rekonstrukció és felújítás elmaradt. Azonban Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata – mintegy 72 M Ft összegű – saját forrás felhasználásával a 2006, 2008, 2009. években felújítási munkákat végzett a színházánál.

Két önkormányzatnál (Miskolc MJV, Székesfehérvár MJV) az ellenőrzött éveket megelőzően, címzett támogatás segítségével a színházak rekonstrukciója megtörtént.

A címzett támogatások megszűnésével központi források már nem álltak rendelkezésre az ellenőrzött időszakban. A teljes rekonstrukciót igénylő, elavult színházak pénzügyi igénye meghaladta **a fenntartók** lehetőségeit, azok **saját forrásból csak rendkívül alacsony összegű beruházási támogatást tudtak biztosítani a színházak számára.**

A 2006-2009. évek között – a tanúsítványi adatok alapján – a fővárosi fenntartó saját forrásból 145,5 M Ft-ot, a főváros kerületi fenntartók 19,0 M Ft-ot fordítottak. A vidéki színházak fenntartói közül 21 önkormányzat (szabadtéri és nemzetiségi színházakat fenntartó önkormányzatok nélkül) beruházási kiadása összesen 1142,0 M Ft-ot tett ki, mivel a további jelentős összegű, 2297,6 M Ft fenntartói támogatás egy önkormányzat által fenntartott színházhoz (a Jászai Mari Népszínház) kapcsolódott. Ezzel együtt a vidéki színházak fenntartói beruházásra összesen 3439,6 M Ft forrást biztosítottak.

A színház-támogatás jelenlegi rendszerében hiányzik az ingatlanon végzett beruházás/felújítás ráfordításainak elismerése, a tevékenység ösztönzése, forrásainak szabályozása.

Az előadó-művészeti szervezetek beszámolójának formai és tartalmi követelményeiről, a benyújtásával és elfogadásával kapcsolatos részletes szabályokról, továbbá az elszámolható költségekről szóló 6/2010. (II. 4.) OKM rendelet 4. § (2) d) pontja szerint az Emtv-ben meghatározott központi költségvetési támogatás nem használható fel ingatlanon végzett felújítás, beruházás költségeire, ingatlanon elszámolt értékcsökkenésre (ideértve a közvetlen támogatások mellett a társasági adókedvezmény igénybe vételére jogosító közvetett támogatást is). A fenntartói saját forrásból nyújtott támogatásokat – beleértve az állami színházak fenntartói támogatását is – ez a tiltás nem érinti. Ugyanakkor a színház-épületek rekonstrukciójára, felújítására a fenntartók által biztosított források nem elégséges mértékűek.

2.2.3. A fenntartói támogatás mértékének meghatározása, a színházak közötti elosztásának elvei, szempontjai

Az Emtv. hatályba lépése előtt a fenntartói támogatást az OKM és az önkormányzatok egyaránt bázis szemléletű tervezés alapján osztották el. A támogatás összege nem volt szoros kapcsolatban sem a színház szakmai teljesítményének, sem az épületfenntartás, működtetés költségeinek alakulásával.

A színházak működéséhez nyújtott támogatás mértékét – egy kivétellel – alapvetően **nem a színházak igényeihez, szakmai teljesítményéhez igazították, hanem az önkormányzat pénzügyi lehetőségének figyelembevételével határozták meg.** A fenntartók a forráshiány miatt jellemzően a működőképesség fenntartására összpontosítottak.

Győr MJV – a kialakult gyakorlattól eltérően – a 2008. évben lehetőséget biztosított a színházának arra, hogy a bevételek és kiadások pontos számbavétele után jelentkező többlettámogatási igényt érvényesítsen. Ezáltal a színház tervezett költségvetési támogatása a 2007. évi eredeti előirányzathoz képest 22,2%-kal emelkedett.

A helyszíni ellenőrzés tapasztalatai alapján a fenntartók – kevés kivétellel (Kaposvár MJV, Székesfehérvár MJV) – nem a színházi működés számításokon alapuló költségigényéhez igazították a támogatást. Az önkormányzati kő- és bábszínházak összes fenntartói – központi költségvetésből és saját forrásból származó- támogatása az ellenőrzött időszakban (2006/2009.) nominálértékben átlagosan 13,8%-kal nőtt, reálértékben azonban 4,7%-kal csökkent. Az intézmények szakmai teljesítménymutatói – a bábszínházak kivételével – ugyanakkor emelkedtek.

A fővárosi kőszínházak férőhelye 2009. évben 2,8%-kal, az előadások száma 5,0%-kal, a látogatottság 2,8%-kal, a nézők száma 2,5%-kal növekedett a 2006. évi adatokhoz viszonyítva.

A vidéki kőszínházak férőhelye 6,5%-kal, az előadások száma 5,7%-kal, a látogatottság 7,6%-kal, a nézőszám 10,0%-kal emelkedett 2009. évben a 2006. év adatait alapul véve.

A bábszínházak 2009. évi szakmai mutatói közül a férőhelyek száma 5,9%-kal, az előadások száma 6,7%-kal volt több mint 2006. évben. Kedvezőtlen irányú

változás volt a látogatók számának 3,5%-kal, a fizető nézők számának 1,3%-kal történő csökkenése (8-11. sz. táblázat).

Az OKM az általa fenntartott állami színházak működésére nyújtott költségvetési támogatás elosztásának elveit, szempontjait jellemzően nem alakította ki, és nem dokumentálta.

A kulturális tárca tájékoztatása szerint három színház (Pesti Magyar Színház, Budapesti Kamaraszínház, Játékszín) támogatásánál különböző mutatókat (játékszínhelyek száma, befogadóképesség, előadások, látogatók száma, színházi dolgozó száma) vettek figyelembe. Hiányzott azonban a támogatási összeg részletes, számításokkal megalapozott kimunkálása. A támogatás és a mutatók közötti összefüggés az adatok alapján nem volt megállapítható.

Az állami színházaknál a magas költségvetési támogatási arány mellett a szakmai mutatók csökkentek 2006 és 2009 között.

Az ellenőrzött időszakban az állami színházak kiadásaik jelentős részét (70,0%-ot megközelítő, illetve feletti arányban) fenntartói támogatásból finanszírozták. 2006 és 2009 között az állami színházaknál a támogatás összegének csökkenése 6,6%-os volt, míg a férőhelyek száma 30,2%-kal, az előadások száma 16,4%-kal, a látogatók száma 18,0%-kal, a fizető nézők száma 18,3%-kal csökkent (8-11. sz. táblázat).

A több színházat fenntartó önkormányzatok (Fővárosi Önkormányzat, Debrecen MJV, Miskolc MJV, Győr MJV, Veszprém MÖK) **sem rögzítették** a központi költségvetési és a fenntartói saját **támogatás színházak közötti elosztásának szempontjait.**

Az adatszolgáltatást nyújtó 33 önkormányzat kérdőíves válaszaik alapján az önkormányzatok mindössze 10,0%-a határozta meg a központi források, 12,1%-a a saját források elosztásának elveit. A központi és a fenntartói saját forrásokra vonatkozóan a fenntartók közel azonos hányada (30%, illetve 27%-a) nem dolgozott ki szempontokat a költségvetési támogatás felosztásához.

Az Emtv. szabályozása alapján kialakított – fenntartói ösztönző részhozzájárulás és a művészeti ösztönző részhozzájárulás formájában biztosított – **központi támogatás összességében 2010. évben** (10,4 Mrd Ft) **8,7%-kal csökkent az előző évhez** (11,9 Mrd Ft) **viszonyítva.** Az adatszolgáltatást nyújtó 26 önkormányzat közül mindössze 6 fenntartónál növekedett a központi költségvetési támogatás összege.

Az ellenőrzöttek adatszolgáltatása alapján jelentős mértékű – 30%-ot meghaladó támogatáscsökkenés – hat önkormányzati fenntartónál fordult elő, a legnagyobb mértékű, visszaesés 44,7%-os volt. Az Emtv. szabályozása alapján a Veszprém MÖK számára 2010. évben 30%-kal csökkent a központi támogatás összege a 2009. évhez viszonyítva, Debrecen MJV Önkormányzata pedig 16%-kal kevesebb összegű központi támogatást kapott 2010. évben, mint a 2009. évben.

A fenntartói részhozzájárulás bevezetése nem ösztönözte megfelelően az önkormányzatokat a saját forrású támogatás növelésére az ellenőrzött időszakban. Működési forráshiány miatt önkormányzatok közel fele (12 önkormányzat) **csökkentette a** színházainak – saját forrásból – juttatott támogatás összegét a 2010. évre vonatkozóan.

A kérdőívre válaszoló önkormányzatok mindössze 27,3%-a tartotta kedvezőbbnek a fenntartói ösztönző részhozzájárulás bevezetését a korábbi finanszírozásnál.

A Fővárosi Önkormányzat a 2010. évben a színházak költségvetési támogatásának megállapítása során **a fenntartói ösztönző részhozzájárulásból céltartalékot képzett, amelyet differenciáltan osztott fel a színházak között.**

A céltartalékot a fenntartó az előző évi társasági adókedvezmény alapján kapott többletbevétel figyelembevételével, elvonási korrekcióval alakította ki. A helyszíni ellenőrzés dokumentumai alapján az elosztás a korábbi finanszírozási gyakorlatban kialakult szempontok, valamint a színházak befogadó képességének figyelembevételével történt, a kisebb befogadású színházak javára.

Budapest Főváros Önkormányzata a fővárosban működő kő- és független színházak részére Színházi Alap néven pályázati támogatási keretet is biztosított, amelynek összege az ellenőrzött időszakban összesen 117,8 M Ft volt.

2.3. Az állami és az önkormányzati fenntartók/támogatók által végzett szakmai és gazdálkodási tevékenység ellenőrzése és értékelése

2.3.1. A fenntartói monitoring és kontrolling rendszer kialakítása, működtetése

A fenntartók kialakították a színházak működésével kapcsolatos utasításaik nyomon követési és **ellenőrzési rendszerét**, ami **elsősorban a színházak gazdálkodásával összefüggő feladatokra** (adatszolgáltatás, évközi és év végi beszámoltatás, előirányzat módosítás, pénzellátás) **terjedt ki. Ez a monitoring rendszer az intézményi gazdálkodás területén adott lehetőséget** esetleges intézkedések, beavatkozások végrehajtására.

Az állami fenntartású, költségvetési intézményként működő színházak ellenőrzését a kulturális tárca minden évben számszaki és a szöveges beszámoló alapján – a Költségvetési, illetve a Művészeti Főosztály közreműködésével – értékelte. A gazdasági társaság formájában működő színházak az éves beszámolójukban és a közhasznúsági jelentésükben adtak részletes információkat a tevékenységükről. A minisztériumot képviselő szakmai és pénzügyi munkatársak a támogatás felhasználásának elszámolását ez alapján minden évben ellenőrizték.

Az intézmények a vizsgált időszakban az év végi beszámolók szöveges értékelésében tájékoztatták a fenntartót a gazdálkodás eredményéről. **A szöveges beszámolók csak néhány esetben készültek a fenntartó által meghatározott szempontok alapján** (pl.: Győr MJV, Kaposvár MJV).

Az ellenőrzés tapasztalatai szerint a fenntartók jellemzően az évadzáró értékelés/beszámoló kötelezettségét írták elő.

A kérdőíves válaszok alapján az önkormányzatok közel kétharmada alkalmazta az évadzáró értékelést.

A fenntartók a színházak tevékenységéről szóló beszámolók tartalmához, eredményéhez kötött finanszírozást, illetve vezetői javadalmazást jellemzően nem alakítottak ki.

Kivételt képeznek az OKM által fenntartott állami és a Budapest Főváros Önkormányzata által fenntartott, gazdasági társaságként működő színházak, amelyek ügyvezető igazgatói számára meghatározott prémiumfeladatok teljesítését az év végi beszámoltatás keretében ellenőrizte a fenntartó.

2.3.2. A fenntartó által végzett szakmai és pénzügyi ellenőrzések

A felügyeleti hatáskörben történő ellenőrzést a Minisztérium Ellenőrzési Főosztálya látta el.

Az ellenőrzési terv minden évben tartalmazta a Magyar Állami Operaház intézményi beszámolójának megbízhatósági ellenőrzését, mivel a fenntartó a 2006. és 2007. évre vonatkozóan feltárt szabálytalanságok miatt az intézmény beszámolóját nem fogadta el. Az ellenőrzések megállapításai alapján az Operaház intézkedési tervet készített a szabálytalanságok és hiányok kiküszöbölésére, amelyet a minisztérium jóváhagyott és ellenőrizte annak teljesülését.

A helyszíni ellenőrzés tapasztalati szerint a fenntartó önkormányzatok – kevés kivétellel (Miskolc MJV, Székesfehérvár MJV) – szakmai felügyeleti ellenőrzést nem végeztek.

A kérdőíves válaszok alapján az önkormányzatok nagy része (60,1%-a) kialakította a szakmai ellenőrzési rendszerét, de a helyszíni ellenőrzés tapasztalatai szerint a gyakorlatban nem alkalmazta azt.

A rendszeres felügyeleti ellenőrzések jellemzően a színházak pénzügyi-gazdálkodási feladatainak ellátására terjedtek ki pénzügyi szabályszerűségi, teljesítmény ellenőrzés, illetve rendszer- és utóellenőrzés keretében.

A helyszíni ellenőrzés tapasztalatait a kérdőív útján adott válaszok is alátámasztják, amely szerint a fenntartók 90,9%-a (30 önkormányzat) kialakította a színházak pénzügyi ellenőrzési rendszerét.

Az ellenőrzött időszakban a helyszínen vizsgált állami színházaknál az OKM tulajdonosi, felügyeleti ellenőrzést nem végzett, az állami támogatás felhasználását csak az intézményi beszámolók alapján ellenőrizte. A helyszínen ellenőrzésbe vont intézményeknél a Minisztérium a támogatás felhasználásáról szóló beszámolókat minden esetben elfogadta

A fenntartók a felügyeleti ellenőrzés megállapításai alapján előírták az intézményeknek intézkedési terv készítését, amelynek a színházak teljes körűen eleget tettek. Az intézkedési terveket a fenntartók jóváhagyták és a teljesítését ellenőrizték. Az intézkedési tervek végrehajtása – a helyszíni ellenőrzésbe vont fenntartók nyilvántartásai alapján – 60-100% közötti mértékben történt meg az önkormányzati fenntartású színházaknál.

A 2009. évi támogatás felhasználásáról szóló ellenőrzés alapján a Játékszín 3,2 M Ft-ot fizetett vissza a mobiltelefon-használat szabályozatlansága miatt. A

Nemzeti Színház 2,4 M Ft-ot fizetett vissza, mivel a nézőtéri felügyelői tevékenységre a Kbt. mellőzésével kötöttek szerződést.

Az ellenőrzött színházak közül három esetben a felügyeleti ellenőrzés megállapításai alapján felelősségre vonást kezdeményeztek az intézmények vezetőivel szemben. Mindhárom esetben a közalkalmazotti jogviszony közös megegyezéssel történő megszüntetésére került sor, szankciók alkalmazása nélkül.

A Győr MJV a felügyeletében tartozó színház gazdálkodásában a 2006. évi előirányzat időarányos túllépéséért, a gazdálkodási fegyelem több elemének megsértéséért, a kötelezettségvállalás, ellenjegyzés, érvényesítés, utalványozás jogszabályban előírt gyakorlatának elmulasztásáért a felügyeleti ellenőrzés fegyelmi felelősségre vonást kezdeményezett. A Közgyűlés 43/2007. (II. 22.) sz. határozatával a színház igazgatóját állásából felfüggesztette, az igazgató közalkalmazotti jogviszonya 2007. májusban szűnt meg.

A Debrecen MJV fenntartásában működő színház 2006. évi pénzmaradványa nem nyújtott fedezetet a kötelezettségekre, mivel előirányzatot meghaladó kötelezettségvállalások történtek. A színház gazdálkodási biztonságának veszélyeztetése következtében az igazgató munkaviszonyát a fenntartó 2007. márciusban megszüntette.

A Veszprém MÖK által fenntartott színház 2006. évi gazdálkodásában a szabályok betartásának, a leltározás végrehajtásának elmulasztását, a beszámoló, a mérlegadatok valóságának hiányát állapította meg az ellenőrzés. A feltárt hibák kijavítása már az új vezetés feladata volt.

A színházak közhasznú tevékenységének eredményeire, a közszolgáltatási szerződésekben vállalt feladatok teljesítésére vonatkozó ellenőrzést nem a felügyeleti ellenőrzés, hanem az éves beszámoltatás keretében hajtották végre a fenntartók.

Külső szakértő bevonásával történő ellenőrzést a helyszíni ellenőrzésbe vont színház-fenntartók nem végeztek.

2.3.3. A támogatások hasznosulásának fenntartói értékelése

A kulturális ágazatot irányító minisztérium **az állami intézmények teljesítményének mérésére** – 2007. évben, kísérleti jelleggel – **teljesítményértékelő lapot állított össze**. Az értékelő lapot a színházak szakmai tevékenységével összefüggő adattartalommal (pl. látogatószám és összetételének változása, a jegybevétel változása, a média-megjelenés mutatói, létszámváltozás stb.) készítették el. A minisztérium a 2008. évi költségvetés tervezésénél ezeket az adatokat az intézményeknél figyelembe vette.

A fenntartó önkormányzatok a színházak által felhasznált költségvetési támogatások hasznosulásának értékelésére nem dolgoztak ki mérési módszereket, speciális mutatókat. A színházi tevékenység értékelésére **irányuló elemzést a fenntartók nem készítettek**. Ilyen típusú elemzés hiányában a színházak szakmai feladatainak teljesítése, teljesítménye alapján intézkedéseket nem hoztak, a költségvetési intézmények, illetve gazdasági társaságok finanszírozásán nem változtattak.

A színházak szakmai teljesítményének alakulását a fenntartók az évadzáró értékelések és az éves beszámolók szöveges indoklásaiban kimutatott szakmai adatok (előadászám, külföldi előadások száma, nézőszám, eladott bérletek száma, jegybevételek stb.) alapján kísérték figyelemmel.

3. A RENDELKEZÉSRE ÁLLÓ ERŐFORRÁSOK FELHASZNÁLÁSA

3.1. A művészeti tevékenység ellátásához szükséges feltételek

3.1.1. A szervezeti forma hatása a színházak működésére, a működési feltételek értékelése

A 2010. évben 56 állami, valamint önkormányzati kő- és bábszínház volt Magyarországon. Ebből 37 költségvetési szervként és 19 gazdasági társaságként működött, amiből 18 nonprofit korlátolt felelősségű társaságként tevékenykedett, és egyedüli módon a Nemzeti Színház zártkörű részvénytársasági formában látta el a feladatát.

A jogszabályi előírások szerinti átalakítások – közhasznú társaságok nonprofit korlátolt felelősségű társasággá, a Nemzeti Színház zártkörű részvénytársasággá, a költségvetési szervként működő színházak közszolgáltató közintézetévé válása –, a feladatellátásban változást nem okoztak.

A 2006-2010. évek között egy költségvetési szerv – a Kaposvári Csiky Gergely Színház – alakult át gazdasági társasággá, 2009. február 1-jétől Közhasznú Nonprofit Kft-ként működik. A fenntartó az átalakítással kapcsolatosan dokumentált számítást nem végzett, értékelést nem készített.

Szombathelyen megalakult a Weöres Sándor Színház Nonprofit Kft., a korábban a Madách Színház keretén belül működő Örkény István Színház önállóvá vált. A Pannon Várszínház független színházi műhelyből az Emtv. szerinti I. kategóriába nyert besorolást 2010-től, a Győri Balett a III. kategóriába került.

Az állami és a fővárosi színházaknál a gazdasági társasági forma dominált, a vidéki színházak körében a költségvetési szervek voltak többségben, a bábszínházak kizárólag költségvetési szervként működtek.

A 6 állami színházból 4 volt gazdasági társaság és 2 költségvetési szerv, a fővárosi kőszínházak közül 10 társasági, 6 költségvetési szférában működött. A 22 vidéki kőszínházból 5 volt nonprofit kft.

A szervezeti átalakítás a magántőke bevonását, a színházak nagyobb gazdálkodási szabadságát, a saját bevételek forrásainak, részarányának növekedését célozta.

A szervezeti forma változása az állami támogatás csökkenését nem vonta maga után. A társasági formából adódóan külső források bevonása nem volt jelentős.

A fővárosban gazdasági társasági formában működő színházak közül mindössze egy intézménynek volt 2010-ig államháztartáson kívüli résztulajdonosa.

A saját bevételtermelő képességet alapvetően a színházak földrajzi elhelyezkedése és műfaji kategóriája határozta meg (14. sz. táblázat). E tekintetben nem volt meghatározó eltérés a költségvetési szervként és a gazdasági társasági formában működő színházak között.

A legnagyobb arányú saját bevételt a fővárosi kőszínházak érték el, mindegyik vizsgált évben meghaladva a fenntartói támogatás összegét. A fővárosi kőszínházak minden évben növelték saját bevételeik arányát, amely 2006-2009 között 52,5% volt. A legnagyobb saját bevételi arányt a Madách Színház Nonprofit Kft (67,2%), és a Budapesti Operettszínház költségvetési szerv (61,6%) érte el.

Az állami, a vidéki és a bábszínházak 25-30% körüli saját bevételi arányt tudtak felmutatni. A legalacsonyabb saját bevételtermelő képességet egy kőszínházként működő nemzetiségi színház a Magyarországi Német Színház (15,5%), és a tevékenységét 2009-ben elkezdő Weöres Sándor Színház Nonprofit Kft (17,5%) érte el a 2009. évben.

Az OKM által fenntartott állami színházak költségvetési támogatásának összege az ellenőrzött időszakban csökkent ugyan, de az nem volt összefüggésben az intézmények szervezeti formájával.

A Budapest Főváros, a főváros kerületi, valamint a helyi önkormányzatok fenntartásában működő színházak központi és fenntartói támogatása összességében 2006-2009. években növekedett.

A színházak adatszolgáltatása alapján a mecenatúra, szponzori bevétel összege a 2006. évi 207,8 M Ft-ról 2009. évre 146,4 M Ft-ra **csökkent** (13. sz. táblázat). **Ezen belül a társasági formában működő színházak mecenatúra jellegű bevétele** szintén csökkent az ellenőrzött időszakban a 2006. évi 115,3 M Ft-ról 2009. évben 80,8 M Ft-ra.

A gazdasági társasággá való átalakulás nem minden esetben váltotta be a hozzá fűzött célokat. A József Attila Színház Nonprofit Kft-nél az alapító által a szervezeti változással kitűzött célok nem valósultak meg. A Színház vállalkozási tevékenységéből származó bevételei minimálisak voltak, a szponzori bevételek nem realizálódtak, magán vagy céges mecenatúra a színháznál nem működött. A megfogalmazott elvárások teljesítését az alapító nem értékelte.

Az államháztartás hatékony működését elősegítő szervezeti átalakításokról és azokat megalapozó intézkedésekről szóló 2118/2006. (VI. 30.) Korm. határozat 6/g. pontja előírta a Nemzeti Színház Rt (OKM) költségvetési szervvé alakítását.

A Kormányhatározat módosításáról szóló 2236/2007. (XII. 15.) Korm. határozat 5.) pontja a Nemzeti Színház Zrt. költségvetési szervvé vagy nonprofit gazdasági társasággá való átalakítására javaslat kidolgozását írta elő 2008. március 31-ei határidővel¹⁹.

---

¹⁹ Az ÁSZ a Nemzeti Színház beruházás ellenőrzéséről szóló jelentésében (2004. március) többek között javasolta a részvényesi jogokat gyakorló nemzeti kulturális örökség miniszterének, hogy vizsgálja felül a Nemzeti Színház gazdálkodási formájának célszerűségét, mivel azt gazdaságossági számítások nem alapozták meg.

Az OKM Miniszteri Értekezlete 124/2008. (X. 9.) számú határozatában elfogadta a nonprofit gazdasági társasággá történő átalakulásról szóló előterjesztést, **kormányzati döntés nem született**²⁰.

A szervezeti forma adózási szempontból nem volt hatékony megoldás. A helyi építmény- és telekadóról szóló rendelet szerint többek között a költségvetési szervezetek, illetve a közhasznú társaságok az előírt feltételek megléte esetén adómentességet élveznek. Ezért a Nemzeti Színház 2010. augusztus 1-jével javasolta a Nemzeti Erőforrás Minisztériumának a kiemelkedően közhasznú nonprofit gazdasági társasággá való átalakulást.

Az állami és önkormányzati színházakban a művészeti tevékenység zavartalan ellátásához szükséges tárgyi feltételek részben voltak biztosítottak, egyes épületek leromlott műszaki állapota miatt. Az elmaradt rekonstrukciók több önkormányzati fenntartású színház esetében rontották a látogatók komfortérzetét, akadályozták a színpadtechnikai megoldásokat.

A József Attila Színházat, a Kaposvári Csiky Gergely Színházat és a Játékszínt 1986-ban újították fel utoljára. A Győri Nemzeti Színház épületén 1978. évi átadása óta nem végeztek átfogó rekonstrukciót. A tervezett felújítások forráshiány miatt elmaradtak.

A Játékszín esetében problémát jelentett, hogy a Fővárosi Önkormányzatnak történő átadásáról 1992 óta vannak folyamatban tárgyalások. A 2118/2006. (VI. 30.) Korm. határozattal is támogatott egyeztetések nem vezettek eredményre. Így a szakmai felügyeletet ellátó OKM, és a tulajdonos MNV Zrt. sem biztosított forrást az évek óta tervezett beruházásokra.

A Miskolci Nemzeti Színház és a fővárosi Nemzeti Színház Zrt. esetében a feladatellátás tárgyi feltételei a beruházással adottak voltak. A Nemzeti Színház Zrt-nél a tárgyi feltételek megfelelő színvonalú megőrzéséről, az amortizáció teljes összegének visszapótlásáról az OKM nem tudott gondoskodni.

A tulajdonosi jogokat ellátó szervezetek alapvetően a működéshez biztosították a pénzügyi feltételeket. A személyi feltételeket a Miskolci Csodamalom Bábszínház kivételével megfelelően biztosították.

A tulajdonosi jogokat gyakorló szervezetek a feladatellátás teljesítménymutatóit (előadásszám, látogatók száma), **az állami támogatással elérendő célokat nem határozták meg.**

Az Emtv. hatályba lépése előtti időszakban a József Attila Színház közszolgáltatási szerződésében rögzítették a feladatellátás teljesítménymutatóit: évadonként 100 000 fő fizető nézőszám biztosítása, színházbérleti rend fenntartása, évadonként 200 előadás és 4 bemutató a nagyszínpadon és 30 előadás 2 bemutatóval a stúdióban. Az Emtv. hatályba lépését követően – az I. kategóriába történő besoro-

---

²⁰ A központi költségvetés intézményrendszerének ellenőrzéséről (2008. május) szóló ÁSZ jelentés megállapította, hogy a Kormányhatározatban elrendelt egyes konkrét intézményátszervezések a szakmai és a gazdaságossági kérdések tisztázást, adott esetben külső szakértők bevonását – költségvetési többletkiadást – igényeltek, ezért az előírt határidő nem volt tartható, illetve a vizsgálatok eredménye alapján az előírás esetenként módosult.

láshoz előírt törvényi rendelkezéseken túl – a fenntartó a feladatellátáshoz nem rendelt további teljesítménymutatókat. Ennek hiánya visszalépésként értékelhető.

3.1.2. Az állami támogatás alakulása

Az ötvenhat állami, kő- és bábszínház bevétele nominálisan 16,0%-kal emelkedett, reálértéken 2,8%-kal csökkent 2006-2009 között, 38,9 Mrd Ft-ról 45,1 Mrd Ft-ra. A növekedés meghatározó része, 4,9 Mrd Ft a 2009. évben valósult meg.

A bevételeken belül az állami támogatás összege az átlag alatt nominálisan 7,0%-kal 1,8 Mrd Ft-tal nőtt, reálértéken 10,4%-kal csökkent. Az állami támogatás részaránya mintegy öt százalékponttal, 62,6%-ra csökkent a színházak összes bevételén belül (13. sz. táblázat).

Az állami színházaknál nominálisan 5,3%-kal csökkent, a kőszínházaknál 14,0%-kal emelkedett és a bábszínházaknál 15,9%-kal nőtt az állami támogatás összege.

Az állami támogatás mértékét nem a művészeti tervek és az épületfenntartás kiadásai határozták meg, hanem a működést és a létszámgazdálkodást kellett a költségvetési támogatás mértékéhez igazítani.

A színházak a gazdálkodást költségvetési évre, a művészeti tevékenységüket évadra tervezték. A középtávú tervezés nem volt jellemző. Egyedül a Debreceni Csokonai Színház készített rövid és középtávú bemutatótervet is.

Általános probléma volt a színházi évad és a gazdasági év közötti eltérés. Az intézmény vezetőjének úgy kellett megkötnie az évadra szóló szerződéseket, hogy a tárgyévet követő évi támogatási összeg még nem volt ismert.

A kiszámíthatóságot biztosító középtávú vállalásokat a fenntartók nem tudták teljesíteni. A Nemzeti Színház Zrt-nél az OKM a 2007. évi vezérigazgatói pályázatban, majd a munkaszerződésben 1,7 Mrd Ft költségvetési támogatást rögzített a 2008-2010 között évente, és ehhez igazodó működési és létszámgazdálkodást várt el.

A 2009. évben az OKM a közszférában a 13. havi fizetés megvonása miatt a támogatást 1615 M Ft-ra kívánta csökkenteni. Év közben a hiányzó 85 M Ft támogatást megkapta az intézmény. A 2010. év elején 1450,0 M Ft összegű támogatási szerződést kötöttek. A helyszíni vizsgálat befejezéséig, két szerződésben 170,0 M Ft támogatást biztosított a fenntartó, amiből 123,1 M Ft teljesült.

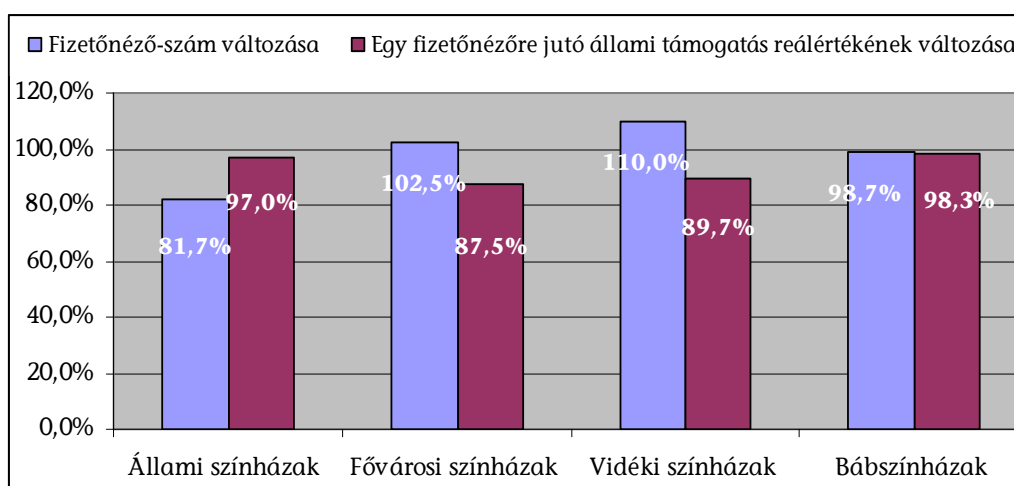
A József Attila Színháznál a 2006-2008. években a közszolgáltatási szerződés rendelkezett a támogatás valorizációjáról, de ez nem jelentette a támogatás növekedését.

Az egy férőhelyre jutó állami támogatás az ellenőrzött időszakban 8,6%-kal nőtt, azonban reálértéken 9,1%-kal csökkent. Az állami színházaknál magasan az átlag feletti volt a fajlagos támogatás, 2009-ben 2130,0 E Ft. A fővárosi színházak egy férőhelyre 624,5 E Ft-ot, a vidéki kőszínházak 729,4 E Ft-ot, a bábszínházak 561,5 E Ft-ot kaptak ugyanabban az évben.

Egy fizető nézőre 2006-ban átlagosan 6,1 E Ft, 2009-ben pedig 6,5 E Ft állami támogatás jutott. Az állami színházak egy fizető nézőre jutó támogatása a fővárosi színházak több mint négyszerese, a vidéki színházak majd kétszerese volt.

10. sz. diagram

A fizetőnézők száma és fajlagos mutatója az állami, kő- és bábszínházaknál (2009/2006)

Forrás: 11. sz. táblázat, a fogyasztói árindexszel korigálva

Az egy férőhelyre jutó fizető nézők számát tekintve a fővárosi színházak álltak az élen. A tanúsítványi adatszolgáltatás alapján 2006. és a 2009. évben is 184 fizető néző jutott átlagosan egy férőhelyre. Az állami színházaknál 151, a bábszínházaknál csökkenő tendenciát mutatva 149, a vidéki színházaknál 99 volt ez az érték 2009-ben (8, 11. sz. táblázat).

3.2. A bevételek növelésére, az erőforrások kihasználására tett intézkedések

3.2.1. A saját bevételek és a nézőszám alakulása

A színházak saját bevételeinek összege 2006-2009 között 16,9 Mrd Ft-ra emelkedett, ami nominálisan 35,1%-os reálértéken 13,2%-os növekedést jelentett. A saját bevételek részesedése az összes bevételen belül mintegy 5 százalékponttal 37,4%-ra emelkedett (13. sz. táblázat). **A saját bevételeken belül a jegy- és bérletbevételek nominálisan 12,6%-kal, 0,8 Mrd Ft-tal nőttek, reálértéken 5,7%-kal csökkentek,** 2009-ben megjelent a társasági adókedvezménnyel igénybe vehető támogatás 0,8 Mrd Ft összegben. Jogszabályi változás²¹ miatt 2009-ben egyszeri jelentős bevétel-

²¹ A 2004-2005. évi államháztartási támogatásban részesülő termékbeszerzés esetén a kapcsolódó áfa levonását a hazai szabályozás csak a beszerzés nem támogatott hányadára tette lehetővé, de az Európai Bíróság a C-74/08. sz. ügyben ezt az egységes

növekedést eredményezett a korábbi évek le nem vonható áfájának visszatérítése (13. sz. táblázat).

A saját bevételeken belül a jegy- és bérletbevételek voltak meghatározóak. A 2006-2008. évek között 51-53%-át tették ki a saját bevételeknek, a 2009. évben részarányuk 42,9%-ra csökkent a társasági adókedvezménnyel igénybe vehető támogatás megjelenése és az áfa visszatérítés miatt.

A jegy- és bérletbevételeket a fizető nézőszáma és a jegyárak határozták meg. **A színházak fizető nézőinek száma 2006-2009 között lényegében nem változott, 4,2-4,3 millió fő volt** (11. sz. táblázat).

Az állami színházaknál ténylegesen 18,3%-kal csökkent a fizető nézőszám, ami- ben meghatározó volt az Erkel Színház bezárása, e nélkül 3,8%-os volt a vissza- esés. A fővárosi színházaknál 2,5%-kal, a vidéki színházaknál 10,0%-kal (a Weö- res Sándor Színház nélkül 7,8%-kal) emelkedett, a bábszínházaknál 1,3%-kal csökkent a fizető nézőszám.

A színházak a látogatóság növelése, illetve megtartása érdekében alkalmaz- tak ösztönző módszereket változó eredményességgel. **A jegyárakat a fizető- képes kereslet alapján határozták meg, a produkciók bekerülési költségét nem tudták érvényesíteni.**

A József Attila Színház nettó jegy- és bérletbevétele 2006-2009. évek között 22,5%- kal csökkent. A visszaesés különösen a bérletek utáni bevételnél jelentős, ahol a 2009-ben realizált bevétel összességében a 2006. évi bevétel egyharmadára csök- kent. A Miskolci Nemzeti Színháznál a jegyárpolitika és a reklámtevékenység is segítette a közönség megtartását. A 2006-2009. évek között a jegybevétel 4,3%- kal növekedett, annak ellenére, hogy a nézőszám 11,0%-kal csökkent. A Nemzeti Színház a 2008/2009-es évadban 10%-kal emelte átlagosan a jegyárakat. A fizető látogatottság (kihasználtság) 2008-ban 5 százalékpontot csökkent, azóta ismét növekedésnek indult, és 2010. I. félévében 86,5% volt, a látogatók száma 20,0%- kal csökkent. A jegy- és bérletbevétel a fizető nézőszám jelentős csökkenése elle- nére csak 4,5%-kal volt kevesebb 2009-ben, mint három évvel korábban.

A fajlagos mutatók alakulása reálértéken 2006-2009. évek között csökkent. Az egy férőhelyre jutó jegybevétel 2009-ben 187,4 E Ft-ra 4,5%-kal, az egy saját előadásra jutó jegybevétel 419,3 E Ft-ra 8,1%-kal, az egy fizető nézőre jutó jegybevétel 2009-ben 1,4 E Ft-ra 6,7%-kal esett vissza.

Az egyéb bevételi források nem voltak meghatározóak a színházak gazdálkodásában. A pályázati bevételek 3,9%-kal csökkentek, a saját bevé- telek 3-4%-át képviselték, az uniós források jelentéktelenek voltak 0,2%-át sem érték el a saját bevételeknek a 2009. évben. **A mecenatúrából származó bevételek is csökkentek 29,5%-kal, részarányuk 1% alá esett.** A va- gyonhasznosításból évente 0,6-0,7 Mrd Ft bevétele keletkezett a színházaknak, 12,9%-os növekedést jelentve, részarányuk 4-5% között alakult. Alapítványtól

---

adóalap megállapításáról szóló irányelvvel ellentétesnek találta, ennek összegét 2009- ben kapták meg az intézmények.

átvett forrás a saját bevételek 0,1%-át képviselte (13. sz. táblázat). A költségvetési szervként működő színházak vállalkozási tevékenységet nem folytattak.

A vizsgált időszakban több színház likviditási helyzete kiegyensúlyozatlanná vált külső és belső okok miatt, ami egyes színházaknál hitel felvételt tett szükségessé. Köztartozása egy intézménynek volt, amit rendeztek.

A József Attila Színháznál a likviditási helyzet miatt a 2006. évben 30 M Ft, 2008. évben 35 M Ft forgóeszközhitelt vettek igénybe. A felvett hitelek kamatköltsége összesen 9,7 M Ft volt. A Győri Nemzeti Színház likviditási helyzete a 2006-2007. évi gazdálkodási problémákat követően a 2008. évtől kiegyensúlyozottá vált. A Veszprémi Petőfi Színháznál a 2006-2007. I. félévben fennálló adósságállomány kezelése és a költségvetés likviditásának biztosítása érdekében 50 M Ft összegben hitel felvételéről döntött a Veszprém Megyei Önkormányzat. A fenntartó vállalta a hitel és járulékai visszafizetését, egyben kötelezte az intézmény vezetőjét ezen összeg intézmény által történő kigazdálkodására.

A Vörösmarty Színház tartozásállományban a 2006. évben szerepelt 109 E Ft összegben köztartozás, de a 2007-2009. években nem volt.

Az állami színházaknál az OKM a támogatási szerződéseket változó, az éves tervek megalapozott elkészítéséhez a szükségeshez képest késői időpontokban kötötte meg.

A Játékszínnél a kiszámíthatatlan finanszírozás azért nem okozott likviditási problémát, mert a Társaság általában kéthavi átlagköltségeket meghaladó tartalékkal rendelkezett, valamint az év első hónapjaiban a Minisztérium áthidaló támogatást nyújtott.

A támogatási szerződések késői megkötése miatt a Nemzeti Színház hitelfelvételre kényszerült az év eleji likviditás megőrzése érdekében, az intézményt összesen 8,8 M Ft kamat és díjfizetés terhelt. A 2006. évben felvett 270,0 M Ft hitelt még ugyanabban a hónapban törlesztette is az intézmény, illetve januárban fizette vissza a 2005. évben felvett 150,0 M Ft összegű keretet. A 2007. évben 50,0 M Ft, 2009. évben 100,0 M Ft, 2010-ben 150,0 M Ft hitelt vettek fel és törlesztettek.

3.2.2. A bemutatók számának alakulása

Az új bemutatók száma és aránya is növekedett az összes produkción belül, miközben a nézőszám nem változott. Az ötvenhat színház 1393 produkciót játszott a saját játszóhelyén, ami 7,6%-os növekedést jelent 2006-hoz képest. A 2007-2008. évben csökkent a produkciók száma, a növekedés 2009-ben következett be, egy színházra átlagosan 25 produkció jutott. A produkciók 67-69%-át nagyszínpadon játszották, 31-33%-át pedig a színház más játszóhelyein mutatták be. Az új bemutatók aránya 3 százalékponttal 39,8%-ra nőtt 2009-re az összes produkcióból, a repertoáron lévő produkciók száma ugyanilyen mértékben csökkent (16. sz. táblázat).

A saját játszóhelyen az előadások száma 3,8%-kal 13 749 darabra emelkedett. A repertoáron lévő produkciók előadásszáma 4%-kal csökkent, ellenben az új bemutatók előadásszáma a nagyszínpadon 11,9%-kal, az egyéb

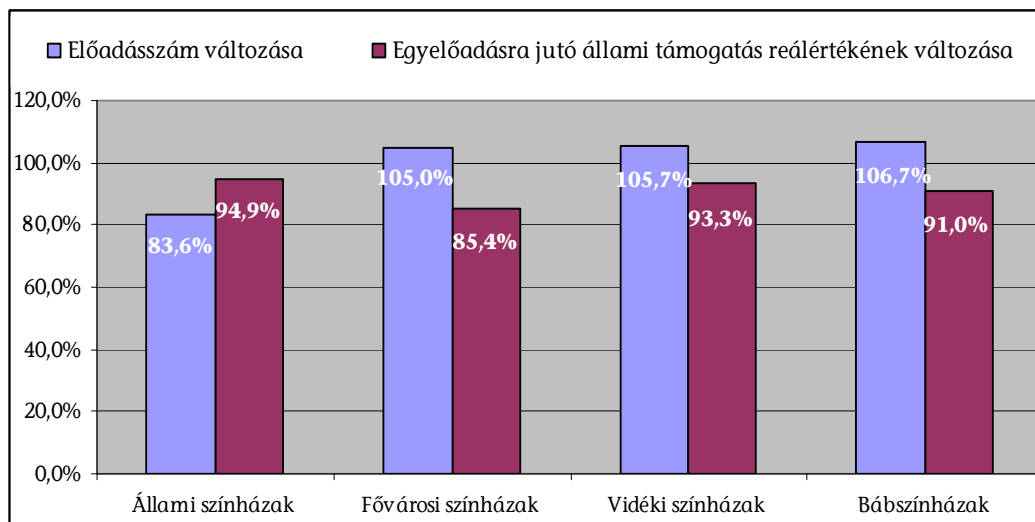

játszóhelyeken 21,9%-kal nőtt. Egy színházra átlagosan 250 előadás jutott 2009-ben (16. sz. táblázat).

Az előadások 34%-át a vidéki színházakban, 32%-át a fővárosi színházakban, 19%-át a bábszínházakban és 15%-át az állami színházakban tartották 2009-ben. A legtöbb előadást 2009-ben a Budapesti Kamaraszínházban tartották (651), ezt követte a Madách Színház (560), az Operettszínház (540) és a Vígszínház (534).

11. sz. diagram

Az előadások száma és fajlagos mutatója az állami, kő- és bábszínházaknál (2009/2006)

Forrás: 9. sz. táblázat, a fogyasztói árindexszel korrigálva

Egy színház átlagosan a 2009. évben 7 új bemutatót tartott nagyszínpadon és 11 korábbi években játszott darabot tartott repertoáron. A színház egyéb játszóhelyein 3 új bemutatót tartottak és 5 darabot játszottak folyamatosan.

A tájelőadások száma 2,0%-kal, a külföldön megtartott előadások száma 15,2%-kal csökkent. Különösen az állami színházaknál volt nagyarányú a visszaesés, a tájelőadások 51,0%-kal, a külföldi előadások 83,7%-kal csökkentek. A tájelőadások tartása a bábszínházakra és a vidéki színházakra volt jellemző.

A színdarabválasztásnál a darab sajátosságainak és a játszóhely adottságainak összehangolásával alapvetően törekedtek a nézőtér kapacitáskihasználtságának növelésére.

A Nemzeti Színháznál a 2008/2009. évadban a korábban a Krétakör által a Trafóban bemutatott, „A Jég” c. produkciót a nagyszínpadon adták elő, ahol a 170 fős nézőtér is a színpadon volt. „A Park” c. előadást, a produkció jellege alapján 332 néző tekinthette meg a 616 fős nagyszínpadon.

Közös produkciók előadásainak a száma dinamikusán emelkedett 2006-2009 között, 54,0%-kal. A 2009. évben 630 előadást tartottak a színházak a közösen készített darabokból, ami a teljes előadásszám 3,9%-át jelentette.

A Nemzeti Színháznál a közös produkció előadásszáma minden évben emelkedett, három és félszeresére, és 2009-ben az összes előadás majd 10%-át képviselték. A Miskolci Nemzeti Színház közös produkciót hozott létre a „Színházi előadások létrehozása és cseréje” című EU pályázatban, a Kassai Állami Színházal. A Győri Nemzeti Színház és a Veszprémi Petőfi Színház nem szervezett közös produkciót, hanem előadást cseréltek egymással a vizsgált időszakban.

3.2.3. A személyi erőforrások kihasználása

Az ellenőrzött időszakban növekedett a személyes teljesítéshez kötött megbízási és vállalkozási szerződéssel foglalkoztatottak részaránya. A prémiumfeltételek nem jelentettek valódi érdekeltséget a teljesítmények növelésére. A színházak kiadásai nominálisan 13,1%-kal emelkedtek, reálértéken 5,3%-kal csökkentek. Ezen belül a személyi jellegű kiadások 10,3%-kal, a dologi kiadások 9,1%-kal, a felhalmozási kiadások 28,8%-kal nőttek nominálisan. A kiadási jogcímek közül a személyi jellegű kiadások aránya a 2007-2008. években elérte az összes kiadás felét, majd 2009-ben 45,5%-ra csökkent, a dologi és egyéb kiadások (áfával együtt) alakulása ezzel ellentétes tendenciát mutatott, 46-50% között alakult. A felhalmozási kiadások áfával együtt 3-4%-kal részesedtek az összes kiadásból. **A dologi kiadások 40%-át évente 6,2-7,7 Mrd Ft-ot a személyes teljesítéshez kötött megbízási és vállalkozási díjak tették ki.** Ezzel együtt a személyi kiadások aránya az összes kiadás közel kétharmadát jelentette (13.,15. sz. táblázat).

Az állami színházaknál a munkaviszonyban/közalkalmazotti jogviszonyban foglalkoztatottak száma 2009-re folyamatosan, összesen 2,8%-kal csökkent 5491 főre, míg a személyes teljesítéshez kötött megbízási és vállalkozói szerződéssel foglalkoztatottak száma a 2007. évi csökkenés után összességében 9,3%-kal nőtt 4442 főre. A növekedés a vidéki színházaknál következett be, ahol 39,1%-kal bővült a létszám, ellenben az állami színházaknál 11,0%-kal csökkent (12. sz. táblázat).

A színházaknál alapvetően biztosították a munkaviszonyban foglalkoztatott művészek rendszeres fellépését.

A társulati tagok közül az egyetlen fellépéssel sem rendelkezők aránya 3%-ról 5%-ra nőtt. A növekedést alapvetően a Kaposvári Csiky Gergely Színház okozta, ahol 2009-ben 9 fő, a társulat 17%-a nem lépett fel (ezek közül 2 év közben szerződött, 6 fő fizetés nélküli szabadságon volt, 1 fő GYED-et vett igénybe). A 20 fellépés alattiak számának aránya 15%-ról 11%-ra csökkent, amit a vidéki és az állami színházak mutatóinak javulása okozott.

A tanúsítványi adatok szerint a társulati tagok fellépéseinek száma emelkedett, a vendégművészeké pedig csökkent 2006-ról 2009-re.

A társulati tagok fellépéseinek száma az állami színházaknál 57%-kal, a fővárosiaknál 9%-kal, a vidékieknél 36%-kal emelkedett, a bábszínházaknál gyakorlatilag változatlan maradt. Ezzel szemben a vendégművészek fellépéseinek száma az állami színházaknál 30%-kal, a fővárosiaknál 20%-kal, a bábszínházaknál 39%-kal csökkent, a vidékieknél szinte változatlan maradt.

A nem művészeti munkakörökben foglalkoztatottak száma alapvetően igazodott a bemutatók, az előadások, a játszóhelyek számához, a színházak befogadóképességéhez, műszaki adottságaihoz. Az Emtv. új szabályozása következtében nem változott a művészeti és nem a művészeti munkakörökben a foglalkoztatás.

A színházak foglalkoztatottjai közül teljesítményarányos premizálást az értékesítésben részt vevőknél (jegypénztáros, közönségszervezők) alakítottak ki.

A közalkalmazotti jogviszonyban történő kinevezésben a havi illetmény megállapításán túl meghatározásra került, hogy a színésznek alapteljesítményben évadonként hány előadást kellett teljesítenie. Túl-szolgálati díjra csak ezen előadásszám felett volt jogosult. Az intézmények a színészek kinevezésében szereplő alapteljesítményben meghatározottak alulteljesítése esetén szankciókat nem alkalmaztak.

A Nemzeti Színház költségvetését terhelte a Nemzet Színésze díj költsége, amelynek fedezetét a 2000. évben az 1069/2000. (VIII. 18.) Korm. határozat, ezt követően az intézmény költségvetése biztosította döntően állami támogatás útján. A 2010. évben csökkenő állami támogatás mellett a díj összegét terhelő járulékok emelkedtek, amit az intézménynek kell kigazdálkodnia.

A Nemzet Színésze díj költsége a 2009. évben 163,2 M Ft volt. A Nemzet Színésze cím adományozásának alapszabálya szerint a díj birtokosai, akiknek a létszáma nem haladhatja meg a 12 főt, díjazásban részesülnek, amelynek összege minden évben megemelkedik az előző évi hivatalos inflációs rátával. A díj a 2003. évig követte az inflációt, nettó összege havi 500 E Ft-ról 630 E Ft-ra emelkedett. Ezt követően a díjat nem emelték tovább.

3.2.4. A működtetési költségek csökkentésére tett intézkedések

A kiszervezett tevékenységek száma az ellenőrzött időszakban emelkedett, ugyanakkor két színháznál előfordult egyes tevékenységek visszavétele is. A kiszervezésekhez kapcsolódóan gazdasági számításokat nem végeztek. A kő- és bábszínházaknál 2006-2009 között 21,2%-kal nőtt a kiszervezett tevékenységek száma. Az állami és a fővárosi színházakban gyakorlatilag változatlan (51, illetve 43 db) volt ez a szám. A vidéki színházakban a kiszervezett tevékenységek száma fokozatosan 30,3%-kal nőtt. A 2009. évi növekedést a Kaposvári Csiky Gergely Színház gazdasági társasággá alakulásával összefüggésben 7 új kiszervezett tevékenysége adja. A bábszínházakban a kiszervezett tevékenységek száma 2009-ben ugrásszerűen nőtt meg 24-re, a Budapest Bábszínház és Círóka Bábszínház átszervezései miatt.

A József Attila Színháznál a 2007. évben a portaszolgálatot szervezték ki. A kiszervezést megelőzően gazdasági számítást nem végeztek, de az gazdaságos volt, mert a 2008. évi szolgáltatási díjak az előző évi költségek alatt maradtak. A Vörösmarty Színháznál feladat kiszervezést a karbantartás, takarítás, személyszállítás, nézőtéri szolgálat, biztonsági szolgálat, munkabiztonsági-tűzvédelmi tevékenységhez kapcsolódóan hajtottak végre. A kiszervezéseket megelőző gazdasági számítások elvégzéséről, a szolgáltatók kiválasztása során lefolytatott esetleges versenyeztetésről nem állt rendelkezésre dokumentáció. A Kaposvári Csiky Gergely Színháznál a kiszervezéseket megelőzően gazdasági számításokat nem vé-

gezték, a szolgáltató kiválasztásánál minimum három ajánlatból választották ki a legelőnyösebbet.

A fenntartási költségek alakulását az intézmények folyamatosan figyelemmel kísérték, de annak egyes elemeit dokumentáltan – a Miskolci Nemzeti Színház kivételével – nem elemezték.

A helyszíni ellenőrzésbe vont színházak többségénél (József Attila Színház, Játékszín, Csiky Gergely Színház, Győri Nemzeti Színház, Miskolci Nemzeti Színház) az épületfenntartás – jellemzően az elmaradt felújítások miatt – a jelenlegi állapotában költséges, takarékos üzemeltetésre alkalmatlan.

A takarékosági intézkedések részét képezte néhány intézménynél a beszerzésekkel összefüggő megoldások alkalmazása.

A Győri Nemzeti Színháznál a 2006-2007. években jelentkező pénzügyi hiány csökkentése érdekében az akkori megbízott igazgató szigorú takarékosági intézkedéseket vezetett be. Az intézkedések eredményeként a 2007. évben a szakmai anyagok, kis értékű tárgyi eszközök beszerzésére fordított összeg 20,1%-kal csökkent.

Világítás-, hang- és videotechnikai eszközök beszerzésére a Vörösmarty Színháznál, és a Győri Nemzeti Színháznál valósult meg közbeszerzési eljárással, az összességében legelőnyösebb ajánlat kiválasztásával. Ezt a gyakorlatot az adatszolgáltatásba bevont kő- és bábszínházak is jellemzően (73%) alkalmazták.

A kérdőíves felmérés alapján adott válaszok szerint a színházi intézmények szinte teljes körűen alkalmazták a kedvező beszerzési források felkutatását, az eredmények elérését a szállítóknál, illetve az energiatakarékos megoldásokat.

Az új bemutatók produkciós költségvetése 0,3%-kal csökkent 2006-2009 között. A helyszínen ellenőrzött intézmények közül a Kaposvári Csiky Gergely Színháznál kiemelkedően, majdnem háromszorosára emelkedett a produkciós költségvetés. Ezzel ellentétben a József Attila Színháznál 20,7%-kal csökkent a bemutatókra szánt összeg. A Nemzeti Színház Zrt. az állami támogatás csökkenése miatt a bemutatók költségeit 29,6%-kal csökkentette.

A produkciós költségvetések adatait nem lehet egymással összehasonlítani. A társulat/vendégművészek alkalmazásától, a díszlet, jelmez-műhely meglététől, a marketingfeladatok megoldásától függően más-más az adat-tartalom.

A produkciók színre állításának költsége nem tartalmazta valamennyi költséget, a produkciós költségek között csak a közvetlenül felmerült, és az év során elszámolt kiadásokat vették számításba. A közvetett költségeket nem osztották fel az egyes produkciók között.

A színházi ágazatban a jogdíjak, a rendezői és tervezői művészi elképzelések (a díszletek egyedi jellege, az adott színpadhoz igazított mérete) akadályozzák a díszletek és jelmezek bekerülési értékükhöz viszonyított gazdaságosabb kihasználását, többszöri felhasználását.

A díszletek tekintetében lényeges szempont volt a szakaszolhatóság, modulszerűség, a könnyebb tárolás, gyors felállíthatóság a Vörösmarty Színháznál, a Kaposvári Csiky Gergely Színháznál. Egyes díszletelemeket (elsősorban emelvényeket, lépcsőket, takarófalakat) és jelmezeket többször is fel tudtak használni.

A Miskolci Nemzeti Színháznál díszletet és jelmezt cseréltek (pl. a Pécsi Nemzeti Színháznak átadták a Hoffmann meséi díszletét és elhozták a Denevért, ezen kívül Veszprémből elhozták a Tizedes díszlet-jelmezét). A Győri Nemzeti Színháznál a díszletek a műhelyházban a saját játszóhely igényeit figyelembe véve készültek. A gyors felállítás, modulszerű kivitelezés nem volt elsődleges szempont, csak a tájoltásra szánt daraboknál. A Nemzeti Színház a díszletek közbeszerzése során bírálati szempontként a legalacsonyabb összegű ellenszolgáltatást alkalmazta.

3.3. **A szakmai és gazdasági tevékenység értékelése, ellenőrzése**

A színházi ágazatban a tevékenység eredmény szemléletű értékelésére egységes szempontokat nem alkalmaztak. A külső ellenőrzések feltárták a működés, gazdálkodás hiányosságait, de az ellenőrzési rendszer nem volt teljes körű, **az ellenőrzések tapasztalatait ágazati szinten nem összegezték.**

A József Attila Színháznál a számviteli, illetve a közhasznúsági szervezetekről szóló törvény szempontjain túl a tevékenység teljesítmény szemléletű értékelése nem valósult meg. A 2006/2007., és a 2008/2009. évadokra vonatkozó szakmai beszámolókat nem készítették el. A Vörösmarty Színház pénzügyi, gazdasági és szakmai tevékenységének értékeléséhez sem az Önkormányzat, sem a Színház nem dolgozott ki mérési módszereket.

A színházak igazgatói minden évad végén megtartották az évadzáró értékeléseket. A fővárosi és a vidéki költségvetési szervek a helyi kulturális bizottságoknak számoltak be **a színházi évadokban végzett szakmai munkáról, illetve a következő évad előkészületeiről.** A színházak eltérő mélységben értékelték szakmai, gazdasági teljesítményüket.

A költségvetési év végén elkészült a gazdálkodásról, a költségvetés végrehajtásáról szóló pénzügyi-gazdasági beszámoló. A szakmai és gazdálkodási tevékenység értékeléséhez Miskolcon felhasználták a szakmai mutatókat (nézőszám, előadásszám, jegybevétel, produkciós költségvetések), amiket folyamatosan nyilvántartanak, követik és elemzik azok változását.

Az 56 kő- és bábszínházból 34 intézménynél működött függetlenített belső ellenőrzés.

A helyszínen ellenőrzött társaságok éves beszámolóját a könyvvizsgáló minden vizsgált évben korlátozás nélkül elfogadta. A Felügyelő Bizottságok elvégezték az intézmény gazdálkodásának és üzletvitelének ellenőrzését.

A József Attila Színház az ellenőrzött időszakban két alkalommal vett fel banki hitelt 30 M Ft, illetve 35 M Ft értékben, de a Felügyelő Bizottság előzetes jóváhagyását a színház gazdasági vezetése nem tudta bemutatni.

3.4. A független színházi műhelyek, a szabadtéri és nemzetiségi színházak pályázati támogatása

A független színházi műhelyek állami, illetve önkormányzati fenntartó nélküli szervezetek, azonban támogatási arányaik a kőszínházak állami támogatásával hasonló mértékűek.

A független szervezetek heterogén, változó rendszert képeznek. A független struktúrában három alapvető típus jelenik meg: az alkotó jellegű tevékenység (saját játsszási hellyel rendelkező, illetve nem rendelkező társulatok, egyéni alkotók társulat nélkül), infrastrukturális jellegű tevékenységek (befogadó színházak, produkciós műhelyek) és az egyéb tevékenységek (produkciós, szervezői irodák). A heterogén rendszer és az átfedések miatt a hagyományos értelemben vett nézőszám és jegybevétel adatokról megbízható adatok a független színházi műhelyek teljes körére vonatkozóan nincsenek²².

A független, a szabadtéri és a nemzetiségi színházak központi támogatása pályázati rendszer keretében történt. Finanszírozásukban a szponzorációs, illetve egyéb külső forrás bevonása nem volt jellemző.

3.4.1. Pályázati feltételek

Az ellenőrzésbe vont 26 független színházi műhely a 2006. évben az OKM-től igényelt támogatás 41,0%-át, 2009-ben 68,6%-át nyerte el, az elnyert támogatás összege két és félszeresére, 377,5 M Ft-ra emelkedett. Az állami támogatás 2006-ban a szervezetek összes bevételeinek 59,6%-át, 2009-ben 64,2%-át tette ki átlagosan.

A kiválasztott 11 szabadtéri és nemzetiségi színház az igényelt támogatás 78,7%-át, 453,5 M Ft-ot nyert el 2009-ben, ami 31,3%-os növekedés 2006-hoz képest. Az állami támogatás aránya két százalékponttal csökkent, 2009-ben 79,3%-a volt a szervezetek összes bevételeinek (17-19. sz. táblázatok).

Az OKM által meghirdetett pályázati célok 2006-2009 között alapvetően elősegítették a pályázó szervezetek tervezett feladatainak megvalósulását.

A pályázatok benyújtása során más szervezetekkel a színházak nem alakítottak ki együttműködést, alapvetően önállóan pályáztak.

Az Emtv. új szabályozása javította a színházak pályázati lehetőségeit, de különösen a **2010. évben a VI. kategóriába sorolt színházak a pályázat elbírálásáról a helyszíni vizsgálat befejezéséig információval nem rendelkeztek**. A támogatási összeg utalása a korábbi évek finanszírozásához képest kitolódott. A 2006-2009. években a megítélt támogatás május-július hónapban a színházak rendelkezésére állt. A döntés elhúzódása a 2010. évben nehezítette a színházi műhelyek működését, mivel a saját bevételekből, illetve az előző évi pénzmaradványból a támogatás utalásának időpontjáig nem minden szervezetnél elégséges a fedezet a működésre.

²² A Független Színházak Szövetségétől kapott dokumentum a 2009. évben az OKM-hez pályázó 97 szervezet előadásainak nézőszámát 869 ezer főre becsülte.

A színházi műhelyek a különböző produkciókkal kapcsolatos kiadásukat egyéb állami támogatásból (NKA, Nemzeti Civil Alap, önkormányzati támogatások) és saját bevételekből biztosították. A színházi műhelyek működését elősegítették az önkormányzatokkal kötött megállapodások, közszolgáltatási szerződések.

Társasági adókedvezménnyel igénybe vehető támogatást a független műhelyek közül a MU Színház és az Álmodó Vár Bt., a 11 nemzetiségi és szabadtéri színházból 5 szerzett.

Az igényeltnél alacsonyabb összegű támogatás elnyerése esetén – a kérdőíves információ alapján – a kedvezményezettek 84,6%-a módosította a vállalt feladat költségvetését.

A helyszíni ellenőrzésbe vont Soltis Lajos Színház Művelődési Egyesületnél a saját bevételeket, egyéb támogatásokat alul, a pályázati támogatásokat túltervezték. A Babszem Jankó Gyermekszínház a tervezettnél alacsonyabb összegű támogatás miatt kieső bevételt az előadások takarékosabb kivitelezésével kompenzálták (egyszerűbb díszlet, azok saját elkészítése, hirdetési költségek csökkentése).

A kiírt OKM pályázatokon elnyert támogatási pénzeszközök felhasználásának, a támogatás elszámolásának szabályait az önkormányzatok a színházakkal kötött támogatási szerződésben rögzítették.

Az OKM 2007. évi pályázati felhívása szerint a pályázathoz csatolni kellett a pályázó társulat létesítő okiratának egyszerű másolatát. A NAP KÖR Alapítvány keretében működő Teatro Capriccio Sátorszínház bejegyzése sem a Bíróságnál, sem a Cégbíróságnál nem történt meg. A Sátorszínház vezetője az általa készített, nem hivatalos alapító okiratot csatolta a pályázatához, amelyet sem a továbbító Önkormányzat, sem az OKM sem kifogásolt.

A pályázatot elbíráló szakmai kuratórium a Sátorszínház részére a 2006-2009. évek között évente 1000 E Ft támogatási összeget ítelt meg. Az évente kötött megállapodásokban nem rögzítették az elszámolás módját, határidejét. A megállapodások (a 2009. év kivételével) nem tartalmazták a pályázó Alapítvány számlaszámát. A támogatást az Önkormányzat a 2006-2007. években nem az Alapítvány, hanem a színház vezetőjének bankszámlájára utalta. Az összeg felhasználását a színház vezetője igazolni tudta, e kiadásokat az alapítvány költségei között nem szerepeltette. A 2008-2009. években az önkormányzat a támogatást az Alapítvány számlájára utalta, illetve készpénzben fizette ki. Az Önkormányzat a támogatott szervezet elszámolásait elfogadta.

3.4.2. A pályázati támogatások felhasználása

Az elszámoltatási és ellenőrzési rendszer nem volt egységes. A felhasználás szabályszerűségének ellenőrzése nem volt teljes körű, nem biztosította, hogy a bizonylatokat más pályázatnál ne használják fel. A színházak az önkormányzatokkal évenként a megállapodásokban foglaltaknak megfelelően **a megkapott támogatás felhasználásáról részletes elszámolást készítettek** és azt a megállapodásokban megjelölt határidőket betartva minden évben megküldték az önkormányzatok részére. A helyszíni ellenőrzésbe vont független színházak közül két társulatnál nem történt meg a támogatással kapcsolatos kiadások elkülönített nyilvántartása, és – az ellenőrzött időszak egy részében – a támogatás elszámolásával kapcsolatos bi-

zonylatok érvénytelenítése. A színházak **a támogatások felhasználásának eredményességét** a pályázati támogatások elszámolása során készített **szöveges szakmai és pénzügyi beszámolók keretében értékelték.**

A Soltis Lajos Színház Művelődési Egyesület a vizsgált időszakban a könyvelésében a támogatások felhasználásának elkülönített nyilvántartásáról nem gondoskodott. A bizonylatokat a többszörös elszámolás kizárása érdekében a 2006. évben még nem, azt követően a 2007. évtől minden pályázat esetében érvénytelenítették.

A Pintér Béla és Társulatánál a számlák érvénytelenítését – amire 2008-tól kötelezte őket az elszámoltatást végző Budapest Főváros Önkormányzata – csak a 2009-es pályázatuk beszámolásakor végezték el.

A Teatro Capriccio Sátorszínháznál OKM támogatás elszámolásához csatolt bizonylatok (számlák, adásvételi szerződések) az Alapítvány 2006-2007. évi könyvviteli nyilvántartásában nem szerepeltek. Az elszámoláshoz csatolt számlák alapján az ellenőrzés tudta kontrollálni a támogatás cél szerinti felhasználását a kedvezményezett szervezetnél. A 2008. és a 2009. évre vonatkozóan az Alapítvány folyamatos könyvviteli nyilvántartást nem vezetett, a támogatások bevételezéséről és kiadásáról szóló alapbizonylatokat bemutatta, azok a pályázati célnak megfelelő felhasználást igazolták. Az Önkormányzat a 2006-2009. években a támogatott szervezet pénzügyi elszámolásait elfogadta.

Az ellenőrzésbe vont független színházak fele a pályázati támogatásokat jellemzően a működési kiadások finanszírozására használták fel.

A befogadóként működő MU Színház az OKM támogatásból az ingatlan működtetését, fenntartását, a személyi jellegű kiadásokat finanszírozta. A Babszem Jankó Gyermekszínháznál a támogatások a működési célú kiadásokon belül a foglalkoztatással kapcsolatos költségek fedezéséhez járultak hozzá.

A jegyárak meghatározása során elsősorban a fizetőképes keresletet vették figyelembe a helyszínen ellenőrzött szervezetek. A független struktúrában nem minden szervezetnél keletkezett jegybevétel. Előfordult, hogy a nézők számára ingyenes rendezvényen tiszteletdíj képezte a társulat bevételét.

A Soltis Lajos Színház Művelődési Egyesület előadásainak a száma a 2006. évi 177-ről a 2009. évre 33,4%-kal 118 előadásra csökkent. Az előadások nézőszáma az előadások számának csökkenésénél is nagyobb arányban, 45%-kal csökkent, mivel a 496 férőhelyes Művelődési Házból az önkormányzat által rendelkezésre bocsátott 120 fős teremben mutatták be előadásukat. Az Egyesület jegy- és forgalmazási bevétele ennek ellenére 5%-kal emelkedett.

A Pannon Várszínháznál a saját előadások száma 2006-2009 között 18,9%-kal, 188-ra emelkedett. A jegy- és bérletbevételek összege is ilyen arányban emelkedett, a 2009. évben 95,6 M Ft volt.

A Teatro Capriccio Sátorszínháznál a támogatás felhasználásának kulturális hatásait bemutató tanúsítványi adatok valóságtartalmát az ellenőrzés dokumentumok hiányában nem tudta kontrollálni.

A pályázati támogatások lehetővé tették a színházi szervezetek működését, hozzájárultak az új művészeti kezdeményezések megvalósításához. Megállapítható ugyanakkor, hogy **a pályázatok lebonyolítása** – a célok és a támo-

gatási összeg felhasználásának széleskörű meghatározása, a kiírás és folyósítás ütemezése, valamint a beszámoltatás, az ellenőrzés és az értékelés hiányosságai – **nem segítette elő a pályázati források hatékony és eredményes felhasználását** az ellenőrzött időszakban.

Budapest, 2010. december 16.

Domokos László
elnök

Melléklet: 6 db 36 lap

MELLÉKLETEK

a V-2003-113/2010. sz. jelentéshez

ÉSZREVÉTEL

**NEMZETI ERŐFORRÁS MINISZTERIUM
MINISZTER**

Becker úr
H. H. H. Oly

1854/10

ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK
9512/2010
Érkezett 2010 DEC 13.
Hivatkozás: V-2003-111/2010.
Melléklet:.....

Iktatószám: 11014-2/2010-0011-BESZ

Hiv. szám: V-2003-111/2010.

Ügyintéző: Füléné Gyürki -Kiss Éva

Melléklet: 1 db

Domokos László
elnök úr

Állami Számvevőszék

Budapest
Apáczai Csere János u. 10.
1052

Tárgy: Intézkedési terv megküldése

Zöldvári A.
dec. 16.

Dr. Becker J. R

Kovácsné Herberich Rozina

2010. 12. 14.

Tisztelt Elnök Úr!

Csatoltan megküldöm az Állami Számvevőszék V-2003-111/2010. iktatószámú, „a színházak állami támogatásának és gazdálkodásának ” ellenőrzéséről készült jelentés 23. oldalán szereplő javaslatokra készített intézkedési tervet.
Az ellenőrzés megállapításaira nem teszek észrevételt.

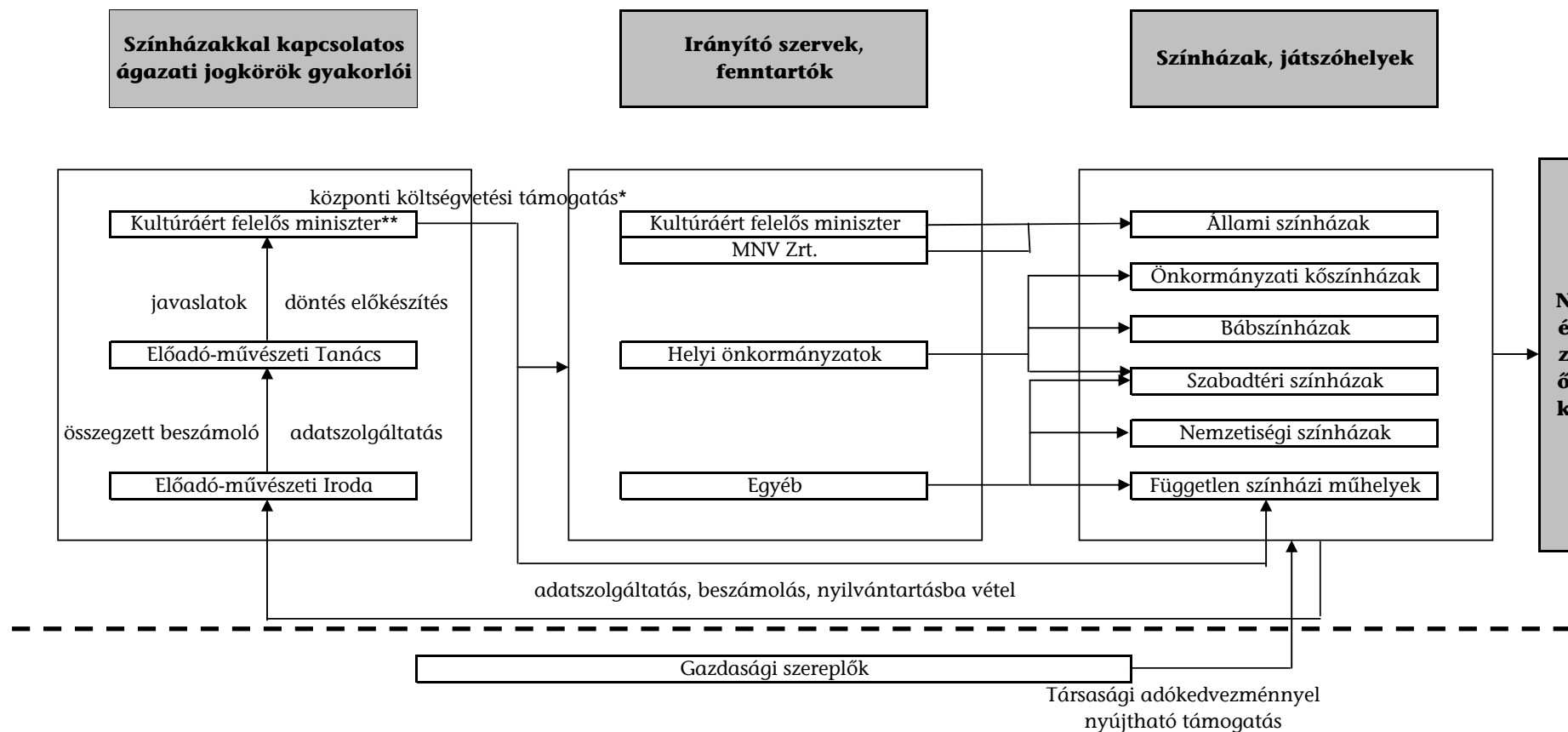
Budapest, 2010. december „13 „

Üdvözlettel:

Dr. Réthelyi Miklós

A színházi ágazat állami támogatási rendszere

* A támogatást a IX. helyi önkormányzatok központi költségvetési kapcsolataiból származó támogatásokat tartalmazó fejezet és a XX. kultúráért felelős miniszter által vezetett minisztérium költségvetési fejezet biztosítja (kőszínházak, bábszínházak részére, pályázati támogatás, illetve az új törvény szerinti kategóriákba sorolt játszóhelyek támogatása)

** A Nemzeti Kulturális Alap támogatásait nem vizsgáljuk, mivel az ÁSZ 2009-2010. években végezte el az NKA működésének ellenőrzését

A kulturális ágazatért felelős minisztérium színházi pályázati rendszerének ábrája

OKM miniszter	Önkormányzatokhoz	MÁK Regionális Igazgatóság	Szakmai kuratóriumok Előadó-művészeti Tanács	Miniszter	Önkormányzatok	Önkormányzatoknak	Önkormányzatok
	- 2006-2009 között valamennyi pályázatot	- 2006-2009 között valamennyi pályázatot			- 2006-2009 között valamennyi nyertes pályázóval	- számolt el minden nyertes pályázó 2006-2009 között	- 2006-2009 között valamennyi nyertes pályázót
	- 2010-től csak a szabadtéri és nemzetiségi színházak pályázatait	- 2010-től csak a szabadtéri és nemzetiségi színházak pályázatait			- 2010-től csak a szabadtéri és nemzetiségi színházak pályázatait esetében	- a 2010-ben nyertes szabadtéri és nemzetiségi színházak számolnak el	- a 2010-ben nyertes szabadtéri és nemzetiségi színházakat
	NKA Igazgatósághoz 2010-től	NKA Igazgatóság 2010-től			NKA Igazgatóság 2010-től	NKA Igazgatóságnak küldik az elszámolást a 2010 -ben nyertes	MÁK Regionális Igazgatóság
	- VI -os kategória	- VI -os kategória			- VI -os kategória	- VI -os kategória	- 2006-2009. között valamennyi nyertes pályázót
	- kiemelt művészeti célok pályázatait	- kiemelt művészeti célok pályázatait			- kiemelt művészeti célok pályázatait esetében	- kiemelt művészeti célok pályázói	- a 2010-ben nyertes szabadtéri és nemzetiségi színházakat
							OKM
							- alkalomszerűen a nyertes pályázót
							NKA Igazgatóság a 2010 -ben nyertes
							- VI -os kategória
							- kiemelt művészeti célok pályázóit

ELLENŐRZÉSBE VONT SZERVEZETEK JEGYZÉKE

- 3/a. sz. melléklet: Az ellenőrzésbe vont előadó-művészeti szervezetek névjegyzéke
- 3/b. sz. melléklet: Az ellenőrzésbe vont előadó-művészeti szervezetek közül helyszíni ellenőrzésre kiválasztott színházi intézmények
- 3/c. sz. melléklet: Az ellenőrzésbe vont állami/önkormányzati/egyesületi színházak fenntartói/tulajdonosi névjegyzéke
- 3/d. sz. melléklet: A helyszíni ellenőrzésbe vont állami szervezetek és önkormányzati fenntartók
-

AZ ELLENŐRZÉSBE VONT ELŐADÓ-MŰVÉSZETI SZERVEZETEK NÉVJEGYZÉKE

1. Álmodó Vár Bt.
  2. Apolló Kulturális Egyesület (Szivárvány Gyermekház)
  3. Bábakalács Társulat Bt.
  4. Babraszínház (Ziránó Színház)
  5. Babszem Jankó Gyermekszínház Közhasznú Kulturális Egyesület
  6. Barboncás Bábokkal Nemcsak a Gyermekéért Közhasznú Egyesület
  7. Bárka Józsefvárosi Színházi- és Kulturális Nonprofit Kft.
  8. Bartók Kamaraszínház és Művészetek Háza
  9. Békés Megyei Jókai Színház
  10. Békés Megyei Napsugár Bábszínház
  11. Bóbita Bábszínház
  12. Budaörsi Játékszín
  13. Budapest Bábszínház
  14. Budapesti Kamaraszínház Nonprofit Kft.
  15. Budapesti Operettszínház
  16. Centrál Színház Nonprofit Kht. (Vidám Színpad)
  17. Cervinus Teátrum Szlovák Nemzetiségi Színház (Regionális Színház Nonprofit Kft.)
  18. Ciróka Bábszínház
  19. Csiky Gergely Színház Közhasznú Nonprofit Kft.
  20. Csokonai Színház
  21. Duda Eva (Dadu-Art Nonprofit Közhasznú Kft.)
  22. Ferencvárosi Művelődési Központ és Intézményei – Pinceszínház
  23. Figurina Animációs Kisszínpad
  24. Flórián Műhely – Mozgó Ház Alapítvány
  25. Gárdonyi Géza Színház
  26. Gózon Gyula Kamaraszínház Alapítvány
  27. Griff Bábszínház
  28. Győri Balett
  29. Győri Nemzeti Színház
  30. Gyulai Várszínház
  31. Harlekin Bábszínház
  32. Hevesi Sándor Színház
  33. Hólyagcirkusz Közhasznú Egyesület
  34. Jászai Mari Színház, Népház (Tatabánya)
  35. Játékszín Terézkörúti Színház Nonprofit Kft.
  36. József Attila Színház Nonprofit Kft.
  37. Juhász Kata Társulata
  38. Kabóca Bábszínház és Gyermek Közművelődési Intézmény
  39. Katona József Színház (Kecskemét)
  40. Katona József Színház Nonprofit Kft.
  41. Kisvárdai Várszínház és Művészetek Háza
  42. Kolibri Gyermek- és Ifjúsági Színház
  43. Komédiium Színházi és Kulturális Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft.
-

-
44. Kövér Béla Bábszínház
  45. Madách Színház Nonprofit Kft. (Örkény István Színház)
  46. Magyar Állami Operaház
  47. Magyar Balett Színházért Alapítvány (Gödöllő)
  48. Magyar Mozdulatművészeti Társulat Közhasznú Nonprofit Kft.
  49. Magyarországi Német Színház (Tolna Megye, Szekszárd)
  50. Magyarországi Szerb Színház Nonprofit Közhasznú Kft.
  51. Malko Teatro - Alternatív Művészeti Alapítvány
  52. Meridián42 Színház- és Filmműhely
  53. Merlin Nemzetközi Színház (Angol Nyelvű Színház Közhasznú Alapítvány)
  54. Mesebolt Bábszínház
  55. Mikroszkóp Színpad Nonprofit Kft.
  56. Miskolci Csodamalom Bábszínház
  57. Miskolci Nemzeti Színház
  58. Móricz Zsigmond Színház
  59. MU Színház Egyesület
  60. Nemzeti Színház Zrt.
  61. Nemzeti Táncszínház Nonprofit Kft.
  62. Pannon Várszínház Színművészet-fejlesztési Nonprofit Kft.
  63. Pécsi Harmadik Színház Nonprofit Kft.
  64. Pécsi Horvát Színház
  65. Pécsi Nemzeti Színház
  66. Pesti Magyar Színház
  67. Pintér Béla és Társulata
  68. Pro Kultúra Sopron Nonprofit Kft.
  69. Radnóti Miklós Színház
  70. Sanyi és Aranka Színház
  71. Soltis Lajos Színház Művelődési Egyesület
  72. Stúdió "K" Alapítvány
  73. Szabad Tér Színház Nonprofit Kft.
  74. Szegedi Nemzeti Színház
  75. Szegedi Szabadtéri Játékok és Fesztivál Szervező Nonprofit Kft.
  76. Szegedi Pinceszínház Közhasznú Nonprofit Művészeti Kft.
  77. Szentendre Kulturális Központ Nonprofit Kft. – Szentendrei Teátrum
  78. Szigligeti Színház
  79. Teatro Capriccio Sátorszínház (Nap Kör Alapítvány)
  80. Thália Színház Nonprofit Kft.
  81. Tintaló Művészeti Egyesület
  82. Trafó Kortárs Művészetek Háza Nonprofit Kft.
  83. Új Színház Nonprofit Kft.
  84. Városi Színház Művészeti Közhasznú Nonprofit Kft. (Sirály)
  85. Várszínház és Kultúrmozgó Esztergom Nonprofit Kft.
  86. Vaskakas Bábszínház
  87. Veszprémi Petőfi Színház
  88. Vígszínház
  89. Vojtina Bábszínház
  90. Vörösmarty Színház
  91. Weöres Sándor Színház
  92. Zsámbéki Színházi és Művészeti Bázis

AZ ELLENŐRZÉSBE VONT ELŐADÓ-MŰVÉSZETI SZERVEZETEK KÖZÜL HELYSZÍNI ELLENŐRZÉSRE KIVÁLASZTOTT SZÍNHÁZI INTÉZMÉNYEK

1. Babszem Jankó Gyermekszínház Közhasznú Kulturális Egyesület
  2. Csiky Gergely Színház Közhasznú Nonprofit Kft.
  3. Csokonai Színház
  4. Győri Nemzeti Színház
  5. Játékszín Teréz körúti Színház Nonprofit Kft.
  6. József Attila Színház Nonprofit Kft.
  7. Miskolci Csodamalom Bábszínház
  8. Miskolci Nemzeti Színház
  9. MU Színház Egyesület
  10. Nemzeti Színház Zrt.
  11. Pannon Várszínház Színművészet-fejlesztési Nonprofit Kft.
  12. Pintér Béla és Társulata
  13. Soltis Lajos Színház Művelődési Egyesület
  14. Teatro Capriccio Sátorszínház (Nap Kör Alapítvány)
  15. Veszprémi Petőfi Színház
  16. Vörösmarty Színház
-

**AZ ELLENŐRZÉSBE VONT
ÁLLAMI/ÖNKORMÁNYZATI/EGYESÜLETI SZÍNHÁZAK
FENNTARTÓI/TULAJDONOSI NÉVJEGYZÉKE**

1. Oktatási és Kulturális Minisztérium
  2. Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.
  3. Budapest Főváros Önkormányzata
  4. Budapest Főváros VIII. kerület Józsefváros Önkormányzata
  5. Budapest Főváros IX. kerület Ferencváros Önkormányzata
  6. Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzata
  7. Budaörs Város Önkormányzata
  8. Balatonfüred Város Önkormányzata
  9. Békés Megyei Önkormányzat
  10. Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata
  11. Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata
  12. Esztergom Város Önkormányzata
  13. Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata
  14. Gyula Város Önkormányzata
  15. Heves Megyei Önkormányzat
  16. Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata
  17. Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata
  18. Kisvárda Város Önkormányzata
  19. Lórév Község Önkormányzata
  20. Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata
  21. Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata
  22. Sopron Megyei Jogú Város Önkormányzata
  23. Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat
  24. Szarvas Város Önkormányzata
  25. Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata
  26. Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata
  27. Szentendre Város Önkormányzata
  28. Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata
  29. Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata
  30. Tatabánya Megyei Jogú Város Önkormányzata
  31. Tolna Megyei Önkormányzat
  32. Vas Megyei Önkormányzat
  33. Veszprém Megyei Önkormányzat
  34. Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata
  35. Zsámbéki-medence Idegenforgalmi Egyesület
-

A HELYSZÍNI ELLENŐRZÉSBE VONT ÁLLAMI SZERVEZETEK ÉS ÖNKORMÁNYZATI FENNTARTÓK

1. Oktatási és Kulturális Minisztérium
  2. Kulturális Örökségvédelmi Hivatal Előadó-művészeti Iroda
  3. Előadó-művészeti Tanács
  4. Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodó Zrt.
  5. Balatonfüred Város Önkormányzata
  6. Budapest Főváros Önkormányzata
  7. Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata
  8. Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata
  9. Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata
  10. Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata
  11. Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata
  12. Veszprém Megyei Önkormányzat
-

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

1. sz. táblázat: Nemzetközi kitekintés a színházak és a színházlátogatók számáról 2007. év (Bevezetés)
2. sz. táblázat: A színházak regionális adatai 2006. és a 2009. években
3. sz. táblázat: Az állami színházak fenntartói támogatásainak adatai
4. sz. táblázat: A helyi önkormányzatok által fenntartott kő- és bábszínházak működtetéséhez biztosított fenntartói támogatás összege és összetétele
5. sz. táblázat: A helyi önkormányzatok által fenntartott kő- és bábszínházak épületével kapcsolatos teljesített beruházási, felújítási kiadások forrásösszetétele és megoszlása
6. sz. táblázat: Színházak pályázati támogatása (központi költségvetésből) 2006-2010.
7. sz. táblázat: A színházaknak nyújtott társasági adókedvezménnyel igénybe vehető támogatás 2009. évi alakulása
8. sz. táblázat: Saját férőhelyek száma és fajlagos mutatója az állami, kő- és bábszínházaknál
9. sz. táblázat: Előadások száma és fajlagos mutatója az állami, kő- és bábszínházaknál
10. sz. táblázat: Látogatók száma és fajlagos mutatója az állami, kő- és bábszínházaknál
11. sz. táblázat: A fizetőnézők száma és fajlagos mutatója az állami, kő- és bábszínházaknál
12. sz. táblázat: Létszám és foglalkoztatási adatok az állami, kő- és bábszínházaknál
13. sz. táblázat: Gazdálkodási adatok az állami, kő- és bábszínházaknál
14. sz. táblázat: A fenntartói támogatás és saját bevétel alakulása intézményenként
15. sz. táblázat: A színházak kiadásai intézményenként
16. sz. táblázat: A produkciók száma az állami, kő- és bábszínházaknál
17. sz. táblázat: Az ellenőrzésbe vont független színházi műhelyek pénzügyi adatai

---

18. sz. táblázat: Az ellenőrzésbe vont nemzetiségi színházak pénzügyi adatai

19. sz. táblázat: Az ellenőrzésbe vont szabadtéri színházak pénzügyi adatai

A színházak regionális adatai 2006. és a 2009. években

Megnevezés	Közép-Magyarország		Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	Összesen
	Budapest	Pest megye							
Lakosság száma 2006. (ezer fő)	1 698	1 158	1 108	1 000	971	1 261	1 533	1 347	10 076
Lakosság száma 2009. (ezer fő)	1 712	1 213	1 103	998	953	1 223	1 502	1 326	10 030
2009/2006. (%)	100,8%	104,7%	99,5%	99,8%	98,1%	97,0%	98,0%	98,4%	99,5%
Színházlátogatások száma 2006. (ezer db)*	2 467	52	224	349	249	268	344	271	4 223
Színházlátogatások száma 2009. (ezer db)*	2 446	215	225	405	254	300	306	336	4 487
2009/2006. (%)	99,1%	413,5%	100,4%	116,0%	102,0%	111,9%	89,0%	124,0%	106,3%
Előadások száma 2006. (db)	7 343	220	961	1 401	1 052	1 037	1 418	1 275	14 707
Előadások száma 2009. (db)	10 034	779	1 002	1 735	1 232	1 389	1 278	1 608	19 057
2009/2006. (%)	136,6%	354,1%	104,3%	123,8%	117,1%	133,9%	90,1%	126,1%	129,6%
Férőhely 2006. (db)	15 995	260	2 621	3 144	2 282	2 283	2 401	3 120	32 106
Férőhely 2009. (db)	14 842	575	2 240	3 285	2 227	3 819	2 616	3 629	33 233
2009/2006. (%)	92,8%	221,2%	85,5%	104,5%	97,6%	167,3%	109,0%	116,3%	103,5%
100 lakosra jutó színházlátogatások száma 2006. (db)	145	4	20	35	26	21	22	20	42
100 lakosra jutó színházlátogatások száma 2009. (db)	143	18	20	41	27	25	20	25	45
2009/2006. (%)	98,3%	394,7%	100,9%	116,3%	103,9%	115,4%	90,8%	125,9%	106,7%
10 000 lakosra jutó előadások száma 2006. (db)	43	2	9	14	11	8	9	9	15
10 000 lakosra jutó előadások száma 2009. (db)	59	6	9	17	13	11	9	12	19
2009/2006. (%)	135,5%	338,0%	104,7%	124,1%	119,3%	138,1%	92,0%	128,1%	130,2%
Színházak száma 2006. (db)**	32	2	5	7	6	4	4	7	67
Színházak száma 2009. (db)**	73	10	7	9	8	5	5	9	126
2009/2006. (%)	228,1%	500,0%	140,0%	128,6%	133,3%	125,0%	125,0%	128,6%	188,1%
1000 lakosra jutó férőhely 2006. (db)	9,4	0,2	2,4	3,1	2,4	1,8	1,6	2,3	3,2
1000 lakosra jutó férőhely 2009. (db)	8,7	0,5	2,0	3,3	2,3	3,1	1,7	2,7	3,3
2009/2006. (%)	92,0%	211,1%	85,9%	104,7%	99,4%	172,5%	111,2%	118,2%	104,0%

* A saját társulat Magyarországon tartott előadásainak látogatói.

** A változás alapvetően a statisztikai számba vétel változásából adódik

Forrás: OKM (OSAP:1447 Színházak, 2006., 2009.)

Az állami színházak fenntartói támogatásainak adatai

Ssz.	Megnevezés	Mérték- egység	2006. év	2007. év	2008. év	2009. év	2009/2006.	2010. I. félév
1	Eredeti előirányzat	E Ft	9 157 900	8 810 900	8 975 500	8 569 100	93,6%	7 790 800
2	<i>ebből: épület beruházás, felújítás</i>	<i>E Ft</i>	<i>11 120</i>	<i>57 928</i>	<i>202 126</i>	<i>161 007</i>	<i>1447,9%</i>	<i>113 849</i>
3	Teljesítés	E Ft	9 856 843	9 788 667	9 361 406	9 208 251	93,4%	4 557 415
4	<i>ebből: épület beruházás, felújítás</i>	<i>E Ft</i>	<i>65 494</i>	<i>98 820</i>	<i>105 158</i>	<i>54 722</i>	<i>83,6%</i>	<i>8 265</i>
5	Teljesített támogatás aránya (3. sor/1. sor)	%	107,6%	111,1%	104,3%	107,5%		58,5%
6	<i>ebből: épület beruházás, felújítás (4. sor/2. sor)</i>	%	<i>589,0%</i>	<i>170,6%</i>	<i>52,0%</i>	<i>34,0%</i>		<i>7,3%</i>
7	Felhalmozási kiadások	E Ft	392 613	415 470	328 482	317 458	80,9%	48 368
8	Épület beruházás, felújítás aránya a felhalmozási kiadásokon belül (4. sor/7. sor)	%	16,7%	23,8%	32,0%	17,2%		17,1%

Forrás: 1. sz. tanúsítvány összesített adatai

A helyi önkormányzatok által fenntartott kő- és bábszínházak működtetéséhez biztosított fenntartói támogatás összege és összetétele

Adatok: E Ft

Ssz.	Megnevezés	2006. év	2007. év	2008. év	2009. év	2009/2006.	2010. év előirányzat
1	Támogatás összesen (2+7)	16 562 990	16 180 157	17 288 578	18 852 735	113,8%	17 645 797
2	Működtetési hozzájárulás központi költségvetésből	9 712 994	9 790 614	10 072 639	11 871 680	122,2%	10 383 272
3	- Működtetési hozzájárulás				9 982 449		
4	- Művészeti kiadásokhoz történő hozzájárulás				1 861 231		
5	- Fenntartói ösztönző részhozzájárulás						5 482 772
6	- Művészeti ösztönző részhozzájárulás						4 900 500
7	Fenntartói támogatás saját forrásból	6 849 996	6 389 543	7 215 939	6 981 055	101,9%	7 262 525

Forrás: 7-8. sz. tanúsítványok összesített adatai

A helyi önkormányzatok által fenntartott kő- és bábszínházak épületével kapcsolatos teljesített beruházási, felújítási kiadások forrásösszetétele és megoszlása

Ssz.	Megnevezés	2006. év	2007. év	2008. év	2009. év	2009/2006.	2010. I. félév
1	Központi költségvetési támogatás (E Ft)	439 097	676 309	951 882	391 617	89,2%	16 613
2	Fenntartói saját forrás (E Ft)	839 118	392 598	2 178 185	570 923	68,0%	139 877
3	Egyéb forrás (E Ft)	383 842	190 406	308 485	408 997	106,6%	348 471
4	Összesen (E Ft)	1 662 057	1 259 313	3 438 552	1 371 537	82,5%	504 961
5	Központi költségvetési támogatás aránya (%)	26,4%	53,7%	27,7%	28,6%	108,1%	3,3%
6	Fenntartói saját forrás aránya (%)	50,5%	31,2%	63,3%	41,6%	82,5%	27,7%
7	Egyéb forrás aránya (%)	23,1%	15,1%	9,0%	29,8%	129,1%	69,0%

Forrás: 6. sz. tanúsítvány összesített adatai

Színházak pályázati támogatása (központi költségvetésből) 2006-2010.

Ssz.	Megnevezés	Mérték-egység	2006. év	2007. év	2008. év	2009. év	2010. év	2009/2006.	2010/2006.
1	Beérkezett pályázat (db)	db	161	144	160	517	16	321,1%	9,9%
2	Támogatott pályázat (db)	db	130	102	123	334	15	256,9%	11,5%
3	Támogatott pályázat aránya (2. sor/1. sor)	%	80,7%	70,8%	76,9%	64,6%	93,8%		
4	Igényelt összeg (M Ft)	M Ft	2 590,6	1 768,4	1 959,3	3 553,3	621,3	137,2%	24,0%
5	Megítélt támogatás (M Ft)	M Ft	943,0	943,0	943,0	2 084,8	330,0	221,1%	35,0%
6	Megítélt támogatás aránya (5. sor/4. sor)	%	36,4%	53,3%	48,1%	58,7%	53,1%		
7	Pályázati keretösszeg (M Ft)	M Ft	943,0	943,0	943,0	2 084,8	2 408,9		

* A 2010. évi pályázati keretösszegeből 2 078,9 M Ft az OKM fejezeti kezelésű előirányzatában szerepel.

Forrás: 3-4. sz. tanúsítványok összesített adatai

**A színházaknak nyújtott társasági adókedvezménnyel igénybe vehető támogatás
2009. évi alakulása**

Ssz.	Színház	A támogatást igénybevevő színházak jegybevétele* (áfa nélkül)	Jegybevétel* 80%-a	Színházak által igénybe vett támogatások összege	Támogatott színház	Benyújtott támogatási ig. kérelem	Kiadott támogatási igazolás
		M Ft	M Ft	M Ft	db	db	db
1	Állami fenntartású színházak	617,4	493,9	137,2	6	14	14
2	Budapest Fővárosi Önkormányzat által fenntartott, illetve támogatott színházak, bábszínházak	1 250,3	1 000,2	502,8	13	48	46
3	Vidéki önkormányzat által fenntartott, illetve támogatott színházak, nemzetiségi, szabadtéri, bábszínházak	785,0	628,0	214,7	23	58	58
4	Budapesti Kerületi Önkormányzat által fenntartott, illetve támogatott színházak	18,9	15,1	11,6	3	4	4
5	VI. kategóriába besorolt, független színházak	3,4	2,8	1,1	2	2	2
Összesen		2 675,0	2 140,0	867,4	47	126	124

* A nyilvántartásba vételtől 2009. december 31-ig tartó időszakra vonatkozóan.

Forrás: 2. sz. tanúsítvány összesített adatai

Saját férőhelyek száma és fajlagos mutatója az állami, kő- és bábszínházaknál

Ssz.	Megnevezés	2006. év	2007. év	2008. év	2009. év	2009/2006. (%-ban)	2010. I. félév
1	Férőhelyek száma (db)						
1.1	Állami színházak	6 204	6 300	4 341	4 333	69,8%	4 393
1.2	Fővárosi színházak	9 083	9 313	9 333	9 336	102,8%	8 786
1.3	Vidéki színházak	15 022	14 719	14 626	16 000	106,5%	16 104
1.4	Bábszínházak	2 539	2 524	2 639	2 689	105,9%	2 561
Férőhelyek mindösszesen (db)		32 848	32 856	30 939	32 358	98,5%	31 844
2	Egy férőhelyre jutó állami támogatás (E Ft)						
2.1	Állami színházak	1 571,2	1 517,4	2 162,0	2 130,0	135,6%	
2.2	Fővárosi színházak	599,6	582,9	593,6	624,5	104,2%	
2.3	Vidéki színházak	659,4	650,5	714,9	729,4	110,6%	
2.4	Bábszínházak	513,2	506,2	520,2	561,5	109,4%	
Egy férőhelyre jutó állami támogatás átlagosan (E Ft)		803,8	786,5	864,7	872,7	108,6%	

Forrás: 12., 16. sz. tanúsítványok összesített adatai

Előadások száma és fajlagos mutatója az állami, kő- és bábszínházaknál

Ssz.	Megnevezés	2006. év	2007. év	2008. év	2009. év	2009/2006. (%-ban)	2010. I. félév
1	Előadások száma (db)						
1.1	Állami színházak	2 475	2 248	2 351	2 069	83,6%	1 382
1.2	Fővárosi színházak	4 903	5 089	5 105	5 150	105,0%	2 831
1.3	Vidéki színházak	5 378	5 190	5 412	5 685	105,7%	3 588
1.4	Bábszínházak	3 194	3 026	3 339	3 407	106,7%	1 840
Előadások mindösszesen (db)		15 950	15 553	16 207	16 311	102,3%	9 641
2	Egy előadásra jutó állami támogatás (E Ft)						
2.1	Állami színházak	3 938,4	4 252,6	3 992,1	4 460,8	113,3%	
2.2	Fővárosi színházak	1 110,8	1 066,8	1 085,2	1 132,2	101,9%	
2.3	Vidéki színházak	1 841,8	1 845,0	1 932,0	2 052,8	111,5%	
2.4	Bábszínházak	407,9	422,2	411,2	443,2	108,6%	
Egy előadásra jutó állami támogatás átlagosan (E Ft)		1 655,3	1 661,5	1 650,8	1 731,4	104,6%	

Forrás: 12., 16. sz. tanúsítványok összesített adatai

Látogatók száma és fajlagos mutatója az állami, kő- és bábszínházaknál

Ssz.	Megnevezés	2006. év	2007. év	2008. év	2009. év	2009/2006. (%-ban)	2010. I. félév
1	Látogatók száma (fő)						
1.1	Állami színházak	832 078	719 065	678 709	682 410	82,0%	432 080
1.2	Fővárosi színházak	1 742 623	1 847 728	1 795 598	1 791 504	102,8%	967 064
1.3	Vidéki színházak	1 535 098	1 517 073	1 563 390	1 651 629	107,6%	959 438
1.4	Bábszínházak	466 696	437 912	470 670	450 494	96,5%	239 030
Látogatók mindösszesen (fő)		4 576 495	4 521 778	4 508 367	4 576 037	100,0%	2 597 612
2	Egy látogatója jutó állami támogatás (E Ft)						
2.1	Állami színházak	11,7	13,3	13,8	13,5	115,4%	
2.2	Fővárosi színházak	3,1	2,9	3,1	3,3	104,1%	
2.3	Vidéki színházak	6,5	6,3	6,7	7,1	109,5%	
2.4	Bábszínházak	2,8	2,9	2,9	3,4	120,0%	
Egy látogatóra jutó állami támogatás átlagosan (E Ft)		5,8	5,7	5,9	6,2	107,0%	

Forrás: 12., 16. sz. tanúsítványok összesített adatai

A fizetőnézők száma és fajlagos mutatója az állami, kő- és bábszínházaknál

Ssz.	Megnevezés	2006. év	2007. év	2008. év	2009. év	2009/2006. (%-ban)	2010. I. félév
1	Fizetőnéző-szám (db)						
1.1	Állami színházak	800 590	693 810	648 930	654 281	81,7%	476 239
1.2	Fővárosi színházak	1 673 409	1 726 911	1 684 465	1 715 326	102,5%	926 998
1.3	Vidéki színházak	1 434 240	1 395 703	1 440 717	1 577 886	110,0%	941 331
1.4	Bábszínházak	407 204	399 888	433 333	401 970	98,7%	220 106
Fizetőnéző-szám mindösszesen (fő)		4 315 443	4 216 312	4 207 445	4 349 463	100,8%	2 564 674
2	Egy fizetőnézőre jutó állami támogatás (E Ft)						
2.1	Állami színházak	12,2	13,8	14,5	14,1	115,9%	
2.2	Fővárosi színházak	3,3	3,1	3,3	3,4	104,4%	
2.3	Vidéki színházak	6,9	6,9	7,3	7,4	107,1%	
2.4	Bábszínházak	3,2	3,2	3,2	3,8	117,4%	
Egy fizetőnézőre jutó állami támogatás átlagosan (E Ft)		6,1	6,1	6,4	6,5	106,1%	

Forrás: 12., 16. sz. tanúsítványok összesített adatai

Létszám és foglalkoztatási adatok az állami, kő- és bábszínházaknál

Adatok: fő, %

Ssz.	Megnevezés	2006. év	2007. év	2008. év	2009. év	2009/2006.	2010. I. félév
1	Közalkalmazotti jogviszonyban/munkaviszonyban foglalkoztatott színházi dolgozók száma (1.1+1.2)	5 651	5 472	5 460	5 491	97,2%	5 208
1.1	Művészeti munkakörben foglalkoztatottak (1.1.1+1.1.2)	2 549	2 459	2 411	2 433	95,4%	2 331
1.1.1	Művész	1 697	1 636	1 627	1 625	95,8%	1 576
1.1.2	Egyéb művészeti munkakörben	852	823	784	808	94,8%	755
1.2	Egyéb munkakörben (szervezet működtetése, épületfenntartás) foglalkoztatottak (1.2.1+1.2.2+1.2.3+1.2.4)	3 102	3 013	3 049	3 058	98,6%	2 877
1.2.1	Kulturális menedzser, szervező	252	249	253	263	104,4%	243
1.2.2	Gazdasági, ügyviteli alkalmazott	421	411	414	412	97,9%	403
1.2.3	Műszaki, fenntartási munkakörök	1 906	1 855	1 861	1 868	98,0%	1 693
1.2.4	Egyéb munkakörök	523	498	521	515	98,5%	538
2	Személyes teljesítéshez kötött megbízási és vállalkozói szerződéssel foglalkoztatottak száma (2.1+2.2)	4 065	3 647	4 058	4 442	109,3%	3 341
2.1	művészeti munkakörben	3 092	2 825	3 177	3 424	110,7%	2 655
2.2	egyéb munkakörben	973	822	881	1 018	104,6%	686
MINDÖSSZESEN (1+2)		9 716	9 119	9 518	9 933	102,2%	8 549
A közalkalmazotti jogviszonyban/munkaviszonyban foglalkoztatottak aránya az összes foglalkoztatáson belül (%)		58,2%	60,0%	57,4%	55,3%	95,0%	60,9%
Az egyéb jogviszonyban foglalkoztatottak aránya az összes foglalkoztatáson belül (%)		41,8%	40,0%	42,6%	44,7%	106,9%	39,1%
A művészeti munkakörben foglalkoztatottak aránya az összes alkalmazotti létszámon belül (%)		58,1%	57,9%	58,7%	59,0%	201,7%	58,3%
Az egyéb munkakörben foglalkoztatottak aránya az összes alkalmazotti létszámon belül (%)		41,9%	42,1%	41,3%	41,0%	198,8%	41,7%

Forrás: 13. sz. tanúsítvány összesített adatai

Gazdálkodási adatok az állami, kő- és bábszínházaknál

Adatok: E Ft

Ssz.	Megnevezés	2006. év	2007. év	2008. év	2009. év	2009/2006. (%)	2010. I. félév
1.	Teljesített bevételek összesen (2+3)	38 909 938	39 002 922	40 258 402	45 141 115	116,0%	22 773 266
2.	Fenntartói támogatás*	26 401 786	25 841 490	26 754 490	28 240 148	107,0%	13 801 074
3.	Saját bevétel (4+7+13+15+16+17+18+19)	12 508 152	13 161 432	13 503 912	16 900 967	135,1%	8 972 192
4.	Jegy és bérletbevétel, áfa nélkül (5+6)	6 445 616	6 839 956	7 145 901	7 260 450	112,6%	3 812 828
5.	ebből jegybevétel	5 306 801	5 683 223	5 868 744	5 970 792	112,5%	3 315 825
6.	ebből bérletek utáni bevétel	1 138 815	1 156 733	1 277 157	1 289 658	113,2%	497 003
7.	Pályázati bevétel (8+9+10+11+12)	572 420	360 476	409 063	549 815	96,1%	250 909
8.	Oktatási és Kulturális Minisztérium pályázatai	30 703	5 292	38 962	129 517	421,8%	101 460
9.	Nemzeti Kulturális Alap pályázatai	402 369	257 036	226 117	330 984	82,3%	75 881
10.	Színházi Alap pályázatai	14 000	5 000	1 239	0	0,0%	0
11.	Európai Unió pályázatok	3 110	15 095	47 471	31 445	1011,1%	19 521
12.	Egyéb pályázatok	122 238	78 053	95 274	57 869	47,3%	54 047
13.	Mecenatúra, szponzori bevétel (reklám nélkül)	207 755	126 658	145 039	146 399	70,5%	84 933
14.	ebből többségi állami tulajdonban lévő társaságtól származó	44 000	48 125	45 000	48 500	110,2%	0
15.	Vagyonhasznosítás (értékesítés, bérbe adás) bevétele	577 057	636 318	695 077	651 301	112,9%	298 036
16.	Alapítványtól átvett forrás	15 128	14 123	27 000	17 912	118,4%	14 525
17.	Áfa bevételek	2 257 410	2 600 663	2 659 014	3 875 287	171,7%	2 427 150
18.	Egyéb bevétel	2 432 766	2 583 238	2 422 818	3 566 947	146,6%	1 792 476
19.	Társasági adókedvezménnyel igénybe vehető támogatás				832 856		291 335
20.	Teljesített kiadások összesen (32+33+34)	39 501 757	39 140 353	40 940 965	44 666 033	113,1%	22 910 468
21.	Személyi juttatások	14 149 213	15 560 711	16 061 373	16 196 376	114,5%	8 214 264
22.	Munkaadókat terhelő járulékok	4 296 240	4 298 707	4 452 495	4 143 531	96,4%	1 978 967
23.	Személyi jellegű kiadások összesen (21+22)	18 445 453	19 859 418	20 513 868	20 339 907	110,3%	10 193 231
26.	Dologi kiadások és egyéb folyó kiadások, áfa nélkül	16 136 517	14 635 621	15 321 869	17 603 903	109,1%	9 282 098
27.	ebből a művészeti munkakörök ellátóira kifizetett személyes teljesítéshez kötött dologi kiadások között elszámolt megbízási és vállalkozási díjak	5 502 637	4 534 279	4 800 153	5 084 986	92,4%	3 018 357
28.	ebből az épület-fenntartási munkakörök ellátóira kifizetett személyes teljesítéshez kötött dologi kiadások között elszámolt megbízási és vállalkozási díjak	2 199 597	1 754 377	1 764 710	2 158 407	98,1%	631 476
29.	ebből alapítványnak nyújtott támogatás	2 861	1 970	2 261	90	3,1%	23 145
30.	Áfa kiadás	2 389 133	2 391 901	2 544 290	3 486 011	145,9%	2 058 843
31.	Egyéb kiadások	1 132 887	1 201 690	1 099 013	1 309 761	115,6%	508 685
32.	Működési kiadások összesen (23+26+30+31)	38 103 990	38 088 630	39 479 040	42 739 582	112,2%	22 042 857
33.	Felhalmozási kiadások	1 192 100	880 095	1 229 456	1 535 475	128,8%	727 424
34.	Áfa kiadás	205 667	171 628	232 469	390 976	190,1%	140 187

* Fenntartói és központi költségvetési támogatás

Forrás: 16. sz. tanúsítvány összesített adatai

A fenntartói támogatás és saját bevétel alakulása intézményenként

Adatok: E Ft

Ssz.	Megnevezés	2006. év			2009. év			2010. I. félév		
		Fenntartói támogatás	Saját bevétel	Összesen	Fenntartói támogatás	Saját bevétel	Összesen	Fenntartói támogatás	Saját bevétel	Összesen
Állami színházak összesen		9 747 656	3 218 162	12 965 818	9 229 292	4 105 744	13 335 036	4 247 310	1 959 752	6 207 062
1	Budapesti Kamaraszínház Nonprofit Kft.	456 000	102 265	558 265	439 400	244 091	683 491	195 505	92 117	287 622
2	Játékszín Teréz körúti Színház Nonprofit Kft.	187 801	104 604	292 405	154 700	103 696	258 396	107 950	66 501	174 451
3	Magyar Állami Operaház	5 840 190	1 492 842	7 333 032	5 751 501	2 088 325	7 839 826	2 622 086	1 058 932	3 681 018
4	Nemzeti Színház Zrt.	1 860 000	845 215	2 705 215	1 700 000	1 019 588	2 719 588	793 105	502 907	1 296 012
5	Nemzeti Táncszínház Nonprofit Kft.	590 423	388 523	978 946	489 681	365 358	855 039	144 544	108 212	252 756
6	Pesti Magyar Színház	813 242	284 713	1 097 955	694 010	284 686	978 696	384 120	131 083	515 203
Kő- és bábszínházak összesen		16 654 130	9 289 990	25 944 120	19 010 856	12 795 223	31 806 079	10 214 064	7 015 440	17 229 504
Fővárosi kőszínházak összesen		5 446 024	5 443 358	10 889 382	5 830 657	7 289 797	13 120 454	3 587 558	4 041 840	7 629 398
1	Bárka Józsefvárosi Színházi és Kulturális Nonprofit Kft.	260 400	144 808	405 208	297 100	200 215	497 315	135 328	33 686	169 014
2	Budapesti Operettszínház	1 060 345	1 615 533	2 675 878	1 055 885	1 926 971	2 982 856	543 335	1 097 332	1 640 667
3	Centrál Színház Színházművészeti Nonprofit Kft.	174 512	185 959	360 471	211 714	285 629	497 343	0	0	0
4	Ferencvárosi Művelődési Központ - Pincészház	0	0	0	114 300	26 707	141 007	62 431	27 569	90 000
5	József Attila Színház Nonprofit Kft.	375 002	318 973	693 975	375 789	379 981	755 770	191 611	233 101	424 712
6	Katona József Színház	489 731	348 087	837 818	559 347	479 688	1 039 035	294 093	258 426	552 519
7	Kolibri Gyermekek- és Ifjúsági Színház	276 900	74 323	351 223	295 406	109 425	404 831	185 099	48 458	233 557
8	Komédiium Színházi és Kulturális Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft.	31 800	28 250	60 050	31 000	69 056	100 056	11 214	33 071	44 285
9	Madách Színház Nonprofit Kft.	664 176	1 242 794	1 906 970	738 998	1 510 638	2 249 636	227 664	900 084	1 127 748
10	Mikroszkóp Színpad Nonprofit Kft.	122 836	72 367	195 203	120 010	119 194	239 204	744 705	27 782	772 487
11	Radnóti Miklós Színház	298 443	128 138	426 581	338 128	203 037	541 165	178 015	149 378	327 393
12	Thália Színház Nonprofit Kft.	243 859	273 155	517 014	206 790	427 758	634 548	94 975	207 080	302 055
13	Trafó Kortárs Művészetek Háza Nonprofit Kft.	248 984	123 418	372 402	253 866	147 935	401 801	242 700	96 001	338 701
14	Új Színház Nonprofit Kft.	393 224	95 513	488 737	392 879	201 852	594 731	222 806	84 543	307 349
15	Vígszínház	805 812	792 040	1 597 852	839 445	1 201 711	2 041 156	453 582	845 329	1 298 911
Vidéki kőszínházak összesen		9 905 117	3 439 256	13 344 373	11 670 356	4 983 899	16 654 255	5 908 286	2 707 219	8 615 505
1	Bartók Kamaraszínház és Művészetek Háza	214 929	57 478	272 407	240 285	84 668	324 953	109 535	47 850	157 385
2	Békés Megyei Jókai Színház	298 798	127 255	426 053	715 622	513 196	1 228 818	282 179	161 665	443 844
3	Budaörsi Játékszín	140 698	79 082	219 780	166 888	96 950	263 838	95 806	35 908	131 714
4	Csiky Gergely Színház Közhasznú Nonprofit Kft.	553 923	194 687	748 610	775 139	192 375	967 514	465 750	85 716	551 466

5	Csokonai Színház	918 133	183 514	1 101 647	1 006 212	304 533	1 310 745	479 905	192 829	672 734
6	Gárdonyi Géza Színház	390 544	215 560	606 104	532 632	183 948	716 580	204 180	113 698	317 878
7	Győri Balett	272 462	87 003	359 465	266 666	106 757	373 423	127 832	52 539	180 371
8	Győri Nemzeti Színház	1 090 336	362 154	1 452 490	993 531	542 584	1 536 115	547 389	488 449	1 035 838
9	Hevesi Sándor Színház	390 469	202 288	592 757	430 555	206 628	637 183	231 034	148 096	379 130
10	Jászai Mari Színház, Népház (Tatabánya)	197 714	94 863	292 577	358 573	226 121	584 694	171 814	114 250	286 064
11	Katona József Színház (Kecskemét)	436 713	114 065	550 778	387 271	243 359	630 630	209 628	142 822	352 450
12	Magyarországi Német Színház	111 950	8 278	120 228	128 024	23 562	151 586	39 911	5 099	45 010
13	Miskolci Nemzeti Színház	780 674	277 173	1 057 847	905 993	272 262	1 178 255	601 125	117 305	718 430
14	Móricz Zsigmond Színház	389 100	228 281	617 381	474 503	332 967	807 470	178 159	97 945	276 104
15	Pannon Várszínház	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Pécsi Harmadik Színház Nonprofit Kft.	50 000	37 040	87 040	60 000	56 970	116 970	30 500	36 019	66 519
17	Pécsi Nemzeti Színház	732 213	212 374	944 587	762 829	264 041	1 026 870	343 141	91 389	434 530
18	Pro Kultúra Sopron Nonprofit kft.	214 929	57 478	272 407	240 285	84 668	324 953	202 950	74 477	277 427
19	Szegedi Nemzeti Színház	1 089 682	334 426	1 424 108	1 006 522	329 933	1 336 455	500 070	134 364	634 434
20	Szigligeti Színház	596 940	233 089	830 029	641 484	400 135	1 041 619	354 405	169 346	523 751
21	Veszprémi Petőfi Színház	382 464	104 428	486 892	464 437	164 160	628 597	203 894	135 331	339 225
22	Vörösmarty Színház	652 446	228 740	881 186	625 751	250 515	876 266	314 180	175 549	489 729
23	Weöres Sándor Színház Nonprofit Kft.	0	0	0	487 154	103 567	590 721	214 899	86 573	301 472
Bábszínházak összesen		1 302 989	407 376	1 710 365	1 509 843	521 527	2 031 370	718 220	266 381	984 601
1	Békés Megyei Napsugár Bábszínház	39 272	11 200	50 472	51 064	15 503	66 567	12 819	6 453	19 272
2	Bóbita Bábszínház	48 956	23 778	72 734	64 821	24 447	89 268	17 535	13 356	30 891
3	Budapest Bábszínház	559 694	139 053	698 747	579 464	196 444	775 908	343 120	88 405	431 525
4	Ciróka Bábszínház	90 543	20 234	110 777	90 980	37 559	128 539	19 377	27 602	46 979
5	Griff Bábszínház	89 847	32 462	122 309	98 835	24 837	123 672	40 080	19 237	59 317
6	Harlekin Bábszínház	67 326	26 660	93 986	78 175	28 833	107 008	38 232	17 634	55 866
7	Kabóca Bábszínház és Gyermek Közművelődési Intézmény	56 280	21 154	77 434	75 950	24 558	100 508	21 031	10 007	31 038
8	Kövér Béla Bábszínház	48 759	12 367	61 126	53 820	15 290	69 110	17 874	18 243	36 117
9	Mesebólt Bábszínház	65 133	23 177	88 310	73 676	34 895	108 571	27 674	11 106	38 780
10	Miskolci Csodamalom Bábszínház	61 523	21 752	83 275	85 276	25 645	110 921	41 285	13 783	55 068
11	Vaskakas Bábszínház	68 353	27 526	95 879	125 436	38 311	163 747	59 026	21 926	80 952
12	Vojtina Bábszínház	107 303	48 013	155 316	132 346	55 205	187 551	80 167	18 629	98 796
MINDÖSSZESEN		26 401 786	12 508 152	38 909 938	28 240 148	16 900 967	45 141 115	14 461 374	8 975 192	23 436 566
Kőszínházak összesen (Bábszínház nélkül)		15 351 141	8 882 614	24 233 755	17 501 013	12 273 696	29 774 709	9 495 844	6 749 059	16 244 903

Forrás: 16. sz. tanúsítvány összesített adatai

A színházak kiadásai intézményenként

adatok: E Ft-ban

Ssz.	Megnevezés	2006. év				2009. év				2010. I. félév			
		Személyi jellegű	Dologi és egyéb	Felhalmozási	Összesen	Személyi jellegű	Dologi és egyéb	Felhalmozási	Összesen	Személyi jellegű	Dologi és egyéb	Felhalmozási	Összesen
		kiadások				kiadások				kiadások			
Állami színházak összesen		7 327 587	5 558 635	429 351	13 315 573	6 972 775	6 090 282	400 651	13 463 708	3 563 361	3 196 398	52 084	6 811 843
1	Budapesti Kamaraszínház Nonprofit Kft.	194 763	367 242	3 720	565 725	274 183	375 335	14 575	664 093	112 632	196 017	0	308 649
2	Játékszín Teréz körúti Színház Nonprofit Kft.	130 049	183 920	8 872	322 841	131 352	157 405	471	289 228	62 079	96 060	106	158 245
3	Magyar Állami Operaház	5 384 225	1 674 721	153 310	7 212 256	4 793 667	2 476 792	248 709	7 519 168	2 485 172	1 394 387	15 213	3 894 772
4	Nemzeti Színház Zrt.	770 699	2 235 745	222 356	3 228 800	1 024 634	1 702 413	126 059	2 853 106	538 864	1 028 032	31 687	1 598 583
5	Nemzeti Táncszínház Nonprofit Kft.	201 668	749 782	23 248	974 698	214 208	891 229	10 239	1 115 676	82 063	234 220	289	316 572
6	Pesti Magyar Színház	646 183	347 225	17 845	1 011 253	534 731	487 108	598	1 022 437	282 551	247 682	4 789	535 022
Kő- és bábszínházak összesen		11 117 866	14 099 902	968 416	26 186 184	13 367 132	16 309 393	1 525 800	31 202 325	6 629 870	8 653 228	815 527	16 098 625
Fővárosi kőszínházak összesen		4 120 481	6 518 121	513 291	11 151 893	5 236 793	7 085 058	726 688	13 048 539	2 429 852	3 600 650	361 438	6 391 940
1	Bárka Józsefvárosi Színházi és Kulturális Nonprofit Kft.	41 123	253 467	57 818	352 408	127 947	316 516	52 884	497 347	54 959	151 151	205	206 315
2	Budapesti Operettszínház	1 016 043	1 723 645	70 963	2 810 651	1 068 848	1 863 170	51 890	2 983 908	526 757	1 023 045	11 028	1 560 830
3	Centrál Színház Színházművészeti Nonprofit Kft.	61 592	276 322	0	337 914	151 394	337 654	0	489 048	0	0	0	0
4	Ferencvárosi Művelődési Központ - Pincészház	0	0	0	0	45 683	95 093	3 259	144 035	23 592	64 804	1 125	89 521
5	József Attila Színház Nonprofit Kft.	221 408	483 450	4 133	708 991	331 810	400 896	8 419	741 125	191 162	228 947	2 238	422 347
6	Katona József Színház	280 011	501 214	46 577	827 802	368 832	575 523	61 298	1 005 653	170 367	242 269	23 441	436 077
7	Kolibri Gyermek- és Ifjúsági Színház	196 345	126 082	17 650	340 077	238 561	129 527	9 092	377 180	125 458	87 551	2 373	215 382
8	Komédiium Színházi és Kulturális Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft.	16 737	44 552	365	61 654	18 551	92 935	311	111 797	9 124	22 058	0	31 182
9	Madách Színház Nonprofit Kft.	690 037	1 211 738	239 310	2 141 085	787 319	1 400 023	239 539	2 426 881	272 819	593 678	145 473	1 011 970
10	Mikroszkóp Színpad Nonprofit Kft.	98 634	89 013	1 622	189 269	134 462	91 505	307	226 274	58 580	56 991	4 199	119 770
11	Radnóti Miklós Színház	205 878	210 422	23 426	439 726	272 162	189 912	40 895	502 969	141 598	108 622	7 727	257 947
12	Thália Színház Nonprofit Kft.	142 720	385 050	15 996	543 766	253 639	384 671	116 218	754 528	122 825	221 718	58 632	403 175
13	Trafó Kortárs Művészetek Háza Nonprofit Kft.	97 580	284 277	8 483	390 340	119 935	267 114	4 231	391 280	53 667	158 837	816	213 320
14	Új Színház Nonprofit Kft.	289 686	185 796	0	475 482	368 645	163 534	0	532 179	164 486	115 470	0	279 956
15	Vígyszínház	762 687	743 093	26 948	1 532 728	949 005	776 985	138 345	1 864 335	514 458	525 509	104 181	1 144 148
Vidéki kőszínházak összesen		6 001 735	6 949 263	404 175	13 355 173	7 107 438	8 442 734	693 579	16 243 751	3 680 834	4 646 974	435 293	8 763 101
1	Bartók Kamaraszínház és Művészetek Háza	85 261	167 659	23 539	276 459	102 403	203 010	20 925	326 338	48 042	103 269	180	151 491
2	Békés Megyei Jókai Színház	183 122	242 479	709	426 310	328 838	750 590	58 866	1 138 294	164 620	267 729	61 307	493 656
3	Budaörsi Játékszín	61 870	157 085	0	218 955	88 340	164 807	5 178	258 325	38 585	94 735	0	133 320
4	Csiky Gergely Színház Közhasznú Nonprofit Kft.	426 773	275 558	46 356	748 687	574 176	355 899	35 678	965 753	278 915	221 054	13 554	513 523
5	Csokonai Színház	589 886	489 183	10 788	1 089 857	635 686	605 036	45 207	1 285 929	324 080	320 834	4 490	649 404
6	Gárdonyi Géza Színház	280 900	319 301	2 275	602 476	325 123	371 526	14 726	711 375	168 882	145 215	2 560	316 657
7	Győri Balett	226 835	94 990	37 570	359 395	221 743	135 324	12 665	369 732	111 336	65 879	1 296	178 511

8	Győri Nemzeti Színház	669 131	708 141	74 212	1 451 484	688 345	724 481	113 754	1 526 580	426 096	525 593	88 044	1 039 733
9	Hevesi Sándor Színház	309 987	268 079	1 162	579 228	345 495	248 431	11 014	604 940	185 940	180 961	6 698	373 599
10	Jászai Mari Színház, Népház (Tatabánya)	82 829	205 179	27 082	315 090	148 425	368 612	69 873	586 910	90 420	194 494	0	284 914
11	Katona József Színház (Kecskemét)	213 057	343 844	3 992	560 893	227 559	367 631	40 060	635 250	110 384	271 528	44 137	426 049
12	Magyarországi Német Színház	76 480	43 620	1 572	121 672	81 621	54 146	3 650	139 417	49 886	20 834	624	71 344
13	Miskolci Nemzeti Színház	640 100	409 140	8 011	1 057 251	652 537	508 338	44 017	1 204 892	331 021	328 292	8 574	667 887
14	Móricz Zsigmond Színház	179 662	421 887	9 846	611 395	241 727	511 747	14 933	768 407	130 443	170 268	10 100	310 811
15	Pannon Várszínház	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Pécsi Harmadik Színház Nonprofit Kft.	28 174	47 712	1 058	76 944	32 873	77 000	505	110 378	17 183	34 956	3 047	55 186
17	Pécsi Nemzeti Színház	568 727	365 102	8 148	941 977	551 516	400 217	20 081	971 814	276 587	223 265	6 796	506 648
18	Pro Kultúra Sopron Nonprofit kft.	85 261	167 659	23 539	276 459	102 403	203 010	20 925	326 338	33 586	188 792	7 061	229 439
19	Szegedi Nemzeti Színház	590 835	761 104	64 148	1 416 087	512 196	818 851	772	1 331 819	247 543	413 728	2 839	664 110
20	Szigligeti Színház	78 309	733 641	16 665	828 615	245 563	636 769	34 017	916 349	125 248	371 083	95 755	592 086
21	Veszprémi Petőfi Színház	261 568	215 521	26 126	503 215	321 442	268 904	27 180	617 526	152 940	131 300	26 546	310 786
22	Vörösmarty Színház	362 968	512 379	17 377	892 724	377 452	491 642	5 571	874 665	214 504	253 161	16 511	484 176
23	Weöres Sándor Színház Nonprofit Kft.	0	0	0	0	301 975	176 763	93 982	572 720	154 593	120 004	35 174	309 771
Bábszínházak összesen		995 650	632 518	50 950	1 679 118	1 022 901	781 601	105 533	1 910 035	519 184	405 604	18 796	943 584
1	Békés Megyei Napsugár Bábszínház	21 800	28 265	4 227	54 292	30 935	35 827	7 194	73 956	14 853	6 497	225	21 575
2	Bóbita Bábszínház	42 947	26 753	960	70 660	46 451	27 658	13 653	87 762	23 283	15 708	1 135	40 126
3	Budapest Bábszínház	417 724	230 718	12 354	660 796	413 098	232 640	49 228	694 966	205 978	120 839	8 134	334 951
4	Ciróka Bábszínház	75 053	50 012	2 382	127 447	73 227	53 311	2 278	128 816	33 639	46 580	501	80 720
5	Griff Bábszínház	74 272	44 499	1 894	120 665	54 538	57 751	278	112 567	30 815	30 582	0	61 397
6	Harlekin Bábszínház	48 169	32 315	10 288	90 772	55 796	38 203	11 772	105 771	30 664	17 888	0	48 552
7	Kabóca Bábszínház és Gyermek Közművelődési Intézmény	41 816	33 319	1 574	76 709	46 797	40 491	1 083	88 371	24 101	18 015	0	42 116
8	Kövér Béla Bábszínház	34 990	18 915	7 178	61 083	41 802	25 197	1 967	68 966	20 432	13 746	1 737	35 915
9	Mesebólt Bábszínház	50 421	33 651	4 331	88 403	54 469	40 108	539	95 116	25 845	23 361	86	49 292
10	Miskolci Csodamalom Bábszínház	57 439	20 388	4 567	82 394	67 531	32 705	6 143	106 379	34 738	12 572	2 477	49 787
11	Vaskakas Bábszínház	65 326	29 201	1 195	95 722	66 072	92 949	3 179	162 200	36 493	44 918	262	81 673
12	Vojtina Bábszínház	65 693	84 482	0	150 175	72 185	104 761	8 219	185 165	38 343	54 898	4 239	97 480
MINDÖSSZESEN		18 445 453	19 658 537	1 397 767	39 501 757	20 339 907	22 399 675	1 926 451	44 666 033	10 193 231	11 849 626	867 611	22 910 468
Köszínházak összesen (Bábszínház nélkül)		10 122 216	13 467 384	917 466	24 507 066	12 344 231	15 527 792	1 420 267	29 292 290	6 110 686	8 247 624	796 731	15 155 041

Forrás: 16. sz. tanúsítvány összesített adatai

A produkciók száma az állami, kő- és bábszínházaknál

Adatok: db

Ssz.	Megnevezés	2006. év	2007. év	2008. év	2009. év	2010. I. félév
1.	Az évben játszott összes produkciók száma saját játszóhelyen (2+5)	1 295	1 260	1 246	1 393	1 004
2.	Az összesből nagyszínpadi produkciók száma (3+4)	869	845	856	966	684
3.	ebből új bemutatók száma	334	323	325	387	188
4.	ebből a korábbi években bemutatott, repertoáron lévő produkciók száma	535	522	531	579	496
5.	Az összesből a színház más játszóhelyein előadott produkciók száma (6+7)	426	415	390	427	320
6.	ebből új bemutatók száma	139	121	148	168	77
7.	ebből már repertoáron lévő produkciók száma	287	294	242	259	243
8.	Az évben saját játszóhelyen játszott összes produkció előadásszáma (9+12)	13 244	8 446	13 232	13 749	8 175
9.	Az összesből nagyszínpadi produkciók előadásszáma (10+11)	9 125	4 568	9 119	9 433	5 720
10.	ebből új bemutatók előadásszáma	3 995	4 049	3 984	4 469	2 195
11.	ebből a korábbi években bemutatott, repertoáron lévő produkciók előadásszáma	5 130	519	5 135	4 964	3 525
12.	Az összesből a színház más játszóhelyein előadott produkciók előadásszáma (13+14)	4 119	3 878	4 113	4 316	2 455
13.	ebből új bemutatók előadásszáma	1 504	1 309	1 533	1 833	743
14.	ebből a korábbi években bemutatott, repertoáron lévő produkciók előadásszáma	2 615	2 569	2 580	2 483	1 712
15.	Adott évben repertoáron lévő összes produkció előadásszáma a premier óta összesen (16+17)	37 342	39 505	41 604	43 414	38 964
16.	ebből nagyszínpadi produkciók előadásszáma a premier óta összesen	27 260	29 544	31 073	31 983	28 818
17.	ebből a színház más játszóhelyein előadott produkciók előadásszáma a premier óta összesen	10 082	9 961	10 531	11 431	10 146

Forrás: 19. sz. tanúsítvány összesített adatai

Az ellenőrzésbe vont független színházi műhelyek pénzügyi adatai

Adatok: E Ft, %

Ssz.	Megnevezés	2006. év	2007. év	2008. év	2009. év	2009/2006.	2010. I. félév
1	Az OKM-től igényelt pályázati támogatás összege (Eft)	367 886	367 791	433 581	550 187	149,6%	654 676
2	Az OKM-től elnyert pályázati támogatás összege (Eft)	150 650	182 500	212 400	377 500	250,6%	0
3	Az OKM-től elnyert pályázati támogatások az igényelt összeg %-ában	41,0%	49,6%	49,0%	68,6%	167,3%	0
4	Egyéb állami támogatás összege (Eft)	148 987	89 181	115 734	95 921	64,4%	64 680
5	Állami támogatás összesen (Eft)	299 637	271 681	328 134	473 421	158,0%	63 680
6	A szervezet összes saját bevétele (Eft)	202 932	225 825	242 308	264 163	130,2%	107 567
7	A szervezet összes bevétele (E Ft)	502 569	497 506	570 442	737 584	146,8%	171 247
8	A szervezet összes kiadása (Eft)	478 960	470 106	539 985	643 023	134,3%	296 148

Az ellenőrzésbe vont nemzetiségi színházak pénzügyi adatai

Adatok: E Ft, %

Ssz.	Megnevezés	2006. év	2007. év	2008. év	2009. év	2009/2006.	2010. I. félév
1	Az OKM-től igényelt pályázati támogatás összege (E Ft)	166 700	165 000	167 000	181 190	108,7%	113 367
2	Az OKM-től elnyert pályázati támogatás összege (E Ft)	103 500	101 500	101 000	124 433	120,2%	99 367
3	Az OKM-től elnyert pályázati támogatások az igényelt összeg %-ában	62,1%	61,5%	60,5%	68,7%	110,6%	87,70%
4	Egyéb állami támogatás összege (E Ft)	13 614	7 825	5 573	25 626	188,2%	32 000
5	Fenntartói támogatás (E Ft)	58 158	44 959	52 839	58 588	100,7%	43 211
6	Állami támogatás összesen (E Ft)	175 272	154 284	159 412	208 647	119,0%	174 578
7	A szervezet összes saját bevétele (E Ft)	39 941	65 699	52 388	54 523	136,5%	17 573
8	A szervezet összes bevétele (E Ft)	215 213	219 983	211 800	263 170	122,3%	0
9	A szervezet összes kiadása (E Ft)	216 253	212 714	214 816	254 548	117,7%	89 644

Forrás: 21-22. sz. tanúsítványok összesített adatai

19. sz. táblázat

Az ellenőrzésbe vont szabadtéri színházak pénzügyi adatai

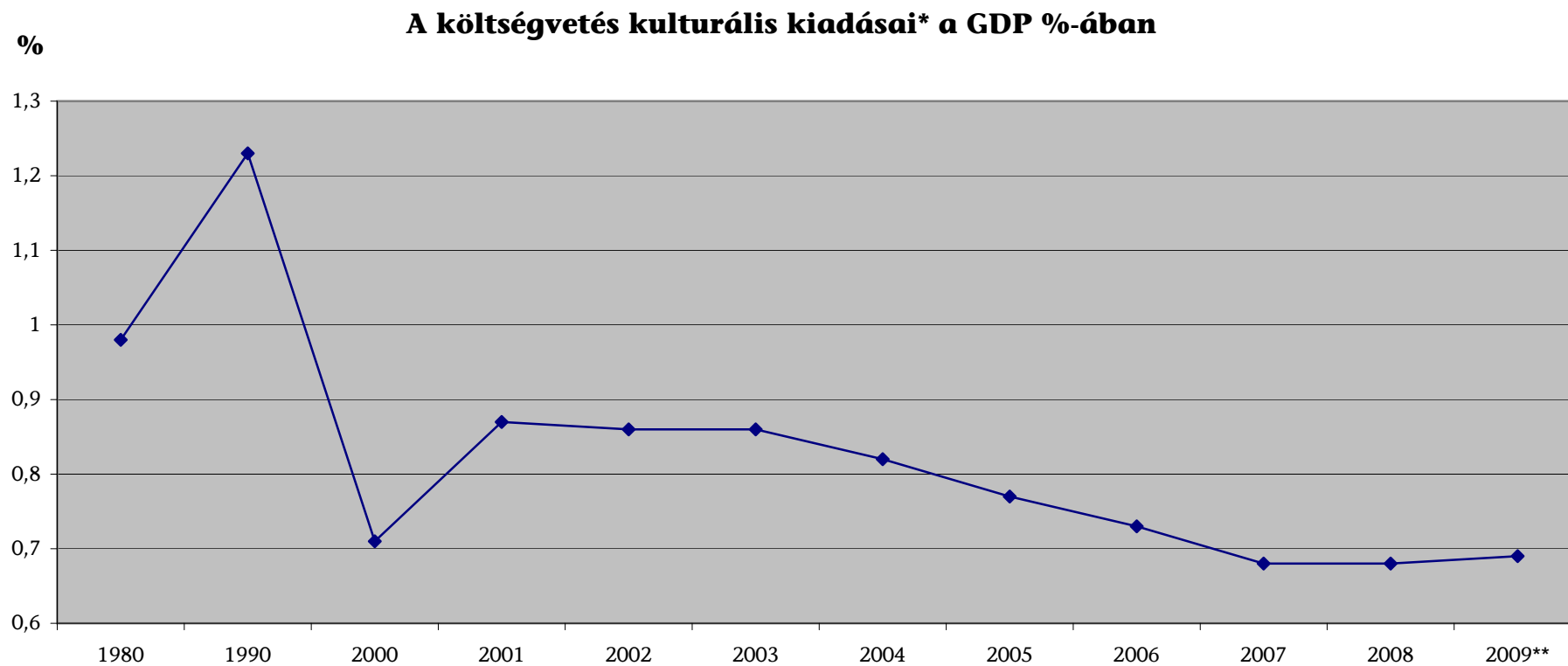
Adatok: E Ft, %

Ssz.	Megnevezés	2006. év	2007. év	2008. év	2009. év	2009/2006.	2010. I. félév
1	Az OKM-től igényelt pályázati támogatás összege (E Ft)	325 000	324 700	327 204	395 396	121,7%	335 000
2	Az OKM-től elnyert pályázati támogatás összege (E Ft)	242 000	238 000	248 500	329 100	136,0%	204 000
3	Az OKM-től elnyert pályázati támogatások az igényelt összeg %-ában	74,5%	73,3%	75,9%	83,2%	111,7%	60,90%
4	Egyéb állami támogatás összege (E Ft)	178 642	172 468	164 563	263 464	147,5%	161 729
5	Fenntartói támogatás (E Ft)	358 669	342 352	363 179	364 560	101,6%	158 165
6	Állami támogatás összesen (E Ft)	779 311	752 820	776 242	957 124	122,8%	523 894
7	A szervezet összes saját bevétele (E Ft)	548 608	819 912	964 485	885 993	161,5%	245 978
8	A szervezet összes bevétele (E Ft)	1 327 919	1 572 732	1 740 727	1 843 117	138,8%	0
9	A szervezet összes kiadása (E Ft)	1 312 569	1 517 923	1 739 755	1 882 796	143,4%	346 784

Forrás: 22. sz. tanúsítvány összesített adatai

DIAGRAMOK JEGYZÉKE

1. sz. diagram: Az Előadó-művészeti Iroda által 2010. évben nyilvántartott színházak száma (db) (Bevezetés)
2. sz. diagram: A színházi támogatás alakulása (Bevezetés)
3. sz. diagram: A költségvetés kulturális kiadásai a GDP %-ában, nemzetközi összehasonlításban (2007) (Bevezetés)
4. sz. diagram: Az egy férőhelyre jutó támogatás összege 2009-ben (Összegző megállapítások, következtetések, javaslatok)
5. sz. diagram: Az önkormányzati fenntartású kő- és bábszínházak jellemző adatai 2006-2008 között (2006=100%) (Összegző megállapítások, következtetések, javaslatok)
6. sz. diagram: Regionális adatok 2009-ben (Összegző megállapítások, következtetések, javaslatok)
7. sz. diagram: A fizető nézőszám megoszlása a színházcsoportok között (Összegző megállapítások, következtetések, javaslatok)
8. sz. diagram: A színházcsoportok bevételeinek megoszlása 2009-ben (Összegző megállapítások, következtetések, javaslatok)
9. sz. diagram: Az állami és az önkormányzati fenntartású kő- és bábszínházak jellemző adatai 2006-2009 között, 2006-hoz viszonyítva (Összegző megállapítások, következtetések, javaslatok)
10. sz. diagram: A fizetőnézők száma és fajlagos mutatója az állami, kő- és bábszínházaknál (2009/2006) (Részletes megállapítások)
11. sz. diagram: Az előadások száma és fajlagos mutatója az állami, kő- és bábszínházaknál (2009/2006) (Részletes megállapítások)
12. sz. diagram: A költségvetés kulturális kiadásai a GDP %-ában
13. sz. diagram: Az állami és fenntartói támogatás alakulása 2006-2009 között
14. sz. diagram: A jegy- és bérletbevétel alakulása 2006-2009 között
15. sz. diagram: A fizetőnéző-szám alakulása 2006-2009 között

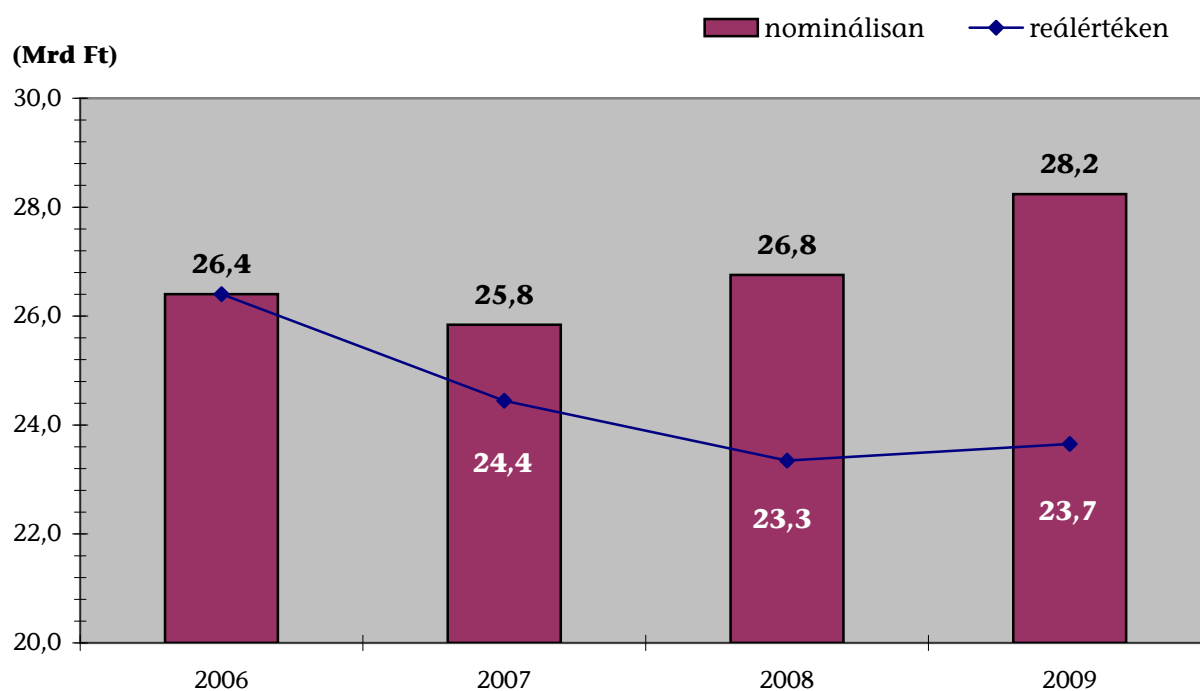

*A költségvetési szervek kulturális szakfeladatokon elszámolt kiadásai

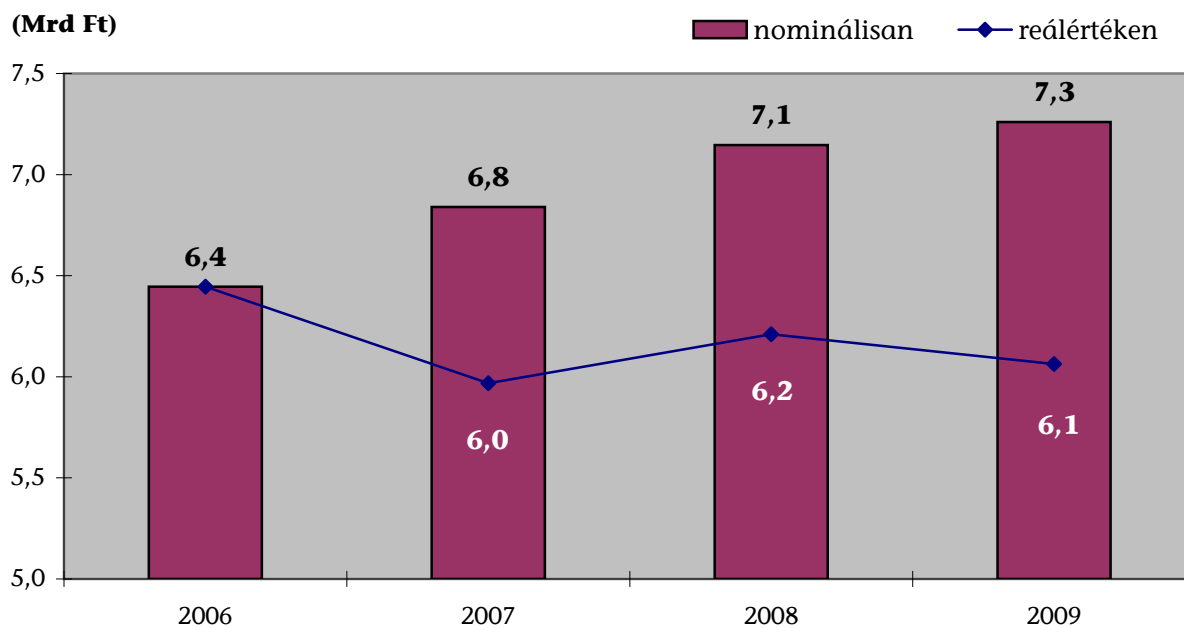
** A KSH és a NEFMI előzetes adatai alapján

Forrás: KSH, OKM, NEFMI

Az állami és fenntartói támogatás alakulása 2006-2009 között

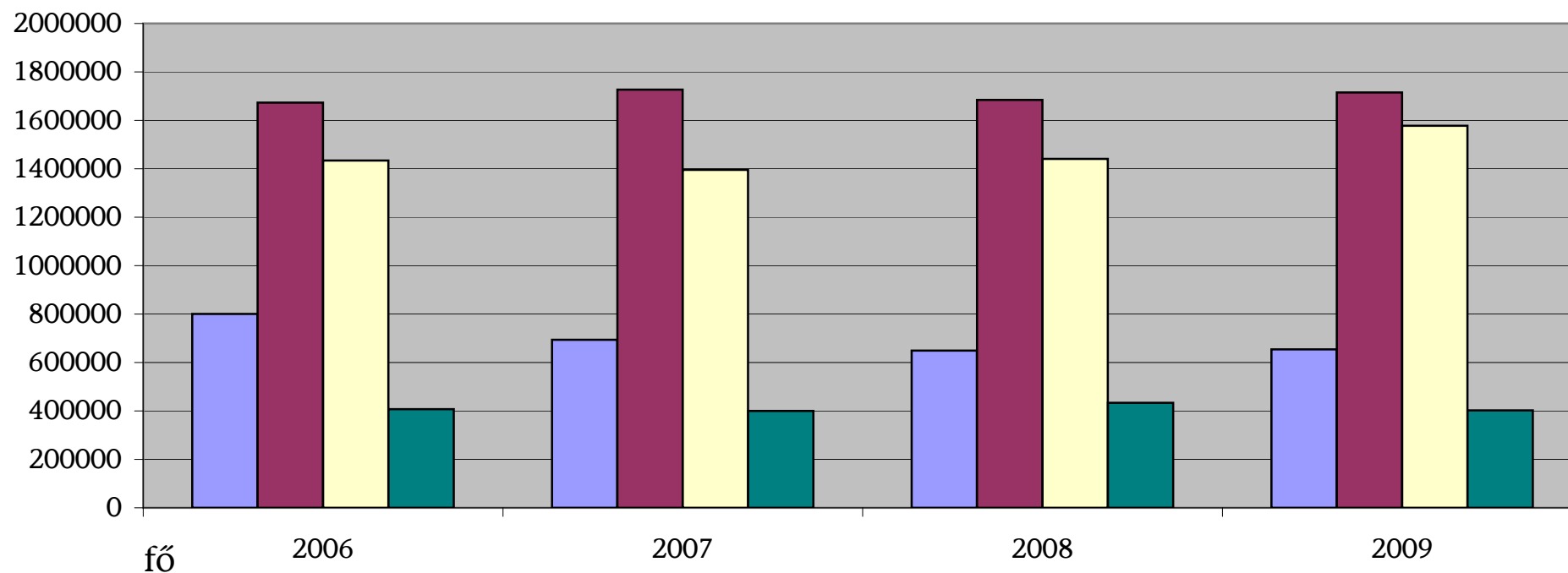
A jegy- és bérletbevétel alakulása 2006-2009 között

Forrás: 16. sz. tanúsítvány összesített adatai

A fizetőnéző-szám alakulása 2006-2009 között

■ Állami színházak ■ Fővárosi színházak ■ Vidéki színházak ■ Bábszínházak

Forrás: 11. sz. táblázat

**Kérdések, kritériumok, adatforrások
a színházak állami támogatásának és gazdálkodásának ellenőrzéséhez**

Fő kérdés: A színházak állami támogatásának rendszere, valamint a színházak gazdálkodása biztosította-e a kulturális ágazati célok megvalósulását, a közpénzek felhasználásának eredményességét, gazdaságosságát, hatékonyságát?

Kérdések	Kritériumok	Adatforrások
1.	A színházak állami támogatásának rendszere és ágazati szabályozása biztosította-e a közpénzfelhasználás eredményességét, hatékonyságát, megfelelő feltételeket teremtett-e a színházak működéséhez?	
1.1.	A színházak költségvetési támogatásának rendszere meghatározott kulturális ágazati célok alapján, egyértelmű és kiszámítható támogatási elvek szerint működött-e?	
1.1.1.	<p>Kormányprogramokban, illetve kulturális stratégiában meghatároztak-e a színházi ágazatot érintő feladatokat, célokat?</p> <p>A célok megvalósításához kidolgoztak-e cselekvési terveket?</p> <p>Meghatározták-e a színházak állami támogatásával elérendő célokat, támogatási/finanszírozási elveket?</p> <p>A színházak állami támogatási rendszerét a kulturális ágazati célokkal összhangban, teljesítménykövetelményeket támasztva, a színházfenntartás és a művészeti tevékenység költségigényének figyelembevételével alakították-e ki az ellenőrzött időszakban?</p> <p>Meghatározták és összehangolták-e a többszatornás támogatási rendszer különböző elemeinek (központi költségvetési támogatás, fenntartói támogatás, pályázati támogatás) célját, szerepét?</p> <p>Kialakították-e a központi színház-támogatási keret helyi önkormányzatok közötti elosztásának szempontjait?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Színházi ágazati stratégia kidolgozása. • Határidő meghatározása a célok elérésére. • Cselekvési tervek a célok megvalósításához. • Az állami támogatással elérni kívánt hatások, kulturális produktumok elvárt alakulásának (nézőszám, előadászám, bemutató stb.) meghatározása. • A rendelkezésre álló források elosztási elveinek célokkal összhangban történő meghatározása, a teljesítmények, valamint a színházfenntartás és a művészeti tevékenység megalapozott költségigényének figyelembevételével. • A különböző támogatási csatornák szerepének összehangolása, céljának konkrét meghatározása. 	<p>Kormányprogramok, kulturális és/vagy színházi ágazati stratégia.</p> <p>Intézkedési/cselekvési tervek.</p> <p>Költségvetési törvények (2006-2010.) 7. sz. melléklete – a helyi önkormányzatok színház támogatási keretének, valamint a színházak pályázati támogatásának felosztását dokumentáló számítási anyag.</p> <p>A költségvetés végrehajtásáról szóló törvények (2006-2009.) 5. sz. melléklete.</p> <p>Helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.).</p> <p>A színház-támogatás elemeinek megalapozását meghatározó dokumentumok, számítások.</p> <p>Az előadó-művészeti szervezetek támogatásáról és sajátos foglalkoztatási szabályairól szóló 2008. évi XCIX. törvény (Emtv.).</p>

<p>1.1.2.</p>	<p>Megalapozott volt-e az Emtv. előkészítése?</p> <p>A törvényi célok összhangban voltak-e a kulturális ágazati célkitűzésekkel?</p> <p>Az Oktatási és Kulturális Minisztérium (OKM) a törvény előkészítése során kikérte-e a színházak, továbbá az érintett szakmai társadalmi, gazdasági szervezetek véleményét?</p> <p>Végeztek-e megalapozó számításokat az új támogatási rendszer bevezetéséhez?</p> <p>Az új támogatási rendszer kialakítása során figyelembe vették-e a színházfenntartás és a művészeti tevékenység színházanként eltérő költségigényét, a színházak teljesítményét? A finanszírozási szükséglet megállapításához szükséges adatok rendelkezésre álltak-e?</p> <p>A támogatási rendszer alkalmas-e a minőségi színjátszás ösztönzésére?</p> <p>Rögzítették-e a jogszabályban a fenntartó jogait és kötelességeit?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Az új Emtv. összhangja a stratégiai célokkal. • A szakmai szervezetek bevonása a törvényjavaslat előkészítésébe. • Az új törvényi finanszírozási rend modellszámításokkal alátámasztott megalapozott pénzügyi előkészítése. • A támogatás elosztása a színházak teljesítményének, megalapozott fenntartási és művészeti költségeinek figyelembevételével (a működésre vonatkozó adatok alapján). • A minőségi színjátszás támogatása. • Az előadó-művészeti szereplők jogainak és kötelezettségeinek meghatározása. 	<p>Emtv. IV. fejezete.</p> <p>Munkaanyag az előadó-művészeti törvény részletes koncepciójáról.</p> <p>Emtv. indoklása.</p> <p>Az Emtv. kialakításában résztvevő bizottságok (struktúra, finanszírozás, munkajog, gyerekszínházak, oktatás, vezetői kinevezések) munkadokumentumai.</p>
<p>1.1.3.</p>	<p>A színházak központi költségvetési támogatásának új szabályozása a korábbinál kiszámíthatóbb és átláthatóbb finanszírozást biztosított-e a színházak számára?</p> <p>Rögzítették-e a központi költségvetési támogatás keretösszegének különböző kategóriák közötti elosztási elveit?</p> <p>Érvényesül-e a szektorsemlegesség a támogatási rendszerben?</p> <p>Rögzítették-e a jogszabályban a nemzeti intézmények körét, feladatait, valamint azok támogatásának elveit?</p> <p>Szabályozták-e a kultúráért felelős miniszterrel közszolgáltatási szerződést kötött szervezetek támogatási elveit?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A támogatási rendszer kiszámítható (a támogatások hosszú távon tervezhetőek). • A rendszer átlátható (nyilvános és megismerhető). • A rendszer szektor-semleges (minden szervezetre, a fenntartótól (állami, önkormányzati, egyéb) függetlenül ugyanazok az elvek érvényesek). • A nemzeti intézmények feladatainak, támogatási elveinek meghatározása. • A kultúráért felelős miniszterrel közszolgáltatási szerződést kötött szervezetek támogatási elveinek rögzítése. 	<p>Emtv. IV. fejezete.</p> <p>A Magyar Köztársaság 2009. évi és a 2010. évi költségvetéséről szóló törvények 7. sz. melléklete.</p> <p>6/2009. (II. 25.) OKM rendelet a helyi önkormányzatok által fenntartott kőszínházak, bábszínházak 2009. évi támogatásáról.</p> <p>OKM honlapjának tájékoztatása a 2009. évi támogatások elosztásáról (önkormányzati támogatás és realizált nézőszám alapján).</p> <p>Emtv. indoklása.</p>

<p>1.1.4.</p>	<p>Biztosította-e a kulturális ágazatot irányító minisztérium pályázati rendszere a pályázati keretösszegek eredményes és hatékony felhasználását?</p> <p>Egyértelműen rögzítették-e a pályázatok meghirdetésekor a pályázati célokat, feltételeket és a bírálati szempontokat, biztosították-e a nyilvánosságot?</p> <p>Megfelelő időzítésű volt-e a pályázatok kiírásának megjelentetése, a lebonyolítása ütemezése a célok eléréséhez?</p> <p>Elegendő idő állt-e rendelkezésre a pályázatok elkészítésére, és határidőre történő benyújtására?</p> <p>Kialakítottak-e a testületi döntések megalapozásához egységes, mérhető, a pályázók által is megismerhető szempontrendszert? Alkalmazták-e a pályázatok értékelésénél eredményességi kritériumokat? A pályázatok objektív, pontozásos elbírálási rendszerrel értékelték-e? Biztosított volt-e a pályázattal kapcsolatos döntések indoklása, nyilvánossága?</p> <p>A szerződések tartalmazták-e a teljesítésre, a szakmai beszámolásra, a pénzügyi elszámolás módjára és határidejére vonatkozó rendelkezéseket? Tartalmazták-e a szerződések szankciókat? Szükség esetén a szankciókat érvényesítették-e?</p> <p>Alkalmasak voltak-e a kedvezményezettek szakmai-pénzügyi beszámolóit a pénzeszközök eredményes, hatékony felhasználásának megítélésére? Kialakítottak-e a támogatásban részesülők beszámoltatásához egységes szempontrendszert?</p> <p>Adtak-e rendszeresen vagy egyedi elbírálás alapján lehetőséget a szerződéses feltételek módosítására valamely feladat megvalósításának változása, vagy elhúzódnása miatt?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A stratégiai célokhoz igazodó pályázati prioritások kialakítása. • A támogatási szerződésekben vállalt feladatok megvalósítása. • A színházi szezonálitáshoz illeszkedő pályázati ütemezés. • A pályázati kiírások közzététele legalább 30 nappal a beadási határidő előtt. • A pályázati felhívások országos médiában, interneten való megjelentetése. • A pályázati felhívásokban az elbírálás szempontjainak, az eredményesség kritériumainak előírása. • Objektív, pontozásos bírálati szempontrendszer működtetése. • A döntések indoklásának, nyilvánosságának biztosítása. • Teljesítmény- és eredmény-követelmények a szerződésekben. • A támogatás felhasználásának eredményességét, hatékonyságát is tükröző beszámoltatási rendszer kialakítása. • Egységes szempontok kialakítása a beszámoltatáshoz; a szakmai beszámolók előzetesen kialakított szempontok szerinti minősítése. • Nem megfelelő teljesítés esetén szankciók alkalmazása (pl. jegybanki alapkamat kétszerezésének megfelelő, de legalább 20%-os kamat vagy kötbér érvényesítése; 3-5 évig terjedő kizárás). • Egyedi támogatás nyújtása pályázati rendszerhez nem illeszkedő célra, vagy megalapozott, nem tervezhető igény esetén. 	<p>Pályázati stratégia, koncepció.</p> <p>Pályázati felhívások, pályázati adatlap.</p> <p>Pályázatkezelési szabályzat.</p> <p>Döntéshozó testületek jegyzőkönyvei.</p> <p>Előadó-művészeti Tanács javaslatai.</p> <p>Hiteles döntési lista, érvénytelenségi lista.</p> <p>Minisztériumi szerződés minták, megkötött támogatási szerződések.</p> <p>A nyertes pályázók szakmai beszámolóit, minősítő lapok.</p> <p>A támogatottak szöveges szakmai beszámolóit.</p> <p>A pályázati rendszerről szóló éves beszámolókat.</p> <p>A szankciók érvényesítésének dokumentumai (pl. késedelmi kamat kivetése, pályázati támogatás visszafizetése).</p>
----------------------	--	--	---

	<p>Kértek-e a szakmai beszámolókhöz kapcsolódóan teljesítménymutatókat? Az értékelés során minősítették-e a szakmai beszámolókat?</p> <p>A támogatások felhasználásáról szóló szakmai és pénzügyi beszámolót az előírt határidőre és tartalommal elkészítették-e? Sor került-e szankciók érvényesítésére a nem megfelelő teljesítés miatt?</p> <p>Nyújtottak-e a pályázati keretösszegeből, egyedi támogatást? Egyedi támogatás nyújtása indokolt volt-e?</p> <p>A pályázati úton nyújtott támogatások hasznosulását a minisztérium évente átfogóan értékelte-e?</p>	<p>Mutatók:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Érvénytelen pályázatok aránya. • Támogatott/igényelt pályázatok száma, összege. • A támogatás összege/a megvalósítás teljes költsége. • Módosított támogatási szerződések aránya. • Az egyedi igények és odaítélések aránya az összes támogatáson belül. • Egy pályázatra jutó támogatás. • Határidőre benyújtott szakmai pénzügyi beszámolók aránya. • Az el nem fogadott beszámoló/összes beszámoló. • A beszámolás elmulasztása esetén szankciók alkalmazása. 	
<p>1.2.</p>	<p>Az előadó-művészeti szervezetekkel kapcsolatos jogkörök gyakorlati megfelelő feltételeket teremtettek-e a színházi ágazat zavartalan működéséhez?</p>		
<p>1.2.1.</p>	<p>A kultúráért felelős miniszter ellátta-e a jogkörébe tartozó színházi ágazattal kapcsolatos feladatokat?</p> <ul style="list-style-type: none"> - A miniszter előkészítette, illetve megalkotta-e az előadó-művészeti törvény végrehajtásához szükséges jogszabályokat? A minisztérium kialakította-e a színházak beszámolójának egységes szempontrendszerét? - Megalapozottan, a kulturális ágazati célokkal összhangban kötött-e közszolgáltatási szerződést állami vagy önkormányzati fenntartóval nem rendelkező előadó-művészeti szervezetekkel? - Tájékoztatta-e a döntéshozatalra jogosult szakmai véleményéről az Emtv-ben meghatározott színházak átalakításával, összevonásával, jogutód nélküli megszüntetésével kapcsolatban? 	<ul style="list-style-type: none"> • A törvényben megjelölt jogszabályok előkészítése, megalkotása: <ul style="list-style-type: none"> - a nyilvántartásba vétel, besorolás, igazolások kiállítása; - az éves tevékenységről szóló szakmai beszámoló formai és tartalmi követelményeinek meghatározása; - az elszámolható költségek körének rögzítése; - az igazgatási szolgáltatási díj mértékének meghatározása. • A magas színvonalú művészi teljesítményt nyújtó szervezetekkel közszolgáltatási szerződés megkötése az EMT véleményének kikérésével. 	<p>Az oktatási és kulturális miniszter feladat- és hatásköréről szóló 167/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § d) pont, 3. § (3) bekezdés d) pont, 7. §.</p> <p>Az Emtv. II. fejezete és a 47. §.</p> <p>Az OKM Szervezeti és Működési Szabályzata.</p> <p>A kultúráért felelős miniszter rendeletei, azokat megalapozó dokumentumok.</p> <p>Megkötött közszolgáltatási szerződések.</p> <p>6/2010.(II.4.) OKM rendelet az előadó-művészeti szervezetek beszámolójának formai és tartalmi követelményeiről, a benyújtásával és elfogadásával kapcsolatos részletes szabályokról, továbbá az elszámolható költségekről.</p>

<p>1.2.2.</p>	<p>Az Előadó-művészeti Tanács (EMT) ellátta-e a törvényben megjelölt feladatait?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tett-e javaslatot az EMT előadó-művészeti tevékenységet érintő szabályozási kérdésekben? Indítványozta-e az előadó-művészeti szervezetek támogatási rendszerének felülvizsgálatát? - A 2010. évi költségvetési törvényben megjelent fizető nézőkre vonatkozó súlyszámokra az EMT tett-e javaslatot? - Kialakítottak-e szempontokat a költségvetési támogatáson belül a fenntartói és művészeti ösztönző részhozzájárulás arányaira vonatkozóan? - A pályázati támogatások esetén az EMT tett-e javaslatokat a döntéshozó miniszter részére? - Véleményezték-e miniszter által megkötendő közszolgáltatási szerződéseket? Kezdeményezték-e a miniszternél meghívásos pályázat kiírását az adott évadban kiemelkedő művészeti teljesítményt nyújtó előadó-művészeti szervezetek támogatására? - Delegáltak-e tagokat a szakmai bizottságba a színház munkáltató vezetői munkakörének betöltésére kiírt pályáztatás során? - Elkészítette-e az EMT a 2009. évi tevékenységéről szóló beszámolóját? 	<ul style="list-style-type: none"> • AZ előadó-művészeti törvényben megjelölt feladatok elvégzése: <ul style="list-style-type: none"> - az új finanszírozási rendszerre való átállás problémáinak feltárása és a kezelésre irányuló javaslat megtétele; - a 2010. évi fizető nézőkre vonatkozó súlyszámok művészeti szempontú meghatározása; - a költségvetési támogatás keretösszege felosztási arányainak meghatározása, indokoltsága. 	<p>Az Emtv. II. fejezete.</p> <p>Az EMT támogatási rendszerre és a pályázatokra vonatkozó javaslatai.</p> <p>A 2010. évi fizető nézőkre vonatkozó súlyszámok meghatározásának dokumentuma.</p> <p>A 2010. évi költségvetésről szóló törvény 7. számú melléklete.</p> <p>Az EMT 2009. évi beszámolója.</p> <p>Az EMT üléseinek jegyzőkönyvei.</p>
<p>1.2.3</p>	<p>Az Előadó-művészeti Iroda elvégezte-e az Emtv. szerinti feladatait?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Az Előadó-művészeti Iroda nyilvántartásba vette-e az Emtv-ben meghatározott előadó-művészeti szervezeteket? Megtörtént-e a nyilvántartásba vett szervezetek törvény szerinti besorolása? 	<ul style="list-style-type: none"> • Az előadó-művészeti törvényben megjelölt feladatok megvalósítása: <ul style="list-style-type: none"> - az előadó-művészeti szervezetek nyilvántartásba vétele; - az előadó-művészeti szervezeteknek a megfelelő kategóriákba sorolása. 	<p>Az Emtv. 6. §-a és III. fejezete.</p> <p>Az Előadó-művészeti Iroda 2009. évi szöveges beszámolója.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Az Iroda megfelelő időben kiadta-e az adókedvezmény igénybevételére jogosító támogatási igazolásokat, igazolta-e a támogatás igénybevételére vonatkozó jogosultságot? - Nyilvántartja-e az Iroda a színházaknak nyújtott 2009. évi adományok adatait? - A színházak számára előírt adminisztrációs kötelezettségeket összehangolták-e más adatkerő szervezetekkel (OKM, KSH)? 		<p>Az előadó-művészeti szervezetek működésével kapcsolatos hatósági eljárások részletes szabályairól, továbbá a zenekarok és énekkarok tevékenységéhez szükséges tárgyi feltételekről, valamint a fizető nézőszám alsó határáról szóló 7/2009. (III. 4.) OKM rendelet.</p> <p>Az előadó-művészeti szervezetekről vezetett nyilvántartás.</p> <p>Az adókedvezmény igénybevételére jogosító támogatási igazolások nyilvántartása.</p> <p>A színházak által igénybe vett adományok összesítése.</p>
1.3.	Biztosította-e a színház-támogatási rendszer működése az állami források hasznosulását nemzetgazdasági szinten?		
1.3.1.	<p>Megvalósultak-e a kulturális stratégiában és az előadó-művészeti törvényben kitűzött célok?</p> <p>Javultak-e az állampolgárok, különösen a gyermek- és ifjúsági korosztály hozzáférési lehetőségei a színházi előadások megismeréséhez?</p> <p>Megvalósult-e a régiók színházi ellátásának biztosítása, az ellátatlan területek kulturális felzárkózása, lehetőséget biztosítva a kulturális esélyegyenlőség megteremtésére?</p> <p>Növelte-e a finanszírozási rendszer a hazai színházi társulatok nemzetközi jelenlétét?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A gyermek- és ifjúsági korosztály nézőszámának emelkedése. • A színházi ellátottság és hozzáférési lehetőség javulása. • Hazai társulatok nemzetközi jelenlétének emelkedése. <p>Mutatók:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kulturális, azon belül a színházi költségvetési kiadások a GDP %-ában. • A költségvetés egy lakosra jutó vetített éves kulturális és színházi kiadása. • Támogatások alakulása (egy férőhelyre, egy nézőre) régiók szerinti bontásban. • Színházak, játszóhelyek száma összesen és 1 millió lakosra vetítve (régiók szerinti bontásban). • Ifjúsági- és gyermek előadások számának alakulása. • Külföldi előadások számának alakulása, külföldi előadások nézőszámának alakulása. 	<p>A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) kulturális statisztikai tájékoztatói.</p> <p>OKM kulturális statisztikai összesítő adatok.</p> <p>Magyar Államkincstár (Kincstár) adatbázis. Tanúsítványok.</p> <p>Állami Számvevőszék Kutató Intézete (ÁSZKUT) tanulmány adatai.</p>

<p>1.3.2.</p>	<p>Érdeklteté-e a támogatási rendszer a színházakat és a fenntartókat a teljesítmények növelésében?</p> <p>Motiválta-e a fenntartói ösztönző részhozzájárulás az önkormányzatokat nagyobb támogatás nyújtására?</p> <p>Törekedtek-e a színházak a fizető nézőszám növelésére?</p> <p>Az új finanszírozási rendszerben hátrányos helyzetbe kerülő színházak átmeneti támogatását megalapozott elvek alapján osztják-e el?</p> <p>Eredményes támogatási eszköz-e a jegybevétel arányában igénybe vehető, társasági adókedvezménnyel járó támogatás?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A fenntartói támogatás mértékének és arányának növekedése. • A fizető nézők számának növekedése. • Az átmeneti támogatás elosztási elveinek megalapozott meghatározása. • A színházak által a jegybevétel nettó összegének 80%-a erejéig befogadható, társasági adókedvezménnyel nyújtható adományok maximális kihasználása. <p>Mutatók:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A 100 főre jutó színházlátogatások alakulása összesen és régióként. • Egy nézőre/egy lakosra jutó központi és fenntartói támogatás arányának alakulása (összesen és régióként). • A befogadóképesség, az előadásszám és a nézőszám alakulása (régiók szerinti bontásban). • Igénybe vett/a jegybevétel arányában igénybe vehető támogatás. 	<p>A KSH kulturális statisztikai tájékoztatói. OKM kulturális statisztikai összesítő adatok.</p> <p>A Kincstár adatbázisa.</p> <p>Az önkormányzatok fenntartói támogatását összegző dokumentumok.</p> <p>Az Emtv. 48. §-a (2009.november 12.-ei hatálynak megfelelően)</p> <p>Útmutató a társasági adókedvezménnyel igénybe vehető támogatásról és a támogatás igazolásáról.</p> <p>Az OKM költségvetési fejezethez tartozó fejezeti kezelésű előirányzatok 2010. évi felhasználásának szabályairól szóló OKM rendelet.</p> <p>Az Európai Bizottság N 464/2009. számú határozata.</p> <p>A 2010. évi költségvetésről szóló törvény 7. számú melléklete.</p> <p>A társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény.</p> <p>Tanúsítványi adatok összesítése.</p> <p>Kérdőívek összesítése.</p>
<p>1.3.3.</p>	<p>A színházakra vonatkozó központi költségvetési támogatási rendszer működésének értékelése hozzájárult-e a források felhasználásának eredményességéhez?</p> <p>Kidolgoztak-e mérési módszereket az állami támogatások hasznosulásának értékeléséhez?</p> <p>Értékelte-e évente a kultúráért felelős minisztérium a színházak állami támogatásának hasznosulását?</p> <p>Az értékelés tapasztalatai nyomán megtették-e a szükséges intézkedéseket?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A finanszírozás gyakorlatának, hatásainak nyomon követése, éves értékelése, ezek alapján intézkedések megtétele. • Objektív mérési módszerek kialakítása az állami támogatás hasznosulásának értékeléséhez. • A megállapított hiányosságok csökkenése, megszűnése. 	<p>Az Emtv. 22-23. §-ai.</p> <p>Az OKM Szervezeti és Működési Szabályzata.</p> <p>A színházak állami támogatási rendszerének működéséről szóló OKM beszámoló.</p> <p>A támogatási rendszer tapasztalatait összegző minisztériumi dokumentumok.</p> <p>Költségvetési törvények 7. sz. mellékletei és zárszámadási törvények 5. sz. mellékletei.</p>

	Készült-e értékelés az új támogatási rendszer eddigi tapasztalatairól, az átmenet problémáiról?		Az előadó-művészeti szervezetek beszámolójának formai és tartalmi követelményeiről, a benyújtásával és elfogadásával kapcsolatos részletes szabályokról, továbbá az elszámolható költségekről szóló 6/2010. (II. 4.) OKM rendelet.
2.	A fenntartók biztosították-e a színházak eredményes működéséhez szükséges feltételeket és felügyeletet?		
2.1.	A fenntartó, illetve támogató önkormányzatok meghatározták-e a színházakkal szembeni elvárásokat, összehangolva azokat az ágazati és regionális kulturális célkitűzésekkel, az intézmények adottságaival, valamint a közönségigényekkel?		
2.1.1.	A fenntartó/támogató önkormányzat meghatározta-e kulturális stratégiában, vagy egyéb feladatellátáshoz kapcsolódó dokumentumban a színházakkal kapcsolatos célokat, elvárásokat? A fenntartó/támogató összehangolta-e a színházakkal kapcsolatos elvárásait az ágazati és regionális kulturális célkitűzésekkel? Több intézmény fenntartása esetén a fenntartó dokumentáltan meghatározta-e az egyes színházak profilját?	<ul style="list-style-type: none"> • A színházakkal szembeni fenntartói elvárások megalapozott meghatározása. • A célok megvalósítását elősegítő intézkedések. 	Kormányprogramok, kulturális és/vagy színházi ágazati és regionális stratégia. Önkormányzati kulturális/színházi stratégia, koncepció, rendelet. Intézkedési/cselekvési tervek. Alapító okirat. Közhasznúsági/Közszolgáltatási szerződések. Kérdőív.
2.1.2.	Rendelkeznek-e a fenntartók olyan dokumentummal, amely szakmai szempontból értékeli, hogy az intézmény(ek) használatában levő épület(ek) adottságai milyen profilú előadó-művészeti tevékenység megvalósítására adnak lehetőséget? A fenntartó a személyi és tárgyi feltételrendszer ismeretében – meghatározta-e a színház/színházak profilját, műfaji irányultságát?	<ul style="list-style-type: none"> • A színházi funkció (profil) és a feltételrendszer összhangja. 	Dokumentum, elemzés a színház adottságairól. Kérdőív. Alapító okirat. Közhasznúsági/Közszolgáltatási szerződések.
2.1.3.	Készült-e olyan lakossági felmérés, amely információt nyújt az adott színház meglévő, illetve potenciális látogatóinak igényeiről, színházba járási szokásairól? A fenntartók a színházakkal szembeni elvárások meghatározása során figyelembe vették-e a közönségigényeket?	<ul style="list-style-type: none"> • A színházakkal szembeni elvárások meghatározása, a közönségigények ismeretében. 	Közönségigények felmérésének, értékelésének dokumentumai. Kérdőív.

<p>2.1.4.</p>	<p>Rögzítette-e az önkormányzat a színház által ellátandó kulturális feladatokat?</p> <p>A fenntartó meghatározott-e konkrét célokat, teljesítménykövetelményekben kifejezett elvárásokat az egyes színházak működésével kapcsolatban? A célok és elvárások meghatározása egyértelmű és végrehajtható, annak teljesítése a színháztól számon kérhető volt-e?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A színházakkal szembeni elvárások teljesítménymutatókkal történő meghatározása. <p><i>Pl. a színházi előadások száma és annak változása; a bemutatók száma évente és annak változása; a fenntartó színházainak hazai és külföldi vendégszereplései, azok változása; a fenntartó színházainak kapacitáskihasználtsága (nézőszám/férőhelyek száma- egy előadásra vetítve átlagosan); az ifjúsági és gyermekelőadások számának alakulása.</i></p>	<p>Alapító okirat, vagy közszolgáltatási szerződés.</p> <p>Közhasznú feladatfinanszírozási támogatósi szerződés.</p> <p>Egyéb fenntartói dokumentumok a színházak működésével kapcsolatban.</p> <p>Kérdőív.</p>
<p>2.1.5.</p>	<p>A fenntartó kialakította-e az igazgató(k) pályáztatásának szempontrendszerét?</p> <p>A fenntartó a pályáztatás során kifejezésre juttatta-e a színház vezetésével szemben támasztott követelményeit, a kiválasztásnál ezt érvényesítette-e?</p> <p>A pályázati eljárás az új évadra történő szerződést megelőző hat hónappal megkezdődött-e, a nyilvánosság biztosított volt-e?</p> <p>A vezetői pályázatok tartalmazták-e a színház művészi arculatát, a kulturális életben betöltött szerepét, valamint az ezen túlmutató eredményességi, hatékonysági célokat?</p> <p>A vezetővel kötött szerződés tartalmazta-e a pályázatban vállalt eredménykritériumokat?</p> <p>A fenntartó kidolgozott-e, illetve alkalmazott-e teljesítmény követelménnyel alátámasztott érdekeltségi (vezetői prémium) rendszert?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pályázati szempontrendszer kialakítása. • A pályázati felhívások tartalmazzák a fenntartó igényeit (szakmai feltételrendszer), teljesítmény- és eredménykövetelményeit. • A pályázatban vállalt eredménykövetelmények rögzítése a vezetővel kötött szerződésben. • A vezetők számára teljesítménykövetelménnyel alátámasztott érdekeltségi rendszer alkalmazása. 	<p>Pályázati kiírások.</p> <p>Vezetői pályázatok.</p> <p>A fenntartó értékelési, döntéshozói dokumentuma.</p> <p>A színházi vezető kinevezését, feladatainak meghatározását tartalmazó dokumentum.</p> <p>Kérdőív.</p>
<p>2.2.</p>	<p>Az állami színházak fenntartója meghatározta-e a színházakkal szembeni elvárásokat, a kiemelt szerepkörből adódó feladataikat, összehangolva azokat az ágazati és regionális kulturális célkitűzésekkel, az intézmények adottságaival, valamint a közönségigényekkel?</p>		
<p>2.2.1.</p>	<p>Meghatározták-e kulturális ágazati stratégiában, vagy egyéb dokumentumban az állami fenntartású színházak kiemelt szerepét, feladatait?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Az állami színházakkal szembeni elvárások meghatározása a fenntartó által. • A célok megvalósítását elősegítő intézkedések. 	<p>Kulturális stratégia, illetve koncepció.</p> <p>A színház alapító okirata, vagy a közszolgáltatási szerződés.</p>

	Van-e a kulturális ágazatért felelős minisztériumnak olyan írásbeli dokumentuma, koncepciója, amelyben rögzítették az egyes állami színházakkal kapcsolatos célokat, elképzeléseket, azok profiljának meghatározását?		Egyéb fenntartói dokumentum a színház működésével kapcsolatosan. Kérdőív.
2.2.2.	Rendelkezik-e a fenntartó/tulajdonos olyan dokumentummal, amely szakmai szempontból értékeli, hogy az intézmény használatában levő épület adottságai milyen profilú előadó-művészeti tevékenység megvalósítására adnak lehetőséget? Készült-e olyan felmérés, amelyből megismerhetők a közönség igényei, elvárásai a kiemelt nemzeti intézményekkel kapcsolatban? A fenntartó figyelembe vette-e az egyes színházak profiljának/műfaji irányultságának meghatározása során az intézmények adottságait és a közönségigényeket?	<ul style="list-style-type: none"> A színházi funkció (profil) és a feltételrendszer összhangja a nemzeti intézményeknél. 	Dokumentum, elemzés a színházzal kapcsolatos paramétereiről (épület, befogadóképesség, színpadnagyság, technikai adottságok). Közönségigények felmérésének, értékelésének dokumentumai. A fenntartói elvárások meghatározásának dokumentumai. Kérdőív.
2.2.3.	Rögzítette-e a fenntartó/tulajdonos a kiemelt nemzeti intézmények alapítási/támogatási dokumentumaiban a színházak által ellátandó feladatokat? A fenntartó meghatározott-e konkrét célokat, teljesítménykövetelményekben kifejezett elvárásokat az egyes színházak működésével kapcsolatban? A célok és elvárások meghatározása egyértelmű és végrehajtható, annak teljesítése a színháztól számon kérhető volt-e?	<ul style="list-style-type: none"> Az állami színházakkal szembeni elvárások teljesítménymutatókkal történő meghatározása. 	Alapító okirat, vagy közszolgáltatási szerződés. Közhasznú feladatfinanszírozási támogatási szerződés. Egyéb fenntartói dokumentumok a színházak működésével kapcsolatban.
2.2.4.	Az állami színházak fenntartója/tulajdonosa (OKM, MNV Zrt.) kialakította-e az igazgató(k) pályáztatásának szempontrendszerét? A fenntartó/tulajdonos a pályáztatás során kifejezésre juttatta-e a színház vezetésével szemben támasztott követelményeit, a kiválasztásnál ezt érvényesítette-e? A pályázati eljárás az új évadra történő szerződötést megelőző hat hónappal megkezdődött-e, a nyilvánosság és az esélyegyenlőség biztosított volt-e?	<ul style="list-style-type: none"> Pályázati szempontrendszer kialakítása. A pályázati felhívások tartalmazzák a fenntartó igényeit (szakmai feltételrendszer), teljesítmény- és eredménykövetelményeit. A pályázatban vállalt eredménykövetelmények rögzítése a vezetővel kötött szerződésben. A vezetők számára teljesítménykövetelmény-nyel alátámasztott érdekeltségi rendszer alkalmazása. 	Pályázati kiírások. Vezetői pályázatok. A fenntartó értékelési, döntéshozói dokumentuma. A színházi vezető kinevezését, feladatainak meghatározását tartalmazó dokumentum. Kérdőív.

	<p>Az állami fenntartású intézmények vezetői pályázataiban tartalmazták-e a színház művészeti arculatát, a kulturális életben betöltött kiemelt szerepét, valamint az ezen túlmutató eredményességi, hatékonysági célokat?</p> <p>A vezetővel kötött szerződés tartalmazta-e a pályázatban vállalt eredménykritériumokat?</p> <p>A fenntartó kidolgozott-e, illetve alkalmazott-e teljesítmény követelménnyel alátámasztott érdekltségi (vezetői prémium) rendszert?</p>		
2.3.	Az állami és önkormányzati fenntartók biztosították-e a színházak zavartalan működéséhez szükséges feltételeket?		
2.3.1.	Egyértelműen és teljes körűen szabályozott-e a fenntartó és a színház közötti hatáskörök (döntés, felelősség) megosztása?	<ul style="list-style-type: none"> A fenntartó dokumentálta a saját és a színházi vezető közötti felelősség és feladat megosztást. 	<p>Közszolgálati, illetve közhasznúsági szerződés.</p> <p>Szervezeti és Működési Szabályzat.</p> <p>167/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet.</p> <p>Kérdőív.</p>
2.3.2.	A szervezeti forma kialakítása/átalakítása során megvizsgálta-e a fenntartó, hogy melyik gazdálkodási formában (kötségvetési szerv vagy nonprofit kht., illetve gazdasági társaság) működtethető a színház eredményesebben?	<ul style="list-style-type: none"> Az eredményes működést elősegítő szervezeti forma kialakítása. 	<p>Szervezet átalakítási tanulmányok, elemzések.</p> <p>Kérdőív.</p>
2.3.3.	<p>Tervezte a fenntartó – az ellenőrzött időszakban – új színházépület létesítését, vagy valamelyik színház épületének felújítását, rekonstrukcióját?</p> <p>Igényelt-e ehhez pénzt központi forrásból? A pályázott összeghez biztosította-e a saját forrást? A színházi beruházás/rekonstrukció a fenntartó döntésén vagy a színházzal közös döntésen alapult? A vizsgált időszakban kaptak-e központi támogatást felújításra, beruházásra? A központi forrás felhasználása a támogatási szerződésben foglaltaknak megfelelő volt-e?</p>	<ul style="list-style-type: none"> A szükséges beruházások, felújítások terv szerinti megvalósítása, a lebonyolításhoz szükséges források biztosítása. 	<p>A fenntartó önkormányzatok költségvetési rendeletei, felújítási, beruházási tervei, az ezzel kapcsolatos képviselő-testületi határozatok.</p> <p>Támogatási szerződések, támogatói ellenőrzések dokumentumai.</p> <p>ÁSZKUT Tanulmány.</p> <p>Tanúsítvány.</p> <p>Kérdőív.</p>

<p>2.3.4.</p>	<p>A fenntartó az éves támogatás mértékét a színházi működés megalapozott költségigényét figyelembe véve határozta-e meg?</p> <p>A több színház fenntartása esetén a fenntartó (OKM, önkormányzat) kialakította-e és dokumentálta-e a központi költségvetési és a fenntartói saját támogatás színházak közötti elosztásának elveit, szempontjait?</p> <p>Az Emtv. hatályba lépése előtt a támogatás mértéke (központi és saját forrás) igazodott-e a fenntartott színházak működtetési költségeihez, szakmai teljesítményéhez?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A fenntartó által nyújtott támogatási keretösszeg felosztási szempontjainak kialakítása. • A fenntartói támogatás gazdaságilag megalapozott költségvetési javaslat alapján történő meghatározása. • A támogatás igazodása a színházak működési költségeihez, teljesítményéhez. 	<p>Dokumentumok, szempontok és háttérszámítások a fenntartói támogatás színházankénti elosztásáról. A fenntartók költségvetési koncepciói, rendeletei.</p> <p>A költségvetési egyeztetésről készült jegyzőkönyvek, feljegyzések, finanszírozási ütemtervek.</p> <p>Az önkormányzatok költségvetési rendeletei.</p> <p>Kérdőív.</p>
<p>2.3.5.</p>	<p>Kedvezőbb-e az Emtv-ben meghatározottak alapján kialakított – fenntartói, művészeti ösztönző részhozzájárulás formájában, fenntartói támogatással arányosan, illetve pályázati úton biztosított – központi támogatás a fenntartó számára a korábbinál?</p> <p>Az Emtv. ösztönözte-e az önkormányzati fenntartót saját támogatásának növelésére?</p> <p>Az új finanszírozási rendszerben a fenntartói ösztönző részhozzájárulás intézmények közötti elosztásánál figyelembe veszik-e a színházak tényleges kiadásait, teljesítményeit?</p> <p>Okozott-e problémát az új finanszírozás bevezetése a korábbi finanszírozási gyakorlathoz képest?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A központi támogatás kiszámíthatósága, átláthatósága. • A fenntartói támogatáson belül a saját forrásból nyújtott támogatás arányának növekedése. • Egy előadásra/férőhelyre/nézőre jutó fenntartói saját támogatás növekedése. • A korrekciós támogatás megalapozottsága. 	<p>Kérdőívek, tanúsítványi adatok.</p> <p>Dokumentumok, szempontok és háttérszámítások a fenntartói támogatás színházankénti elosztásáról. A fenntartók költségvetési koncepciói, rendeletei.</p>
<p>2.3.6</p>	<p>Kialakították-e az állami színházak finanszírozásának szempontjait, elveit? A kialakított elvek szerint, a színházak teljesítményeihez, illetve kiadásaihoz igazodva történt-e az állami fenntartású színházak támogatása?</p> <p>Az ellátott kulturális feladatok és a teljesítménymutatók függvényében indokolt-e az állami színházak kiemelt szerepkörének fenntartása, valamint a központi költségvetésből kapott kiemelt összegű támogatása?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Az állami fenntartású színházak gazdaságilag megalapozott finanszírozási rendszerének kialakítása. <p>Mutatók:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az állami színházak fenntartói támogatása nagyságrendjének és arányának alakulása az önkormányzati színházak támogatásához viszonyítva, a férőhely, a bemutató, valamint az előadásszám függvényében (az Emtv-ben foglaltak szerint). 	<p>Költségvetési tervezés dokumentációja.</p> <p>Elemi költségvetés, üzleti tervek.</p> <p>Finanszírozásról szóló dokumentumok.</p> <p>Interjú, kérdőív.</p> <p>Statisztikai adatok.</p> <p>Tanúsítványok.</p>

2.4.	Az állami és az önkormányzati fenntartók / támogatók figyelemmel kísérték és értékelték-e az intézmények gazdálkodását és szakmai tevékenységét, hasznosultak-e a fenntartói ellenőrzés és értékelés megállapításai?		
2.4.1.	<p>A fenntartó kialakította-e a színház működésével kapcsolatos utasításainak nyomon követési és ellenőrzési rendszerét?</p> <p>A kialakított fenntartói monitoring és kontrolling rendszer alkalmas volt-e az intézmény működésének befolyásolására, a felügyeleti irányítás megvalósítására?</p> <p>A fenntartó/támogató évente beszámoltatta-e a színházat működéséről, gazdálkodásáról? A fenntartó rendszeresített-e színházainál az évadzáró értékelést?</p> <p>A fenntartó részt vesz-e az intézmény gazdasági, illetve szakmai munkájának tervezésében, kialakításában?</p> <p>Kialakította-e a fenntartó a színházban a vezetői beszámoltatás rendszerét, ez alapját képezi-e a vezetők jutalmazásának?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A fenntartó által kialakított ellenőrzési és monitoring rendszer működtetése; a színházak évenkénti/évadonkénti beszámoltatása. • Az ellenőrzés, értékelés nyomán intézkedési tervek kidolgozása, azok megvalósítása. • A kialakított monitoring-, kontrolling és beszámoltatási rendszer működése nyomán a színház gazdasági és művészeti tevékenységének zavartalansága. • A finanszírozás, vezetői javadalmazásnak a beszámoltatás eredményéhez kötött kialakítása. 	<p>A fenntartói szabályozásának dokumentumai.</p> <p>A felügyeleti ellenőrzések tervezése, ütemezése.</p> <p>A költségvetés előkészítésének dokumentumai.</p> <p>A színházak beszámolóí, és az azokkal kapcsolatos fenntartói intézkedések, döntések.</p> <p>Vezetői beszámoltatási, érdekeltségi rendszer dokumentumai.</p> <p>Kérdőíves megkérdezés.</p>
2.4.2.	<p>A fenntartó/támogató szakmailag és pénzügyileg rendszeresen ellenőrzi-e a színházak működését, az adott támogatások felhasználását?</p> <p>Ellenőrizte-e a fenntartó a közszolgáltatási szerződés teljesülését? A teljesítés elmaradása esetén érvényesített-e szankciókat?</p> <p>Végzett-e a fenntartó a színház(ak)nál felügyeleti ellenőrzést a vizsgált időszakban? Az kiterjedt-e a szakmai működés ellenőrzésére is? A fenntartó a felügyeleti ellenőrzést saját hivatalával, vagy külső szakértő bevonásával végezte-e?</p> <p>A fenntartó a felügyeleti ellenőrzés megállapításai alapján előírta-e az intézményeknek az intézkedési terv készítését? Az intézkedési tervet az intézmény megküldte-e a fenntartónak?</p> <p>Az intézkedési tervet a fenntartó jóváhagyta-e, majd ellenőrizte-e az intézkedési tervben foglaltak végrehajtását?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A fenntartó által kialakított ellenőrzési rendszer javítja a színház működésének eredményességét, a támogatások felhasználásának hatékonyságát. • Az ellenőrzés, értékelés nyomán intézkedési tervek kidolgozása, azok megvalósítása. <p>Mutatók:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A fenntartói ellenőrzések számának alakulása. • Az intézkedési tervekben foglalt feladatok megvalósulásának aránya. 	<p>A felügyeleti ellenőrzések tervezett ütemezése. Az ellenőrzések vizsgálati programjai.</p> <p>Az ellenőrzésekről készített jelentések, intézkedési tervek.</p> <p>Fenntartói döntések.</p>

<p>2.4.3.</p>	<p>A fenntartó/támogató évente értékelte-e a színházak támogatásának hasznosulását? Kidolgoztak-e mérési, módszereket, mutatókat a támogatások hasznosulásának értékeléséhez? A mutatókat a fenntartó értékelte-e?</p> <p>A fenntartó indokolt esetben készített-e intézkedési tervet, változtatott-e az intézmény finanszírozásán?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A fenntartó által elvárt kulturális célok megvalósulása. • A színházi intézmények pénzügyi és gazdasági és szakmai tevékenységének értékeléséhez, a támogatások hasznosulásának megítéléséhez teljesítménymutatók, módszerek kidolgozása. <p>Mutatók:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A fenntartói támogatás változásának és a színházi teljesítmények (előadásszám, nézőszám, jegybevétel) alakulásának egybevetése. • A színházak likviditási mutatói, bevételek és kiadások, követelések és kötelezettségek összhangja. 	<p>Kimutatások a színházak működésével kapcsolatosan.</p> <p>Intézkedési tervek.</p> <p>Tanúsítványok.</p> <p>Kérdőívek.</p>
<p>3.</p>	<p>A színházak gazdálkodása során biztosított-e a rendelkezésre álló erőforrások felhasználásának eredményessége, gazdaságossága és hatékonysága?</p>		
<p>3.1.</p>	<p>Biztosítottak voltak-e az állami és az önkormányzati színházakban a művészeti tevékenység zavartalan ellátásához szükséges működési feltételek?</p>		
<p>3.1.1.</p>	<p>A szervezeti forma (kölségvetési szerv, gazdasági társaság) elősegítette-e a színházakban a gazdálkodás eredményességét, hatékonyságát?</p> <p>Az intézmények fenntartói alapító okiratban, illetve közszolgáltatási (korábban közhasznúsági) szerződésben rögzítették-e a feladatellátás feltételeit?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A gazdálkodás eredményességét elősegítő szervezeti forma. • Közszolgáltatási (korábban közhasznúsági szerződésben), illetve a közhasznú feladatfinanszírozási támogatási szerződésekben a feladatellátás tárgyi és pénzügyi feltételeinek rögzítése. • A tevékenység zavartalan ellátásához szükséges feltételek biztosítása. 	<p>Alapító okirat, Alapszabály, a szervezet átalakítására vonatkozó határozat, annak indoklása.</p> <p>Közszolgáltatási/közhasznúsági szerződés.</p> <p>Szervezeti és működési szabályzat.</p> <p>Gazdálkodási rend.</p> <p>Éves számszaki és szöveges beszámolók, közhasznúsági jelentések.</p> <p>Kérdőív.</p> <p>Jogszabályok:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Áht., Ámr., 2008. évi CV. törvény; • 1997. évi CLVI. törvény a közhasznú szervezetekről; • 2006. évi törvény a gazdasági társaságokról.

<p>3.1.2.</p>	<p>Az állami támogatás rendszere (központi költségvetési és önkormányzati) a színházak számára kiszámítható és átlátható volt-e, elősegítette-e a zavartalan működést, a művészeti célok megvalósítását a vizsgált időszakban?</p> <p>Az Emtv. új támogatási szabályozása javítja-e a színházak működési feltételeit, hozzájárul-e a működés eredményességéhez?</p> <p>Rendelkezik-e a színház rövid és középtávú bemutatótervvel, amely részletesen tartalmazza az egyes produkciók színre állításának költségeit? Rendelkezik-e a színház a fenntartásra és a művészeti tevékenységre vonatkozó középtávú tervvel?</p> <p>A színház fenntartására és művészeti tevékenységére vonatkozó éves tervezés megalapozott, részletes számításokkal alátámasztott volt-e?</p> <p>A támogatási rendszer lehetővé tette-e a színház számára a művészeti tevékenységének, gazdálkodásának egy éven túli tervezhetőségét?</p> <p>A fenntartó által nyújtott támogatás igazodott-e a színházak művészeti terveihez, működési kiadásaihoz?</p> <p>Maximálisan ki tudta-e használni a színház 2009-ben a társasági adókedvezménnyel nyújtható támogatást?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A színház finanszírozásának rövid és középtávú tervezhetősége. • Az Emtv. 2010. évi bevezetése hozzájárul a kiszámíthatóság, átláthatóság, teljesítmény javulás eléréséhez a korábbi finanszírozási rendszer biztosította lehetőségekhez viszonyítva. • Rövid és középtávú terv megalapozottsága; az éves költségvetési javaslat/éves üzleti terv elkészítése, az előzetes műsortervnek megfelelően. • A megalapozott tervezéshez szükséges pénzügyi adatok rendelkezésre állása. A színház támogatása a művészeti tervekhez, működési kiadásaihoz igazodóan. <p>Mutatók:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2006-2010 időszakra vonatkozó központi költségvetési, illetve fenntartói támogatás alakulása. • Fenntartói támogatás aránya az összes bevételen belül. • Fajlagos mutatók: egy előadásra, egy férőhelyre, egy látogatóra, 100 Ft kiadásra jutó fenntartói támogatás. • 2006-2010. időszakra a színház tervezett kiadásai és bevételei a jóváhagyott éves költségvetések/ üzleti tervek alapján. • Igénybe vett/maximálisan igénybe vehető társasági adókedvezménnyel nyújtható támogatás. 	<p>Rövid és középtávú bemutatótervek, műsortervek, részletes színházszakmai tervek.</p> <p>Éves költségvetési javaslatok, előzetes üzleti tervek, tervezési dokumentáció.</p> <p>Jóváhagyott éves költségvetések/üzleti tervek.</p> <p>Közhasznú feladatfinanszírozási támogatási szerződések, éves támogatási megállapodás, költségvetési rendelet.</p> <p>Az éves költségvetési törvények 7. sz., a zárszámadási törvények 5. sz., mellékletei.</p> <p>Éves számszaki és szöveges beszámolók a szervezet gazdálkodásáról, közhasznúsági jelentések.</p> <p>Emtv. IV. fejezet: az előadó-művészet támogatása.</p> <p>Nyilvántartás a társasági adókedvezménnyel igénybe vett/vehető támogatásokról.</p> <p>Kérdőív.</p>
----------------------	--	---	--

3.2.	Az állami/önkormányzati fenntartású színházak tettek-e intézkedéseket a bevételek növelésére, a rendelkezésre álló erőforrások eredményes, gazdaságos és hatékony kihasználására?		
3.2.1.	<p>Alkalmaztak-e ösztönző módszereket a közönség számának növelésére, illetve megtartására? Eredményesek voltak-e a színház intézkedései a nézőszám és a jegybevétel növelésére?</p> <p>A jegyárakat alapvetően a produkció költségeinek, vagy a fizetőképes keresletnek figyelembe vételével alakították ki? Emelkedett-e a jegy- és bérletbevétel összege?</p> <p>Tett-e intézkedéseket a színház az egyéb saját bevételek növelésére?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Az állami, illetve az önkormányzati fenntartású színház pályázati tevékenysége eredményes volt-e? - Tettek-e eredményes intézkedéseket a támogatói kör/mecenatúra bővítésére? - Eredményesen hasznosította-e a színház szabad kapacitásait, illetve vagyontárgyait, származott-e ebből bevétele? A bérleti díj megállapítása önköltségszámításon alapult-e? - A költségvetési szervként működő színháznak volt-e vállalkozási tevékenységből származó bevétele? - Előfordult-e alapítványi forrás bevonása? Költségvetési szerv esetén, van-e a színháznak a tevékenységét, feladatellátását támogató alapítványa? A színház bevételeiből juttatott-e az alapítványnak támogatást? <p>Volt-e a színháznak köztartozása, sor került-e hitel felvételre?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Eredményes marketing-, pályázati tevékenység, egyéb ösztönzés alkalmazása, bérletezés. • Jegyárak kialakítása a produkció költségeinek, valamint a fizetőképes kereslet figyelembevételével. • Látogatószám növekedése. • Jegy- és bérletbevétel, szponzori támogatások, egyéb saját bevételek emelkedése. • Szabad kapacitások, vagyontárgyak gazdasági szempontból eredményes hasznosítása. • Alapítványi forrás bevonása a színház működtetésébe. • Kiegyensúlyozott pénzügyi likviditási helyzet. <p>Mutatók:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jegy- és bérletbevételek, nézőszám változása. • Fajlagos mutatók: egy előadásra, egy férőhelyre, egy látogatóra jutó jegy- és bérletbevétel. • Szponzori bevételek, pályázati támogatások mértéke, aránya, változása. • Szabad kapacitások, hasznosításából származó bevételek, valamint a felhalmozási és tőke jellegű bevételek nagysága, változása. • Költségvetési szerv vállalkozási bevételeinek mértéke, aránya a saját bevételeken belül. • Alapítványtól átvett forrás/alapítványnak juttatott támogatás. • Tartozásállomány, hitelállomány. 	<p>Számszaki és szöveges beszámolók a gazdálkodásról, közhasznúsági jelentések.</p> <p>Főkönyvi kivonatok.</p> <p>PR anyagok.</p> <p>Analitikák, kimutatások a bevételek összetételéről.</p> <p>Pályázati bevételek részletes kimutatása.</p> <p>Vagyonhasznosítási szerződések.</p> <p>Analitika a szponzori (nem reklám) bevételekről.</p> <p>Jegyárak kialakítása.</p> <p>Szakmai mutatók alakulása.</p> <p>Éves szakmai beszámolók a szervezet tevékenységéről.</p> <p>Kérdőív.</p> <p>Tanúsítvány.</p> <p>Jogsabály:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Áht. 100/D. § (2)-(6) bekezdései • Ámr. 150. § (1) a) – 153. § (2) • Új Ámr.164. § (1) a) bekezdése

<p>3.2.2.</p>	<p>Megvalósult-e a színházban a bemutatók számának optimalizálása?</p> <p>Hoztak-e intézkedéseket az egyes produkciók előadásszámának (tájéladások, külföldön történő előadások) növelésére?</p> <p>A színdarabválasztásnál a darab sajátosságainak és a játszóhely adottságainak összehangolásával törekedett-e a színház az egyes játszóhelyeken a nézőtér kapacitáskihasználtságának növelésére?</p> <p>Sor került-e vendéglőadások fogadására, illetve más színházakkal közös produkciók megszervezésére?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A bemutatott produkciók előadásszámának növekedése. • A nézőtér kapacitás kihasználtságának (látogatottság) javulása. • Tájéladások, hazai és külföldi vendégjátékok számának növekedése. <p>Mutatók:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Előadások száma, bemutatók száma, aránya. • Produkciók játszási ideje. • Tájéladások száma; hazai és külföldi vendégjátékok száma a színháznál; közös produkciók száma/év. • Fogadott vendégszereplések száma, látogatottsága. • A látogatottság alakulása (a férőhely tényleges és maximális kihasználtsága). 	<p>Statisztikai adatok, szakmai mutatók.</p> <p>Együttműködési megállapodások közös produkciók létrehozására.</p> <p>Szakmai beszámolók.</p> <p>Kérdőív.</p> <p>Tanúsítvány.</p>
<p>3.2.3.</p>	<p>A személyi erőforrások kihasználása eredményes, gazdaságos és hatékony volt-e?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Meghatároztak-e teljesítményösztönző prémiumfeltételeket az intézmény vezetőjének? Kialakítottak-e hatékony belső érdekeltségi rendszert a foglalkoztatottak teljesítményeinek növelésére, a hatékonyság fokozására? - A művészeti munkakörökben foglalkoztatottakat közalkalmazotti, illetve munkaszerződés keretében foglalkoztatták-e, vagy produkcióra szerződötték? Foglalkoztattak-e művészeket vállalkozási jogviszonyban, ha igen ez gazdaságilag megalapozott volt-e? Alkalmaz-e a színház vendégművészeket? Biztosított-e a közalkalmazotti, illetve munkaviszonyban alkalmazott művészek rendszeres fellépése? Megtörtént-e az alpbér keretében elvégzendő feladatokat, illetve a fellépti díjak mértékének pontos meghatározása? 	<ul style="list-style-type: none"> • A vezetés számára teljesítményösztönző prémium feltételek meghatározása; a prémium teljesítmény arányos kifizetése. • Hatékony belső érdekeltségi rendszer. • Közalkalmazotti, illetve munkaviszonyban alkalmazott művészek rendszeres fellépése; alpbér, fellépti díj keretében elvégzendő feladatok pontos meghatározása. • Gazdasági számításokkal megalapozott ki szervezések az épületfenntartáshoz, illetve a művészeti tevékenységhez kapcsolódóan. • Az Emtv. által biztosított sajátos foglalkoztatási lehetőségek alkalmazása. • Gazdaságilag indokoltan vállalkozási jogviszonyban történő foglalkoztatás. • Szolgáltatók versenyeztetése. 	<p>Fenntartói döntés a prémium feltételekről, valamint a feltételek teljesítéséről.</p> <p>Létszám és munkaügyi, foglalkoztatási adatok.</p> <p>Személyi juttatásokat érintő kifizetések részletezése.</p> <p>Közalkalmazotti kinevezések, munka- és megbízási szerződések (szűrőpróba szerű kiválasztással).</p> <p>Megbízási szerződések.</p> <p>Statisztikai adatok.</p> <p>Munkaköri leírások, Feladat meghatározások.</p> <p>Kimutatás a művészeti munkakörökbe foglalkoztatottak fellépéseiről.</p> <p>Kimutatások, éves beszámolók.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - A nem művészeti munkakörökben foglalkoztatottak száma, aránya igazodott-e a színház bemutatóinak, előadásainak, játszóhelyeinek számához, a színház befogadóképességéhez? - Az Emtv. új szabályozása következtében változott-e a művészeti és nem művészeti munkakörökben a foglalkoztatás? - Végrehajtottak-e gazdasági számításokkal megalapozott kiszervezést az épületfenntartáshoz, illetve a művészeti tevékenységhez kapcsolódó szolgáltatások elvégzésére? Versenyeztetéssel választották-e ki a legelőnyösebb ajánlatot? Elvégezték-e a kiszervezés eredményességének értékelését? 	<p>Mutatók:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Létszám és foglalkoztatási adatok. • Az előadóművészek (társulat tagjai) fellépéseinek száma. • Vendégművészek fellépti díjai/személyi juttatások aránya. 	<p>Interjúk. Kérdőív, tanúsítvány. Feladatki szervezés dokumentációja a döntés megalapozottságáról. Vállalkozási szerződések, teljesítésigazolások (szűrőpróba szerű kiválasztással). A kiszervezés eredményességének értékelése.</p>
<p>3.2.4.</p>	<p>Tett-e takarékosági intézkedéseket a színház az épületfenntartás és az egyéb dologi költségek csökkentésére (kedvező beszerzési források felkutatása, engedmények elérése a szállítóknál, energiatakarékos megoldások stb.)? Elemezték-e a fenntartási költségek egyes elemeinek alakulását? Az értékelés eredményeként megtették-e a szükséges intézkedéseket?</p> <p>Törekedett-e a színház a produkciók színre állítási költségeinek optimalizálására?</p> <p>Sor került-e az ellenőrzött időszakban a világítás-, hang- és videotechnikai eszközök beszerzésére, cseréjére? A beszerzés során törekedtek-e a leggazdaságosabb megoldás kiválasztására? A díszletek elkészítésénél szempont volt-e a gyors felállítás, az alapok modulszerű kivitelezése? Lehetőség volt-e a díszletelemek, jelmezek többszöri felhasználására, hasznosítására? A díszletek, jelmezek, egyéb színházi kellékek tárolása gazdaságosan, az állagmegóvás biztosítása mellett történik-e?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kedvező szerződéses feltételek elérése; energia-takarékos megoldások az épületfenntartáshoz. • A díszletelemek, jelmezek többszöri felhasználása; a díszletek, egyéb színházi kellékek állagmegóvása gazdaságos tárolással. • Beszerzéseknél versenyeztetés. <p>Mutatók:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az intézmény-fenntartási és produkciós kiadások alakulása, aránya. • Egy produkcióra jutó kiadás tervezett és tényleges kiadás (E Ft) és annak változása. 	<p>Analitikus nyilvántartások a fenntartási és produkciós kiadásokról, költségelemzések. Takarékossági intézkedések elrendelése. Szerződéses kötelezettségvállalások, kötelezettség nyilvántartások évenként. Díszletek elkészítésére vonatkozó előírások, ajánlatkérés dokumentumai. Produkciós költségvetések (elő és utókalkuláció). Beszerzési terv és teljesítése, részletes kimutatás az elvégzett beszerzésekről. Versenyeztetés, ajánlatkérés dokumentumai. Szerződések, teljesítésigazolások. Interjú, kérdőív. Tanúsítvány.</p>

3.3.	A szakmai és gazdasági tevékenység folyamatos figyelemmel kísérése és ellenőrzése hozzájárult-e az eredményesség, gazdaságosság és hatékonyság javulásához?		
3.3.1.	<p>A színház vezetése az évad, illetve a gazdasági év végén értékelt-e a szakmai és gazdálkodási tevékenység eredményességét?</p> <p>Megtörtént-e a működtetés, illetve a produkciók tervezett és tényleges költségeinek, és bevételeinek összehasonlítása, jelentős eltérés esetén az okok felderítése? Az értékelés alapján hoztak-e intézkedéseket az eredményesség, hatékonyság és gazdaságosság növelése érdekében?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Szakmai és gazdálkodási tevékenység értékelése az eredményesség szempontjából, teljesítménymutatókkal (nézőszám, előadásszám, jegybevétel, produkciós költségvetések) alátámasztva. • Az értékelés alapjául szolgáló objektív mérési módszerek kialakítása. • Az értékelés alapján szükséges intézkedések megtétele. <p>Mutatók:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A bevételek és kiadások tervezett és tényleges alakulása. • Bemutatók száma/év/évad. • Produkciók játsszási ideje. • Tényleges előadásszám/maximális előadászám. • Férőhely-kihasználtság (látogatottság) alakulása. • Egy produkcióra jutó bevétel, kiadás (tervezett és tényleges). 	<p>Éves beszámolók szöveges része, kiegészítő melléklet.</p> <p>Igazgatói beszámolók.</p> <p>Produkciós költségvetés, önköltségszámítás.</p> <p>Tanúsítványok.</p> <p>Kérdőívek.</p>
3.3.2.	<p>Működik-e a színháznál függetlenített belső ellenőrzés? A vizsgált időszak alatt volt-e külső ellenőrzés a színháznál? Az ellenőrzések megállapítottak-e hiányosságokat, szabálytalanságokat? A külső, illetve belső ellenőrzés megállapításai, javaslatai alapján megtették-e a szükséges intézkedéseket?</p> <p>A gazdasági társaság formában működő intézmény éves beszámolóját a könyvvizsgáló korlátozás nélkül elfogadta-e? A Felügyelő Bizottság (FB) elvégezte-e az intézmény gazdálkodásának, üzletvitelének ellenőrzését?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Függetlenített belső ellenőrzés működése. • A külső/belső ellenőrzések által feltárt eltérések alapján intézkedések megtétele. <p>Mutató:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ellenőrzések száma évente, azon belül a szabálytalan közpénzfelhasználást megállapító ellenőrzések. 	<p>Belső Ellenőrzési Kézikönyv.</p> <p>Szabályzat.</p> <p>Éves ellenőrzési terv/beszámoló.</p> <p>Külső/belső ellenőrzési jelentések.</p> <p>Könyvvizsgálói jelentések.</p> <p>Kérdőívek.</p> <p>FB jegyzőkönyvek.</p>

3.4.	A független színházi műhelyek pályázati támogatása és annak felhasználása hozzájárult-e a vállalt művészeti feladatok eredményes ellátásához?		
3.4.1.	<p>A kulturális tárca által meghirdetett pályázati feltételek elősegítették-e a célok megvalósulását?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lehetővé tették-e a minisztérium által kiírt pályázati témák/ lehetőségek, hogy a szakmai profiljuk szerinti művészeti tevékenység megvalósításához támogatást igényeljenek? - A támogatások összege/aránya lehetővé tette-e a tervezett tevékenység megvalósítását? - Az Emtv. új szabályozása javította-e a független szervezet pályázati lehetőségeit, hozzájárult-e a működése eredményességéhez? <p>Eredményes volt-e a szervezet pályázati tevékenysége?</p> <ul style="list-style-type: none"> - A kértnél alacsonyabb támogatás esetén módosították-e a költségvetést, a vállalt feladatot? - Kialakítottak-e együttműködést más szervezetekkel az eredményesebb pályázás érdekében? - Volt-e elutasított pályázatuk, elutasítás esetén kaptak-e tájékoztatást, indoklást? <p>Elkülönített nyilvántartást vezettek-e a támogatások felhasználásáról? Érvénytelenítették-e a bizonylatokat azok többszörös elszámolásának kizárása érdekében?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A pályázatok hozzájárulnak a művészeti kifejezések sokszínűségének kiteljesedéséhez. • A feladatok megvalósítását elősegítő támogatási összeg elnyerése. • Az elnyert pályázati összeg arányának növekedése az igényelt támogatáshoz viszonyítva. • A bizonylatok érvénytelenítése a pályázat számának feltüntetésével, ezzel a többszöri elszámolás megakadályozása. • A támogatás elkülönített nyilvántartása a felhasználó szervezeteknél. 	<p>Pályázati felhívás. Pályázati adatlap. Részletes költségvetés. Kérdőív. Tanúsítványok.</p>
3.4.2.	<p>Értékelték-e a kedvezményezett a támogatás felhasználásának eredményességét, hatékonyságát?</p> <p>A támogatás céljának megfelelően és eredményesen hasznosították-e a kedvezményezettek a támogatást?</p> <p>A tevékenység bevétele, a látogatók száma, illetve a szakmai elismerés alapján sikeres volt-e a támogatott feladatok ellátása?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A támogatás felhasználásáról beszámoló, értékelés készítése. • A támogatási szerződésben vállalt szakmai feladat cél szerinti megvalósítása. • A támogatással megvalósult előadás elérte a tervezett előadászámot, nézőszámot. • A támogatott tevékenység bevételeinek terv szerinti alakulása. • A támogatott tevékenység szakmai elismerése. 	<p>A nyertes pályázatok. Támogatási szerződés. A támogatottnál vezetett nyilvántartás. Bizonylatok. Tanúsítványok. Szakmai elismerések dokumentumai. A támogatás felhasználásának értékelése; Szakmai, pénzügyi beszámolók.</p>

Budapest, 2010. december